

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα: Αναζήτηση πληροφοριών από πηγές του
Διαδικτύου: μια έρευνα σε τελειόφοιτους του Τμήματος
Βιβλιοθηκονομίας

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΕΙΡΗΝΗ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΑΣΙΩΤΗ

ΕΠΟΠΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΡΑΝΙΑ ΣΙΑΤΡΙ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

Περίληψη

Η πτυχιακή εργασία έχει σαν θέμα την εξέταση της συμπεριφοράς των τελειόφοιτων του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης κατά τη διάρκεια της αναζήτησης πληροφοριών. Για τις ανάγκες εκπόνησης της εργασίας χρησιμοποιήθηκε ως μέθοδος συλλογής του υλικού τα ερωτηματολόγια, οι τεχνικές κριτικής περιστατικού, η παρατήρηση και η βιβλιογραφική ανασκόπηση. Στο κείμενο περιλαμβάνονται οι απαραίτητοι επεξηγηματικοί ορισμοί, οι πιο σημαντικές θεωρίες και μοντέλα που προέκυψαν σε σχέση με την συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών, καθώς και η ιστορική ανάδρομη. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν παρουσιάζουν σύγχυση των τελειόφοιτων σε σχέση με την κατηγοριοποίηση των εργαλείων και κρίθηκε αναγκαία η τροποποίηση της εκπαίδευσης τους με επιπλέον διδακτικές ώρες. Θετικά αποτελέσματα αποτελούν ότι η πλειοψηφία είναι σε θέση να ανακτήσει τις σωστές πληροφορίες, αλλά και η έμφαση που δίνεται από τους τελειόφοιτους στον έλεγχο της εγκυρότητας των πληροφοριών.

Λέξεις κλειδιά: συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών, έρευνα, τελειόφοιτοι φοιτητές

Abstract

This paper has as subject the information seeking behavior of undergraduate students of department of Librarianship and Systems of Information. The questionnaires, the critical incident techniques, the observation and the literature review were used as a method of collection material for the needs of working out the paper. The data was collected from the number of 34 academic students. In the text included the necessary explanatory definitions, the most important theories and models which came up in terms of the information seeking behavior and the historical flashback. The conclusions which came to light appear undergraduates' confusion about the categories of the tools and show necessarily the modification of their education with extra teaching hours. In the positive conclusions belongs that the majority can retrieval the right information and also the emphasis which gave from the undergraduates in the remarque of the information validity.

Key – words: information seeking behavior, research, undergraduate students

Ευχαριστίες

Θα ήθελα πρωτίστως να ευχαριστήσω την επόπτρια καθηγήτρια για την υποστήριξη και καθοδήγηση που μου παρείχε, σε όλη την διάρκεια της εργασίας.

Επιπλέον τους τελειόφοιτους του τυπικού Ζ' εξαμήνου που δέχθηκαν να αφιερώσουν τον χρόνο τους για την λήψη των πληροφοριών, που ήταν απαραίτητες για την πτυχιακή εργασία. Καθώς και τους καθηγητές που επέτρεψαν να συμπληρωθούν τα ερωτηματολόγια κατά την διδακτική τους ώρα.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Χρήστο για την πολύτιμη βοήθεια του και την ηθική υποστήριξη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή

1.1	Εισαγωγή.....	9
1.2	Σκοπός και στόχοι.....	11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Μεθοδολογία

2.1	Εισαγωγή.....	14
2.2	Θεωρητικό υπόβαθρο της θεωρίας της μεθοδολογίας.....	15
2.3	Εργαλεία έρευνας.....	17
2.4	Ερωτηματολόγια.....	21
2.5	Δείγμα.....	25
2.6	Διεξαγωγή της έρευνας.....	27
2.7	Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Βιβλιογραφική ανασκόπηση

3.1	Εισαγωγή.....	33
3.2	Ορισμοί.....	35
3.3	Ιστορική αναδρομή.....	40
3.3.1	Google και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.....	63
3.3.2	Web 2.0-Library 2.0.....	69
3.4	Τα μοντέλα-Οι θεωρίες.....	74
3.4.1	Σύγκριση των μοντέλων.....	85

3.5 Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα.....	88
-------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ανάλυση αποτελεσμάτων

4.1 Εισαγωγή.....	91
4.2 Ανάλυση των αποτελεσμάτων.....	92
4.2.1 Κριτική σύγκριση της συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης των τελειόφοιτων με τα υπάρχοντα θεωρητικά μοντέλα.....	131
4.3 Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα.....	134

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα

5.1 Εισαγωγή.....	136
5.2 Συμπεράσματα.....	137
5.3 Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα.....	144

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... 145

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Γράμμα.....	167
-------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 Ερωτηματολόγιο.....	168
---------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 Συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό.....	172
---	-----

ΛΙΣΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Σχεδιάγραμμα 1: Εξοικείωση με την νέα τεχνολογία.....	92
Σχεδιάγραμμα 2: Εξοικείωση και Φύλο.....	93
Σχεδιάγραμμα 3: Εκπαίδευση στους Η/Υ.....	94
Σχεδιάγραμμα 4: Τυπική εκπαίδευση.....	95
Σχεδιάγραμμα 5: Άτυπη εκπαίδευση.....	96
Σχεδιάγραμμα 6: Συχνότητα.....	97
Σχεδιάγραμμα 7: Συχνότητα-Φύλο.....	98
Σχεδιάγραμμα 8: Λόγοι.....	99
Σχεδιάγραμμα 9: Εργαλεία αναζήτησης.....	101
Σχεδιάγραμμα 10: Μηχανές αναζήτησης.....	102
Σχεδιάγραμμα 11: Γενικοί κατάλογοι.....	103
Σχεδιάγραμμα 12: Ειδικοί κατάλογοι.....	104
Σχεδιάγραμμα 13: Μεταμηχανές αναζήτησης.....	104
Σχεδιάγραμμα 14: Ηλεκτρονικές πηγές βιβλιοθηκών.....	105
Σχεδιάγραμμα 15: Εργαλεία-Πληροφοριακού περιστατικού.....	106
Σχεδιάγραμμα 16: Εργαλεία εργασίας.....	107
Σχεδιάγραμμα 17: Λόγοι- Ευχρηστία.....	108
Σχεδιάγραμμα 18: Λόγοι-Επιτυχής ανάκληση.....	109
Σχεδιάγραμμα 19: Λόγοι-Υψηλή ανάκληση.....	110
Σχεδιάγραμμα 20: Λόγοι-Υψηλή συνάφεια.....	110
Σχεδιάγραμμα 21: Λόγοι-Συνήθεια.....	111
Σχεδιάγραμμα 22: Λόγοι- Φιλικότητα.....	111
Σχεδιάγραμμα 23: Δυνατότητες.....	112
Σχεδιάγραμμα 24: Αγαπημένη μηχανή αναζήτησης.....	113
Σχεδιάγραμμα 25: Δυνατότητες των μηχανών αναζήτησης.....	114
Σχεδιάγραμμα 26: Εργαλεία.....	115

Σχεδιάγραμμα 27: Ενέργειες αναζήτησης.....	116
Σχεδιάγραμμα 28: 2 ^η Σελίδα.....	117
Σχεδιάγραμμα 29: 2 ^η Σελίδα-Φύλο.....	118
Σχεδιάγραμμα 30: 2 ^η Σελίδα-Πληροφοριακού περιστατικού...	118
Σχεδιάγραμμα 31: 5 πρώτα-Πληροφοριακού περιστατικού.....	119
Σχεδιάγραμμα 32: Πρώτη σελίδα-Πληροφοριακού περιστατικού.....	120
Σχεδιάγραμμα 33: Έρευνα-Πληροφοριακού περιστατικού.....	121
Σχεδιάγραμμα 34: Εξάντας-Πληροφοριακό περιστατικό.....	122
Σχεδιάγραμμα 35: Αποτελέσματα-Πληροφοριακού περιστατικού.....	123
Σχεδιάγραμμα 36: Εγκυρότητα-Πληροφοριακού περιστατικού...	124
Σχεδιάγραμμα 37: 1 ^{ος} Σταθμός.....	125
Σχεδιάγραμμα 38: 1 ^{ος} Σταθμός-Φύλο.....	126
Σχεδιάγραμμα 39: Πρώτος Λόγος.....	127
Σχεδιάγραμμα 40: Δεύτερος Λόγος.....	128
Σχεδιάγραμμα 41: Τρίτος Λόγος.....	128
Σχεδιάγραμμα 42: Συχνότητα- Βιβλιοθήκες.....	130

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

1.1 Εισαγωγή

Η πτυχιακή εργασία που θα ακολουθήσει πραγματώνεται στο τελευταίο εξάμηνο φοίτησης του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

Το θέμα της εργασίας είναι «Αναζήτηση πληροφοριών από πηγές του Διαδικτύου: μια έρευνα σε τελειόφοιτους του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας».

Η πρώτη έρευνα χρηστών πραγματοποιήθηκε το 1948 και τα αποτελέσματά της παρουσιάστηκαν στο συνέδριο του Scientific Information Conference του Royal Society, μολονότι υπήρχαν κάποιες μικρές αναφορές σε αυτό και από πιο νωρίς. Οι έρευνες χρηστών αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα κομμάτια της βιβλιογραφίας του κλάδου. Σε μετέπειτα στάδιο κομμάτι τους αποτέλεσαν και οι έρευνες που στόχευαν στην καταγραφή και κατανόηση της συμπεριφοράς των χρηστών κατά τη διάρκεια ανάκτησης πληροφοριών (information seeking behavior). Το διαδίκτυο αποτέλεσε ένα νέο φορέα πληροφόρησης που υιοθετήθηκε άμεσα από τους χρήστες και είχε μεγάλη επίδραση στον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών. Η αντίδραση της βιβλιοθηκονομικής κοινότητας ήταν η ανάγκη της καταγραφής αυτής της αλλαγής στη συμπεριφορά των χρηστών. Μια σειρά ερευνών αναζήτησε να εξερευνήσει τον τρόπο που ερευνούν οι χρήστες. Το πώς αναζητούν οι χρήστες, τι τους προκαλεί το ενδιαφέρον, αν έχει επηρεαστεί η σχέση τους με την βιβλιοθήκη και τι οφείλουν να πράξουν οι βιβλιοθήκες. Το θέμα επιλέχθηκε, διότι παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον λόγω της συνεχούς ανάπτυξης της τεχνολογίας και της αλλαγής στον τρόπο έρευνας των δεδομένων. Επιπλέον η θεματολογία αυτή συνδυάστηκε σε μια έρευνα για τους φοιτητές του τμήματος, που στο τυπικό τελευταίο εξάμηνο της φοίτησης τους έχουν αποκτήσει κάποιες σχετικές γνώσεις. Ο τρόπος που αναζητούν καθώς και η άποψη τους περί διαδικτύου θα παρουσιαστούν στην συγκεκριμένη έρευνα.

Η δομή της εργασίας περιλαμβάνει στο πρώτο κεφάλαιο το σκοπό και τους στόχους της έρευνας. Έπειτα παραθέτουμε το δεύτερο κεφάλαιο, της μεθοδολογίας που ξεκινάει με μια σύντομη εισαγωγή και συνεχίζει με το θεωρητικό υπόβαθρο της μεθοδολογίας, μετά αναφέρεται στα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη διεξαγωγή της έρευνας και συνεχίζει αναλύοντας το πιο σημαντικό εργαλείο για την έρευνα, το ερωτηματολόγιο. Ακολουθεί το δείγμα που πήραμε για την έρευνα, η διεξαγωγή της έρευνας, που περιλαμβάνει αναλυτικά τα στάδια όλης της εργασίας και τέλος η ανακεφαλαίωση και τα συμπεράσματα του κεφαλαίου της μεθοδολογίας. Στο επόμενο κεφάλαιο θα επικεντρωθούμε στην βιβλιογραφική ανασκόπηση. Το κεφάλαιο τρία αποτελείται από την εισαγωγή, τους ορισμούς, που δίνουν τις πρώτες διευκρινήσεις για το θέμα, την ιστορική αναδρομή, που περιλαμβάνει και τα υποκεφάλαια για το Google και τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, αλλά και για το Web 2.0 και Library 2.0. Ακολουθούν τα μοντέλα και οι θεωρίες της συμπεριφοράς της πληροφοριακής αναζήτησης, το υποκεφάλαιο με την σύντομη σύγκριση των πιο σημαντικών μοντέλων, τα συμπεράσματα και η ανακεφαλαίωση του κεφαλαίου τρία. Στο τέταρτο κεφάλαιο ξεκινάμε με την εισαγωγή του κεφαλαίου και την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και τελειώνουμε με την ανακεφαλαίωση και τα συμπεράσματα. Το τελευταίο κεφάλαιο είναι τα συμπεράσματα που περιλαμβάνουν εισαγωγή, την ανάλυση των συμπερασμάτων που προκύπτουν από την έρευνα, μαζί με πιθανές προτάσεις και σκέψεις και κλείνουμε με την ανακεφαλαίωση και τα συμπεράσματα του κεφαλαίου. Στο τέλος βρίσκετε η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήσαμε για την έρευνα, δομημένη με το σύστημα του Harvard.

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός

Όπως αναφέρει ο η Howard και ο Sharp (2001) στο βιβλίο τους η επιστημονική μελέτη «οι σκοποί που μπορεί να επιδιώκει μια ερευνητική εργασία είναι οι τέσσερις συνηθέστεροι: α. η επισκόπηση της υφιστάμενης γνώσης, β. η περιγραφή κάποιας κατάστασης ή κάποιου προβλήματος, γ. η δημιουργία κάποιας καινοτομίας, δ. η ερμηνεία». (2001, σ. 32)

Η έρευνα αυτή σκοπό έχει να καταγράψει τη συμπεριφορά των τελειόφοιτων φοιτητών του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας κατά τη διάρκεια αναζήτησης πληροφοριών από το διαδίκτυο. Η αναζήτηση πληροφοριών παρουσιάζει ενδιαφέρον λόγω της αυξημένης δημιουργίας και παροχής πληροφοριών, που κατακλύζουν τον κάθε ενδιαφερόμενο, στις μέρες μας. Πρόκειται για τη συμπεριφορά, που συνηθίζουν να έχουν οι χρήστες, κατά την έρευνα τους και τη λογική στην οποία βασίζονται για να ανευρίσκουν τους τρόπους, που θα ακολουθήσουν στην αναζήτηση τους. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο έγκειται το αν η λογική που θα χρησιμοποιήσει ο χρήστης για την έρευνα του, προσδίδει τα σωστά και απαιτούμενα τεκμήρια, ή, αν η έρευνα δεν πραγματοποιείται σωστά και η συμπεριφορά αναζήτησης είναι λανθασμένη.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μελέτη αυτή θα διεξαχθεί στους φοιτητές του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Α.Τ.Ε.Ι.Θ. Πιο συγκεκριμένα θα πραγματοποιηθεί στους φοιτητές του τυπικού Ζ' εξαμήνου και αυτό διότι ως τελειόφοιτοι νοείται, ότι έχουν πιο ανεπτυγμένες γνώσεις και τακτικές στον τρόπο αναζήτησης τους, αφού έχουν διδαχτεί την έρευνα και τη σωστή μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθούν, κατά τη διάρκεια της φοίτησης τους στο τμήμα.

Στόχοι

Για τη σωστή και οργανωμένη διεκπεραίωση της πτυχιακής εργασίας έπρεπε να τεθούν ορισμένοι στόχοι, βάση των οποίων δομήθηκε και διεξάχθηκε η έρευνα.

Πρώτον έπρεπε να δοθεί ο ακριβής προσδιορισμός του θέματος και να απομακρυνθεί κάθε δίαυλος που θα οδηγούσε σε δυσνόηση και θα προκαλούσε σύγχυση στην έρευνα. Επιπλέον στα πλαίσια κατανόησης της θεματολογίας έπρεπε να αποσαφηνιστούν και οι κεντρικές ιδέες.

Δεύτερος στόχος ήταν η επιλογή των μεθόδων, τεχνικών και εργαλείων, που θα χρησιμοποιούνταν για τη συλλογή και την ανάλυση των στοιχείων. Το εργαλείο έρευνας που χρησιμοποιήθηκε και επιλέχθηκε ανάμεσα από αρκετά άλλα, είναι το ερωτηματολόγιο, που βοήθησε στην άμεση συλλογή στοιχείων από τους ερωτώμενους φοιτητές, ενώ η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το πρόγραμμα ανάλυσης στατιστικών δεδομένων SPSS 15.0.

Τελευταίο στόχο αποτελεί η βιβλιογραφική έρευνα, η συλλογή άρθρων, βιβλίων και γενικότερα τεκμηρίων και πληροφοριών σε σχέση με το ζήτημα. Επιπρόσθετα η επεξεργασία όσο το δυνατόν περισσότερων τεκμηρίων, ώστε να κατανοηθούν στο έπακρο από τον ερευνητή τα δεδομένα και οι σχετικές μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί από την επιστημονική κοινότητα, ώστε να μπορέσει να δημιουργηθεί πλήρης, τεκμηριωμένη και ουσιαστική γνώση για το θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μεθοδολογία

2.1 Εισαγωγή

Το κεφάλαιο 2 αποτελεί το κεφάλαιο της μεθοδολογίας. Σ' αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο εξετάστηκε το θέμα της πτυχιακής εργασίας. Επιπλέον δίνονται όλα τα στοιχεία που οφείλουν να παρουσιαστούν, ώστε να είναι εύκολη η εκτίμηση της εργασίας.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούν οι μέθοδοι και οι τεχνικές που ακολουθήθηκαν για την εκπόνηση της εργασίας, καθώς και η τεκμηρίωση της επιλογής των συγκεκριμένων μεθόδων. Επίσης θα γίνει εκτενέστερη αναφορά στο δείγμα που επιλέχτηκε, στη μέθοδο που συλλέχτηκε το υλικό και στη μέθοδο που αναλύθηκαν τα δεδομένα.

2.2. Θεωρητικό υπόβαθρο της θεωρίας της μεθοδολογίας

Η ραγδαία ανάπτυξη στον τομέα των ερευνών παρατηρήθηκε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, από τότε μέχρι σήμερα θεσπίστηκαν κανόνες και πλαίσια που περιλαμβάνουν την βασική δομή των ερευνών με σκοπό την ορθή χρήση τους και την λειτουργικότητά τους.

Η επιστημονική έρευνα σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο (1993) «απαιτεί καλώς σχεδιασμένη και συστηματική συλλογή και επεξεργασία εμπειρικών δεδομένων, τα οποία να απεικονίζουν πιστά το μελετώμενο φαινόμενο σε όλες του τις εκφάνσεις και παραλλαγές του, σε όλες τις παραμέτρους και τις συναρτήσεις του». (Παρασκευόπουλος, 1993, σ. 15) Επιπλέον προσθέτει ότι η επιστημονική έρευνα σχετίζεται με την ανακάλυψη των νέων γνώσεων, χρησιμοποιεί ειδικά ψυχοτεχνικά μέσα, όπως τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται και στην συγκεκριμένη έρευνα. Ακόμα στηρίζεται στην απρόσωπη αντικειμενική ανάλυση, στηρίζεται στην μελέτη της εμπειρικής πραγματικότητας, δίνει έμφαση στην ανακάλυψη των γενικών αρχών και στην διατύπωση θεωριών, όπως συμβαίνει με το κεφάλαιο τρία της εργασίας και τέλος δεν είναι τελεσίδικη γνώση, αλλά αποτελεί μια μελέτη, που θα είναι στην διάθεση του κάθε ενδιαφερόμενου. (Παρασκευόπουλος, 1993, σ. 18)

Οι Howard και Sharp (2001) σημειώνουν ότι οι «Rummel και Ballaine (1963), επηρεασμένοι από τους Kelly (1932) και Dewey (1933) δημιούργησαν ένα εννοιολογικό πρότυπο, που χρησιμοποιείται ως βάση για την συστηματική προσέγγιση της έρευνας και περιλαμβάνει τα εξής βήματα: τη δημιουργία της ανάγκης, τη διατύπωση του προβλήματος, τη διατύπωση της υπόθεσης εργασίας, τη συλλογή δεδομένων, την εξαγωγή των συμπερασμάτων και τον έλεγχο της γενικής αξιοπιστίας των συμπερασμάτων». (2001, σ. 35) Το παραπάνω μοντέλο των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθηθεί σε μια πτυχιακή εργασία, προσπάθησε να προσεγγιστεί όσο το δυνατόν περισσότερο και στην συγκεκριμένη και αποτέλεσε βάση στην δόμηση της.

Η έρευνα έχει τα εξής είδη: πρωτογενής-δευτερογενής, θεωρητική-εφαρμοσμένη, περιγραφική-επεξηγηματική, ποιοτική-ποσοτική. Τα είδη της έρευνας μπορούν να συνυπάρξουν. Έτσι και στην προκειμένη περίπτωση πρωτογενής και δευτερογενής έρευνα, συμβαδίζουν εφόσον τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν κατά το δεύτερο στάδιο, άμεσα από τον ερευνητή κατά την διάρκεια των ερωτηματολογίων και της παρατήρησης, αλλά συγχρόνως στο πρώτο στάδιο χρησιμοποιήθηκαν προϋπάρχουσες πηγές πληροφόρησης και έγινε έρευνα στην σχετική βιβλιογραφία. Στο επόμενο είδος της έρευνας η εργασία έγκειται στην θεωρητική έρευνα, αφού δεν υπάρχει η δυνατότητα της πρακτικής εφαρμογής των απόψεων στην λύση του προβλήματος. Όσον αφορά την περιγραφική έρευνα, απαντά σε πληροφοριακές ερωτήσεις που σχετίζονται με την ιστορική διαδρομή και ανάπτυξη της θεματολογίας και συγχρόνως καλύπτει την επεξηγηματική έρευνα, δίνοντας απαντήσεις στα αίτια και τη συμπεριφορά που φέρουν οι φοιτητές. Η ποιοτική και ποσοτική έρευνα, είναι δυο είδη που αν παρατηρήσουμε τα χαρακτηριστικά τους, θα δούμε ότι είναι σχεδόν αδύνατον να ταυτίσουμε μια έρευνα με το ένα είδος ή το άλλο. Για αυτό και στην προκειμένη εργασία τα χαρακτηριστικά και τα είδη που περιλαμβάνει δεν προσεγγίζουν αποκλειστικά το ένα μόνο είδος έρευνας, αλλά εμπεριέχουν στοιχεία και από τα δύο.

2.3 Εργαλεία έρευνας

Σύμφωνα με την προϋπάρχουσα θεωρία οι μέθοδοι για την συλλογή υλικού είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση, τα ερωτηματολόγια, οι συνεντεύξεις και η παρατήρηση.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση στη συλλογή των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε η βιβλιογραφική ανασκόπηση, τα ερωτηματολόγια, οι τεχνικές κριτικού περιστατικού και κατά κάποιο μικρότερο ποσοστό η παρατήρηση.

Η βιβλιογραφική επισκόπηση σύμφωνα με τους Howard και Sharp (2001) «συνίσταται συνήθως για δυο θεμελιώδεις λόγους: είτε αποτελεί μέρος της διαδικασίας που ακολουθείται για την επιλογή θέματος ή συνιστά συστατικό μέρος της κυρίως ερευνητικής εργασίας». (2001, σ. 112)

Επιπλέον η βιβλιογραφία διακρίνεται σε πρωτογενείς πηγές δηλαδή τις πρώτες δημοσιεύσεις εργασιών (άρθρα, πρακτικά συνεδριών κ.λ.π.), τις δευτερογενείς πηγές, δηλαδή ευρετήρια των πρωτογενών πηγών, όπως εγχειρίδια και τις τριτογενείς πηγές που οδηγούν στις πρωτογενείς και δευτερογενείς, όπως οι οδηγοί, οι θεματικές βιβλιογραφίες, οι εγκυκλοπαίδειες, οι γενικές βιβλιογραφίες κ.λ.π. Για την συλλογή του υλικού χρησιμοποιήθηκαν και οι τρεις πηγές, ωστόσο δόθηκε έμφαση στην εύρεση των πρωτογενών πηγών.

Το υλικό που θα βρούμε κατά την αναζήτηση της βιβλιογραφίας πρέπει σύμφωνα με τη Ζαφειρίου (2003) να αξιολογηθεί πριν χρησιμοποιηθεί για την ακρίβεια του, για τις μνείες ευθύνης, για την αντικειμενικότητα, την επικαιρότητα, το περιεχόμενο και την υποστήριξη.

Το επόμενο εργαλείο έρευνας που χρησιμοποιήθηκε ήταν το ερωτηματολόγιο, που σαν σκοπό του είχε τη συλλογή στοιχείων για τις

γνώσεις και τη συμπεριφορά των τελειόφοιτων του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης.

Η έρευνα με ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ορισμένα συγκεκριμένα στάδια. Τα στάδια αυτά είναι αρχικά ο προσδιορισμός του αντικειμένου της έρευνας που πραγματοποιήθηκε με τη συμβολή της επόπτριας καθηγήτριας, η επιλογή των υλικών μέσων που θα διατεθούν για την έρευνα, η αναζήτηση για βιβλιογραφία και προηγούμενες μελέτες με αυτό το θέμα, ο καθορισμός του αντικειμενικού σκοπού της έρευνας και των υποθέσεων εργασίας, ο καθορισμός του πληθυσμού ή του πεδίου έρευνας, η κατασκευή του δείγματος, η σύνταξη του πλάνου του ερωτηματολογίου, η δοκιμή του πλάνου του ερωτηματολογίου, η σύνταξη του οριστικού ερωτηματολογίου, η εκπαίδευση των ερευνητών-συνεντευκτών, η υλοποίηση της έρευνας, η κωδικοποίηση των ερωτηματολογίων, η ανίχνευση των ερωτηματολογίων, η επαλήθευση του δείγματος και η ανάλυση των δεδομένων και η τελική σύνταξη. (Javeau, 2000, σ. 51)

Στην διαδικασία της καταγραφής της πληροφοριακής συμπεριφοράς των τελειόφοιτων χρησιμοποιήθηκαν οι τεχνικές κριτικού περιστατικού. Σύμφωνα με την ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια Wikipedia (2009) πρόκειται για «μια σειρά από διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή παρατηρήσεων της άμεσης ανθρώπινης συμπεριφοράς που έχουν κρίσιμη σημασία και πληρούν μεθοδικά καθορισμένων κριτηρίων». Όπως αναφέρεται στην συνέχεια οι τεχνικές κριτικού περιστατικού έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως σε πολλών ειδών μελέτες, αλλά και σε αυτές που εξετάζουν την συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης, όπως αυτές των Auster και Choo (1996). Στα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι τεχνικές κριτικού περιστατικού η Wikipedia αναφέρει το συνδυαστικό ρόλο που μπορεί να έχει μαζί με ερωτηματολόγια, όπως πραγματοποιήθηκε άλλωστε και κατά την έρευνα. Επιπλέον παρέχει πληθώρα πληροφοριών με οικονομικό τρόπο, οι ερωτηθέντες δεν περιορίζονται με συγκεκριμένο τρόπο για το πώς θα δώσουν απαντήσεις, κάτι που μπορεί να συμβεί με τα ερωτηματολόγια και αυτό προέρχεται λόγω της απευθείας καταγραφής των πράξεων τους. (Wikipedia, 2009, http://en.wikipedia.org/wiki/Critical_incident_technique)

Η παρατήρηση ήταν ένα συνοδευτικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε από τον ερευνητή σε συνδυασμό με τις τεχνικές των κριτικών περιστατικών. Πιο συγκεκριμένα η ερευνήτρια έχοντας δημιουργήσει ένα μεμονωμένο περιστατικό παρατηρούσε τις κινήσεις των φοιτητών και τις κατέγραφε στο ερωτηματολόγιο.

Η Ζαφειρίου (2003) αναφέρει στις διδακτικές σημειώσεις του 2003 στο κεφάλαιο παρατήρηση (2003, σ. 1), ότι η παρατήρηση σαν εργαλείο της έρευνας συνδυάζεται και με άλλες μεθόδους συλλογής υλικού, όπως στην προκειμένη περίπτωση με την βιβλιογραφική ανασκόπηση, τις τεχνικές κριτικών περιστατικών και τα ερωτηματολόγια. Επιπλέον καταγράφονται στοιχεία από την αυθόρμητη και άμεση συμπεριφορά των χρηστών. Μιας και η έρευνα σχετίζεται αποκλειστικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά το εργαλείο αυτό φάνηκε ιδιαίτερα χρήσιμο και απαραίτητο στη μελέτη και συλλογή αυτών των δεδομένων.

Σε θεωρητικό επίπεδο η παρατήρηση διακρίνεται σε άμεση και έμμεση. Η άμεση παρατήρηση επιφέρει την επιπλέον διάκριση σε συμμετοχική και δομημένη. Κατά την διάρκεια της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η άμεση παρατήρηση από την φοιτήτρια και πιο εξειδικευμένα η δομημένη παρατήρηση, που περιλαμβάνει σαν χαρακτηριστικά την παρουσία της ερευνήτριας, τη συστηματική και δομημένη έρευνα, την καταγραφή των στοιχείων μέσω μεθόδου κωδικοποίησης, την καταγραφή των στοιχείων από την ερευνήτρια την στιγμή που εξελίσσονται και την παρατήρηση της συχνότητας των καταστάσεων των ανθρώπινων συμπεριφορών.

Στην ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα στατιστικής ανάλυσης SPSS 15.0, το οποίο εξειδικεύεται στην ανάλυση τέτοιου είδους δεδομένων. Για την καταγραφή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν τα παραδείγματα που περιείχε η βάση και ήταν πλήρως κατατοπιστικά, όσον αφορά την λειτουργία της. Αφού δημιουργήθηκε και προσαρμόστηκε το πρόγραμμα στις ανάγκες της έρευνας, ακολούθησε η

ανάλυση των στοιχείων με την βοήθεια που παρέχουν τα γραφικά που περιλαμβάνονται στο SPSS 15.0.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι όλοι οι μέθοδοι έρευνας έχουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τους, ωστόσο οι συγκεκριμένοι μέθοδοι επιλέχτηκαν αποκλειστικά λόγω της ταύτισης τους και της μη αμφιλεγόμενης παροχής βοήθειας που προσέφεραν στην διεξαγωγή της έρευνας. Οι μέθοδοι αυτοί κρίθηκαν ότι ταίριαζαν περισσότερο με τη θεματολογία και τη συλλογή του συγκεκριμένου υλικού.

2.4 Ερωτηματολόγιο

Τα ερωτηματολόγια ήταν η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την λήψη στοιχείων, είναι μια από τις πλέον γνωστές και ευρέως χρησιμοποιούμενες μεθόδους συλλογής υλικού για βιβλιοθήκες.

Σύμφωνα με την Ζαφειρίου (2003) στις διδακτικές σημειώσεις «είναι ένα έντυπο που περιέχει μια σειρά δομημένων ερωτήσεων, οι οποίες παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη σειρά και στις οποίες ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει γραπτά» (2003, σ. 1)

Ο Javeau (2000) αναφέρει ότι “η έρευνα με ερωτηματολόγιο δεν είναι παρά ένα ανιχνευτικό μέσο μεταξύ άλλων, το οποίο δεν προσφέρεται παρά μόνο σε μελέτες εύκολα καταμετρήσιμες και διαχρονικά συγκρίσιμες” (2000, σ. 33). Ενώ ο Mucchielli (1968) τονίζει ότι ένα ερωτηματολόγιο πρέπει να σχεδιάζεται έχοντας υπόψη, ότι δεν πρέπει στο τέλος να μοιάζει με έναν κατάλογο ερωτήσεων. (Javeau, 2000, σ. 49)

Οι έρευνες με ερωτηματολόγιο συνήθως συλλέγουν τριών ειδών στοιχεία:

- γεγονότα (δεδομένα) από το προσωπικό επίπεδο, από το χώρο του άμεσου περιβάλλοντος και από το πεδίο συμπεριφοράς
- υποκειμενικές κρίσεις πάνω σε γεγονότα, ιδέες, περιστατικά ή άτομα, είτε πρόκειται για στάσεις, γνώμες, κίνητρα, προσδοκίες κ.λ.π.
- γνώσεις (Javeau, 2000, σ. 46)

Η αναδίφηση με ερωτηματολόγιο είχε σαν στόχο να συλλέξει στοιχεία που ανήκουν στην κατηγορία των γεγονότων σύμφωνα με την θεωρία. Πιο συγκεκριμένα περιλαμβάνουν κυρίως γεγονότα από την υποκατηγορία του πεδίου της συμπεριφοράς. Όπως είναι φυσικό στην πλειοψηφία των ερευνών, έτσι και σε αυτήν θεωρήθηκε αναγκαία και η λήψη δεδομένων από το προσωπικό επίπεδο.

Επιπλέον συλλέχτηκαν στοιχεία από την δεύτερη κατηγορία που σχετίζονται με την υποκειμενική κρίση των ερωτηθέντων, για την γνώμη τους και για τις γνώσεις τους.

Η έρευνα με ερωτηματολόγιο που διεξήχθη από τον μελετητή ταυτίζεται πλήρως με την άποψη του Javeau (2000) ότι «το ερωτηματολόγιο είναι ένα έντυπο, στο οποίο σημειώνονται οι απαντήσεις ή αντιδράσεις ενός συγκεκριμένου ατόμου (του ερωτώμενου)». (2000, σ. 49) Εν κατακλείδι στα ερωτηματολόγια που δεν συμπληρώθηκαν από τους ίδιους, αλλά από την ερευνήτρια συλλέχτηκαν στοιχεία: για τη συμπεριφορά των ερωτηθέντων, τη στάση τους σε συγκεκριμένο συμβάν, καθώς μελετήθηκαν και οι γνώσεις τους κατά την διάρκεια της έρευνας τους στον παγκόσμιο ιστό.

Τα ερωτηματολόγια μπορούν να συμπληρωθούν με αλληλογραφία, με απευθείας συνομιλία και με το τηλέφωνο. Στην προκειμένη περίπτωση 34 ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν έπειτα από την πρόσωπο με πρόσωπο συνομιλία μεταξύ ερευνητή και ερωτώμενων και αφού δόθηκαν οι απαραίτητες διευκρινίσεις, έτσι ώστε να γίνει αντιληπτή η ουσία της έρευνας. Ενώ τα 11 ερωτηματολόγια που συλλέγουν στοιχεία για το συγκεκριμένο περιστατικό συμπληρώθηκαν από την ερευνήτρια, έπειτα από μια προσωπική συνέντευξη με τον καθένα και αφού η ερευνήτρια παρατήρησε με κάθε λεπτομέρεια τις κινήσεις των ερωτώμενων και τις κατέγραψε αναλυτικά, κρίθηκε αναγκαίο να δοθούν προσωπικά στον καθένα ορισμένες επεξηγηματικές λεπτομέρειες, ενώ μια σύντομη συζήτηση με όλους τους ερωτώμενους κρίθηκε απαραίτητη σε αυτό το σημείο της έρευνας.

Πριν τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δόθηκαν κάποιες πληροφορίες για το λόγο της έρευνας, το ονοματεπώνυμο της φοιτήτριας και η επουσιώδης διευκρίνιση ότι τα προσωπικά στοιχεία δεν πρόκειται να δημοσιευτούν. Οι πληροφορίες αυτές υπήρχαν καταγραμμένες στο συνοδευτικό γράμμα που σύνταξε η φοιτήτρια.

Η Ζαφειρίου (2003) στις διδακτικές σημειώσεις στο κεφάλαιο ερωτηματολόγια (2003, σ. 1) αναφέρει ότι τα πλεονεκτήματα των

ερωτηματολογίων είναι το ότι είναι πιο οικονομικά σε σχέση με τις συνεντεύξεις, ο ερευνητής δεν αλλοιώνει τις απαντήσεις των ερωτώμενων λόγω της απουσίας του διαλόγου, οι ερωτώμενοι εκφράζονται ελεύθερα και πάλι λόγω της απουσίας διαλόγου που μπορεί να οδηγήσει σε επιθυμητές για τον ερευνητή απαντήσεις και λόγω της ανωνυμίας, επιπλέον ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι μεγαλύτερος και εφόσον το δείγμα είναι πιο μεγάλο, τόσο και τα αποτελέσματα θα προσεγγίσουν όσο το δυνατόν περισσότερο την πραγματικότητα, οι τρόποι που θα αναλυθούν τα αποτελέσματα της έρευνας είναι πολύ συγκεκριμένοι και διευκολύνεται η ανάλυση.

Όπως είναι φυσικό σε κάθε εργαλείο έρευνας υπάρχουν τα πλεονεκτήματα, αλλά και τα μειονεκτήματα. Όπως συνεχίζει η Ζαφειρίου (2003) στις διδακτικές σημειώσεις του κεφαλαίου των ερωτηματολογίων (2003, σ. 2) στα μειονεκτήματα έγκειται το ότι οι ερωτηθέντες αναγκάζονται να δεσμεύσουν τις πλήρεις σκέψεις τους και να απαντήσουν με τον τρόπο που δομεί και επιθυμεί ο κάθε ερευνητής, επιπλέον οι γνώμες των ερωτηθέντων δεν παρουσιάζονται επαρκώς, ούτε ακόμα και στις ανοιχτού τύπου ερώτησης, αφού το μειονέκτημα-πλεονέκτημα των ερωτηματολογίων είναι η συντομία. Επιπλέον οι ανοιχτές ερωτήσεις είναι δύσκολο να αποσαφηνιστούν, αφού λείπει η άμεση επικοινωνία ερευνητή και ερωτηθέντα. Στην περίπτωση της χρήσης ερωτηματολογίων πολύ πιθανή είναι και η έλλειψη συμμετοχής, ωστόσο στην προκειμένη περίπτωση δεν παρουσιάστηκε αυτό το πρόβλημα λόγω της διανομής τους στους φοιτητές κατά την διάρκεια εκπαιδευτικής ώρας.

Τα είδη των ερωτήσεων που συμπεριλαμβάνονται στα ερωτηματολόγια διακρίνονται σε ανοιχτές και κλειστές ερωτήσεις. Οι κλειστές ερωτήσεις επιφέρουν μια επιπλέον διάκριση σε διχοτομικές, βαθμονόμησης, κατάταξης και likert scale (κλίμακας).

Για τις ανάγκες τη έρευνας κρίθηκε αναγκαία η χρησιμοποίηση ερωτήσεων ανοιχτού και κλειστού τύπου, ενώ από τις υποκατηγορίες του κλειστού τύπου χρησιμοποιήθηκαν οι ερωτήσεις βαθμονόμησης, οι διχοτομικές και οι ερωτήσεις κατάταξης. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου likert

scale (κλίμακας) δεν χρειάστηκε να χρησιμοποιηθούν στο ερωτηματολόγιο για τη λήψη στοιχείων.

Στη προκειμένη περίπτωση το ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε και χρησιμοποιήθηκε από την ερευνήτρια περιέχει ερωτήσεις ανοιχτού τύπου που είναι οι 5,6, 2.1β, 3.2. Οι υπόλοιπες ερωτήσεις είναι κλειστού τύπου και πιο συγκεκριμένα διχοτομικές ερωτήσεις είναι οι 1, 2, 2α, 4, 2.1α, 2.2, 2.3, 3.1, 3.3 και η τελευταία ερώτηση για το φύλο. Ερωτήσεις βαθμονόμησης είναι η 3 και η 2.2 και κατάταξης η ερώτηση 7.

Το ερωτηματολόγιο που σχεδιάστηκε και δόθηκε στους 34 φοιτητές επιφέρει θεματικούς διαχωρισμούς. Το πρώτο σκέλος συλλέγει τις απόψεις και την συμπεριφορά των φοιτητών για την τεχνολογία, το διαδίκτυο, τα εργαλεία έρευνας και τους λόγους χρησιμοποίησής τους. Το δεύτερο σκέλος χωρίζεται θεματικά στη συλλογή στοιχείων για τις μηχανές αναζήτησης και το τρίτο μέρος καταγράφει τις απόψεις των φοιτητών σε σχέση με τις βιβλιοθήκες και το διαδίκτυο. Στο τέλος του ερωτηματολογίου υπάρχει η μοναδική δημογραφική ερώτηση που περιέχεται και αφορά το φύλο των ερωτηθέντων.

2.5 Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτελούν 34 τελειόφοιτοι, από πληθυσμό 97 εγγεγραμμένων φοιτητών. Για την καταγραφή του συγκεκριμένου πληροφοριακού περιστατικού χρησιμοποιήθηκε δείγμα 14 τελειόφοιτων, που αποτελούν μέρος των προαναφερθέντων 34.

Το δείγμα είναι η τεχνική αναγνώρισης και επιλογής μιας μικρής αντιπροσωπευτικής ομάδας από όλο τον πληθυσμό της έρευνας. Για αυτή την έρευνα το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε είναι φοιτητές του τυπικού Ζ' εξαμήνου του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Το δείγμα ήταν καθαρά τυχαίο.

Ο πληθυσμός μιας έρευνας αποτελείται από το σύνολο των περιπτώσεων, σύμφωνα με τον Παρασκευόπουλο (1993). Η επιλογή του ενός δείγματος από τον πληθυσμό οφείλει να γίνει σε κάθε έρευνα εφόσον είναι αδύνατη η συμμετοχή όλων των φοιτητών. Ο πληθυσμός οφείλει να έχει κάποια κοινά χαρακτηριστικά, που στην συγκεκριμένη έρευνα είναι το ότι πρόκειται για φοιτητές που βρίσκονται στο τελευταίο εξάμηνο της φοίτησης τους. Αυτή η μεταβλητή τέθηκε από την επόπτρια, ώστε οι ερωτώμενοι να έχουν την σχετική κατάρτιση με τη θεματολογία που μας απασχόλησε.

Όσον αφορά τη δειγματοληψία βασίζεται στο νόμο των μεγάλων αριθμών και στη θεωρία των πιθανοτήτων. Ο Javeau (2000) αναφέρει ότι σπάνια εμφανίζονται τα γεγονότα που έχουν μικρή συχνότητα και ότι η πιθανότητα της σχετικής συχνότητας αυξάνεται ανάλογα με την επαναληπτικότητα του γεγονότος (2000, σ. 73)

Ο ίδιος συνιστά κατά την δειγματοληψία να λάβουμε υπόψη ότι το δείγμα δεν πρέπει να είναι μικρότερο των 30 ατόμων, δεν πρέπει να περιορίζεται από ένα μοναδικό χαρακτηριστικό του πληθυσμού και ότι το μέγεθος του δείγματος εξαρτάται από τον βαθμό της επιθυμητής ακρίβειας

καθώς και από το βαθμό ομοιογένειας του μελετώμενου πληθυσμού. (Javeau, 2000, σ. 74)

Πριν όμως την επιλογή της μεθόδου δειγματοληψίας πρέπει να υπολογιστούν κάποιοι παράγοντες όπως: ο βαθμός ομοιογένειας του πληθυσμού, η έκταση του πεδίου έρευνας, η φύση των διαθέσιμων δεδομένων του πληθυσμού, η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας, η επιρροή που έχει το δείγμα στην εγκυρότητα, τα υλικά μέσα τα οποία διατίθενται και η φύση της έρευνας.

Οι τεχνικές της δειγματοληψίας διακρίνονται στην «τυχαία δειγματοληψία» και στην «μη τυχαία δειγματοληψία». Η «τυχαία δειγματοληψία» αποτελείται από την απλή δειγματοληψία που διαχωρίζεται σε δυο υποκατηγορίες, στην τυχαία κλήρωση και την συστηματική δειγματοληψία (κλήρωση), στην δειγματοληψία κατά στρώματα, κατά δεσμίδες, κατά κυψέλες, πολλαπλών επιπέδων (κλιμάκων), ισομεγέθεις και πολλαπλών φάσεων (ή σταδίων).

Για τις ανάγκες της έρευνας κρίθηκε αναγκαίο να αποκλειστούν τα παραπάνω είδη δειγματοληψίας. Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκε η απλή δειγματοληψία, όπου το δείγμα έπρεπε να αποτελείται από μια συγκεκριμένη ομάδα του πληθυσμού (τελειόφοιτοι του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας), ωστόσο τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν τυχαία σε ένα μέρος αυτού του πληθυσμού.

2.6 Διεξαγωγή έρευνας

Το θέμα της εργασίας ήταν το πρώτο βασικό στοιχείο ώστε να ξεκινήσει η περαιτέρω έρευνα. Το θέμα επιλέχτηκε σε συνεργασία με την επόπτρια καθηγήτρια. Σε αυτό το σημείο κρίθηκε αναγκαίο να ερευνηθεί στην βιβλιοθήκη του τμήματος αν υπάρχει σχετική πτυχιακή με το ίδιο ή ανάλογο θέμα, αφού δεν παρουσιάστηκε η ύπαρξη τέτοιου υλικού, ακολούθησε η έρευνα στην βιβλιογραφία, ώστε να γίνουν κατανοητοί οι σκοποί και στόχοι που έπρεπε να τεθούν σε σχέση με αυτή τη θεματολογία. Έπειτα από τη πρώτη κατατοπιστική μελέτη σχεδιάστηκε ο σκελετός της πτυχιακής εργασίας, ο οποίος περιελάμβανε τους σκοπούς και τους στόχους που τέθηκαν για την έρευνα, μια σύντομη περίληψη σχετικά με το θέμα και η αντίστοιχη σύντομη βιβλιογραφία.

Η έρευνα για βιβλιογραφία ξεκίνησε από την βιβλιοθήκη του τμήματος, όπου το πρώτο υλικό ήταν βιβλιοθηκονομικά λεξικά, ώστε να δοθούν οι ακριβείς ορισμοί του θέματος και ορισμοί για σχετικά θέματα που θα εμφανίζονταν στην πορεία και οφείλαμε να αποσαφηνίσουμε, τις άλλες έννοιες με το δικό μας θέμα. Το επόμενο βήμα ήταν η αναζήτηση για βιβλία με αυτή τη θεματολογία, η αναζήτηση ξεκίνησε από την ειδική βιβλιοθήκη του τμήματος και συνεχίστηκε με λίγο πιο γενικά βιβλία στη κεντρική βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι.Θ. Όπως διαφαίνεται από τη πορεία της έρευνας η πλειοψηφία του υλικού, που έπρεπε να συλλεχθεί ήταν ξενόγλωσσα άρθρα. Η αναζήτηση για άρθρα έγινε από επιστημονικούς ιστότοπους, όπως η heal-link και επιστημονικά εγκεκριμένες ιστοσελίδες που συνήθως έχουν και κριτές, όπως οι ariandi και first monday. Για την αναζήτηση των άρθρων χρειάστηκε να χρησιμοποιηθούν λέξεις - κλειδιά που σχετίζονταν με το θέμα και να δοκιμαστούν διάφοροι συνδυασμοί αυτών, ώστε να μην χαθούν απαραίτητες πληροφορίες. Καθώς ο χρόνος περνούσε το θέμα γινόταν όλο και πιο κατανοητό και η αναζήτηση πληροφοριών άλλαζε καθώς ήταν γνωστό το τι επακριβώς ψάχνουμε και που θέλουμε να οδηγηθούμε, έτσι οι αναζητήσεις γινόντουσαν πιο συγκεκριμένες και πιο σύνθετες.

Ένα χρήσιμο βοήθημα ήταν η σχεδίαση χρονοδιαγράμματος της εργασίας, που έγινε έπειτα από παρότρυνση της επόπτριας. Το χρονοδιάγραμμα περιείχε οριζόντια τους μήνες που υπολογίζεται ότι θα διαρκέσει η πτυχιακή εργασία και κάθετα αναλυτικά τις εργασίες που πρέπει να γίνουν.

Έπειτα σχεδιάστηκε ο σκελετός του ερωτηματολογίου που περιελάμβανε το σκοπό της δημιουργίας του, καθώς και τους στόχους στους οποίους προέβλεπε. Με αυτό τον τρόπο το ερωτηματολόγιο προσχεδιάστηκε, ώστε να ζητά πολύ συγκεκριμένα και σαφή στοιχεία μόνο για την έρευνα, χωρίς να πλατειάζει. Αργότερα το ερωτηματολόγιο διορθώθηκε από την επόπτρια, ώστε να απαντάει αποκλειστικά στα καίρια ερωτήματα της έρευνας να είναι σύντομο και περιεκτικό. Επιπλέον παρουσιάστηκαν κάποιες αναγκαίες αλλαγές που όφειλαν να διεξαχθούν. Στο προέλεγχο του ερωτηματολογίου παρουσιάστηκαν οι ασάφειες σε κάποιες ερωτήσεις, που διορθώθηκαν.

Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν υπό την παρουσία της ερευνήτριας και αφού δόθηκαν οι απαραίτητες διευκρινήσεις. Η φοιτήτρια είχε συντάξει ένα συνοδευτικό γράμμα σε περίπτωση που κάποιος θα επιθυμούσαν επιπλέον πληροφορίες για το λόγο της έρευνας και για την εχεμύθεια σε σχέση με τα προσωπικά στοιχεία που λαμβάνονται. Μαζί με τα ερωτηματολόγια κρίθηκε σημαντική η σχεδίαση ενός μονοσέλιδου «ερωτηματολογίου» που θα συμπληρωνόταν από ένα μικρότερο ποσοστό φοιτητών. Για την ακρίβεια το πληροφοριακό περιστατικό δημιουργήθηκε βάση των τεχνικών των κριτικών περιστατικών και της παρατήρησης. Πρόκειται για ένα συγκεκριμένο περιστατικό αναζήτησης στο διαδίκτυο, όπου τίθεται ένα ερώτημα από την φοιτήτρια και καταγράφει τον τρόπο διεξαγωγής της έρευνας που πραγματοποιούν οι ερωτηθέντες.

Όσον αφορά την βιβλιογραφία αναζητήθηκαν πρόσφατες αναφορές, περιλήψεις άρθρων, χρησιμοποιήθηκαν ευρετήρια αναφορών, ιχνηλατήθηκαν οι συνέχειες κάποιων σημαντικών άρθρων και επιλέχθηκαν διατριβές και

διδακτορικά για την συλλογή στοιχείων. Λόγω του όγκου των πληροφοριών κρίθηκε αναγκαία η ταξινόμηση του υλικού σύμφωνα με τις επιμέρους θεματικές κατηγορίες που μπορούσε να διαχωριστεί. Η έρευνα για βιβλιογραφία δεν σταμάτησε, εκτός από τους τελευταίους 2 μήνες όπου βρισκόμασταν στο στάδιο της συγγραφής και των διορθώσεων.

Η ανάλυση των ερωτηματολογίων και του συγκεκριμένου πληροφοριακού περιστατικού έγινε με το πρόγραμμα SPSS 15.0. Με τη βοήθεια των παραδειγμάτων που περιείχε ήδη το πρόγραμμα, σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις ερωτήσεις που περιείχε το ερωτηματολόγιο και συμπληρώθηκαν τα στοιχεία από όλα τα ερωτηματολόγια.

Όσον αφορά τη δεοντολογία της έρευνας, συναντήθηκαν κάποια προβλήματα κυρίως σε σχέση με τους ερωτώμενους. τέθηκαν ορισμένες ερωτήσεις και σημειώθηκε η ανησυχία τους αν απαντάνε σωστά, κάτι ανούσιο στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, αφού δεν πρόκειται για τη διεξαγωγή κάποιου διαγωνίσματος. Αυτή η ανησυχία ορισμένων και όχι όλων των φοιτητών τους έκανε σε κάποιο ποσοστό να απαντήσουν πιο διστακτικά και με επιφυλάξεις. Επιπλέον οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους φοιτητές είχαν σε κάποιο βαθμό την έννοια του να ευχαριστούν με αυτά που συμπληρώνουν, οπότε έχουμε την εξάλειψη της υποκειμενικότητας του τι ακριβώς κάνουν κατά την αναζήτηση.

Μετά ακολούθησε η ανάλυση των στοιχείων που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια. Η ανάλυση έγινε με τη βοήθεια των γραφημάτων. Σε αυτό το σημείο παρέχονται σαν εμβόλιμα στην ανάπτυξη των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, τα αποτελέσματα από το συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό που σε συνδυασμό με τα δικά τους γραφήματα, συγκρίνουν τα αποτελέσματα. Το επόμενο βήμα ήταν τα συμπεράσματα της έρευνας και τα περαιτέρω στοιχεία για ανάλυση.

Η καταγραφή ήταν το τελευταίο στάδιο και αφού διαχωρίστηκαν οι έλληνες συγγραφείς που παρουσιάστηκαν πρώτοι και οι ξένοι συγγραφείς

που ακολούθησαν, έγιναν οι βιβλιογραφικές παραπομπές σύμφωνα με το σύστημα του Harvard.

2.7 Ανακεφαλαίωση - Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο που προηγήθηκε αναφέρθηκαν όλα τα στάδια που ακολουθήθηκαν κατά την έρευνα. Αναγκαίο κρίθηκε το θεωρητικό τμήμα των μεθόδων που όφειλε να παρουσιαστεί συνοπτικά και περιεκτικά. Ακολούθησαν τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά την έρευνα και οι λόγοι που επιλέχθηκαν η βιβλιογραφική ανασκόπηση, το ερωτηματολόγιο και η παρατήρηση. Σημαντικό τμήμα της μεθοδολογίας είναι η ανάλυση της δομής των ερωτηματολογίων καθώς και η προϋπάρχουσα θεωρία σε σχέση με αυτά, όπου βάση αυτής δομήθηκαν τα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα. Στο θεωρητικό αυτό μέρος αναφέρθηκαν θέματα όπως τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ερωτηματολογίων, τα είδη των ερωτηματολογίων και φυσικά οι σχετικοί ορισμοί τους. Αναφορά έγινε και στο δείγμα της έρευνας, αλλά και τον προέλεγχο του ερωτηματολογίου, καθώς και στα δεοντολογικά προβλήματα που προέκυψαν κατά τον έλεγχο. Στο τελευταίο τμήμα αναφέρεται αναλυτικά ο τρόπος που διεξήχθει η έρευνα για τη συγκεκριμένη εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

3.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο που θα ακολουθήσει θα πραγματοποιηθεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση αυτής της θεματολογίας, για να παρουσιαστεί εκτενέστερα το υλικό που έχει δημιουργηθεί με βάση το ίδιο θέμα, η μελέτη του υλικού κρίνεται αναγκαία και στις παρακάτω σελίδες θα γίνει αναφορά στις κυριότερες έρευνες και δεδομένα που προέκυψαν στο κλάδο από την αρχή της δημιουργίας αυτής της θεματολογίας έως σήμερα.

Για να γίνει καλύτερα αντιληπτός ο όρος της βιβλιογραφίας καθώς και ο σκοπός του παρακάτω κεφαλαίου αξίζει να παραθέσουμε τον ορισμό της βιβλιογραφίας. Σύμφωνα με την Ζαφειρίου (2003) η βιβλιογραφία είναι “η συλλογή αρχείων σε ένα συγκεκριμένο θέμα, η οποία περιέχει πληροφοριακές ιδέες, δεδομένα και αποδείξεις γραμμένες με ένα συγκεκριμένο τρόπο ώστε να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένους σκοπούς ή να εκφράσουν συγκεκριμένες απόψεις σε σχέση με τη φύση του θέματος που ερευνάται και η αποτελεσματική αξιολόγηση αυτών των αρχείων σε σχέση με την έρευνα που προτείνεται” (2003, σ. 2)

Με τον όρο βιβλιογραφική ανασκόπηση αντιλαμβανόμαστε την αναζήτηση και την έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί κατά την διάρκεια της εργασίας, με σκοπό την συλλογή τεκμηρίων σε σχέση με το ζητούμενο θέμα. Αμφότερος σκοπός της βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι να προσφέρει στον ερευνητή την απαιτούμενη θεωρητική κατάρτιση, ούτως ώστε να είναι σε θέση να διεκπεραιώσει την έρευνα. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν εν συντομία μεν, περιεκτικά δε, τα αποτελέσματα άλλων ερευνητών, που έχουν αναλύσει σε βάθος, τον τομέα της συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών.

Επιπλέον οι Howard και Sharp (2001) αναφέρουν ότι «η βιβλιογραφική επισκόπηση γίνεται συνήθως για δύο θεμελιώδης λόγους: είτε γιατί αποτελεί μέρος της διαδικασίας που ακολουθείται για την επιλογή θέματος ή γιατί συνιστά συστατικό μέρος της κυρίως ερευνητικής εργασίας» (2001, σ. 112).

Στην προκειμένη περίπτωση η μελέτη της βιβλιογραφίας εξυπηρέτησε στην κατανόηση του θέματος με αποτέλεσμα την επιλογή του συγκεκριμένου, αλλά κυρίως συντέλεσε σε μέγιστο βαθμό στην εκπόνηση της έρευνας.

Στο κείμενο που θα ακολουθήσει θα δοθούν αρχικά οι κυριότεροι ορισμοί που θα βοηθήσουν στην ευκολότερη αντίληψη των κυρίως εννοιών που επαναλαμβάνονται. Το επόμενο υποκεφάλαιο που διαδέχεται είναι η ιστορική αναδρομή που θα ξεκινάει από το πρώτο ενδιαφέρον που παρουσιάστηκε για την μελέτη του θέματος, τους κυριότερους ερευνητές, τους τρόπους έρευνας τους καθώς και πιθανές ερευνητικές περιοχές που χρήζουν βαθύτερης ανάλυσης και θα καταλήγει στις πιο πρόσφατες και σημαντικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από τους ερευνητές του κλάδου. Στο επόμενο υποκεφάλαιο γίνεται αναφορά στις πιο σημαντικές θεωρίες τα επονομαζόμενα μοντέλα που χαρακτηρίζουν και συγκεκριμενοποιούν τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης και στο υποκεφάλαιο που συνακολουθεί γίνεται μια μικρή σύγκριση αυτών των μοντέλων βασισμένη στα πιο σημαντικά τους στοιχεία.

3.2 Ορισμοί

Σε αυτό το κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης πρόκειται να αναφερθούν ορισμένοι από τους πιο σημαντικούς ορισμούς που παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια της εργασίας. Ο σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να αποσαφηνίσει κάποιες έννοιες και να συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του κειμένου.

Βιβλιοθήκη: σύμφωνα με τον ορισμό που παραθέτει η Reitz (2004) « προέρχεται από την λατινική λέξη *liber*, που σημαίνει "βιβλίο" (στην Ελληνική και Ρωμαϊκή γλώσσα, ο ακριβής όρος είναι *bibliotheca*). Πρόκειται για μία συλλογή, ή ένα σύνολο συλλογών από βιβλία και άλλα υλικά, οργανωμένα και διατηρημένα για χρήση (διάβασμα, συμβουλή, μελέτη, έρευνα κ.λ.π.). Οι βιβλιοθήκες των ιδρυμάτων οργανώνονται για να παρέχουν πρόσβαση σε ένα εξειδικευμένο πελατολόγιο και στελεχώνονται από βιβλιοθηκονόμους και άλλο εκπαιδευόμενο προσωπικό για να παρέχουν υπηρεσίες, που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες των χρηστών» (2004, σ. 404). Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και τον ορισμό που αποδίδουν οι Albrechtsen & Jacob (1998) οι βιβλιοθήκες είναι ευφυείς μεσάζοντες...πράκτορες στις διαφορετικές πληροφορίες που διευκολύνουν τη διαδικασία παραγωγής της γνώσης μέσω της συνεργασία με τις κοινότητες των χρηστών στη δημιουργία και τη χρήση των αντικειμενικών ορίων όπως τα σχέδια ταξινόμησης. (Reitz , 2004, σ. 404)

Διαδίκτυο: « η υψηλή ταχύτητα της οπτικής ίνας δικτύου, των δικτύων που χρησιμοποιούν το πρωτόκολλο TCP/IP, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης με υπολογιστές δικτύων σε όλο τον κόσμο, επιτρέποντας στους χρήστες να επικοινωνούν μέσω e-mail, να ανταλλάσσουν δεδομένα και αρχεία προγραμμάτων μέσω FTP, να βρίσκουν πληροφορίες στον Παγκόσμιο Ιστό και να έχουν πρόσβαση σε απομακρυσμένα υπολογιστικά συστήματα, όπως ένας on-line κατάλογος και ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων εύκολα και

αποτελεσματικά, χρησιμοποιώντας μια πρωτοποριακή τεχνική, που ονομάζεται ανταλλαγή δεδομένων». (Reitz, 2004, σ. 371)

Πληροφορία: Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη Γ. (1998) είναι «1. κάθε στοιχείο που έχει ενδιαφέρον για κάποιον, που θα ήθελε κάποιος να το γνωρίζει· ειδικότερα οτιδήποτε ασυνήθιστο, μη κοινότοπο ή προσδοκώμενο λέγεται σε κάποιον 2. (γενικότερα.) κάθε στοιχείο που μεταδίδεται από μία πηγή (μέσο ενημέρωσης κ.λ.π.) σε δέκτη, κάθε ενημερωτικό στοιχείο 3. το περιεχόμενο των σημάτων που διαβιβάζονται μέσω των διαφόρων μέσων επικοινωνίας και ενημέρωσης (τηλέφωνο, τηλεόραση κ.λ.π.)». Μολαταύτα εφόσον ενδιαφερόμαστε για την επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας, εκτός του καθαρά λεξικού όρου θα ήταν ορθότερο να δοθεί και ένας πιο βιβλιοθηκονομικός όρος. Η πληροφορία «είναι τα στοιχεία που παρουσιάζονται εύκολα και με κατανοητή μορφή στην οποία η έννοια έχει αποδοθεί μέσα σε ένα πλαίσιο για τη χρήση της. Υπό μια δυναμικότερη έννοια, με την χρήση ενός μέσου επικοινωνίας ή έκφρασης. Εάν ένα συγκεκριμένο μήνυμα είναι πληροφοριακό ή όχι εξαρτάται εν μέρει από την υποκειμενική αντίληψη για το πρόσωπο που το λαμβάνει. Πιο συγκεκριμένα, τα γεγονότα, τα συμπεράσματα, οι ιδέες, και οι δημιουργικές εργασίες της ανθρώπινης διάνοιας και της φαντασίας που έχουν επικοινωνήσει, τυπικά ή ανεπίσημα, με οποιαδήποτε μορφή. Στην εναρκτήρια ομιλία του 1801, ο Thomas Jefferson απαρίθμησε τη "διάχυση των πληροφοριών" ως μια από τις θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατικής μορφής κυβέρνησης που καθιερώνεται κάτω από το σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών» (Reitz, 2004, σ. 355).

Πληροφοριακή ανάγκη (information need): Αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις ανάγκες του ανθρώπινου είδους, από τότε που εμφανίστηκε στη γη. Έως σήμερα εξακολουθεί να διακατέχεται από αυτή την ουσιαώδη ανάγκη και οφείλει σχεδόν όλα τα επιτεύγματά του σε αυτή. Πρόκειται για μια ανάγκη ταυτόσημη με αυτή της τροφής και της στέγης (Wilson, 1981, σ. 7), είναι το ερώτημα που θέτει κάθε άτομο ξεχωριστά όταν νιώσει την ανάγκη να ψάξει για πληροφορίες, όχι απαραίτητα για να λάβει την ορθότερη πληροφόρηση, κάτι που είναι το πιο επιθυμητό, όσο για να καλύψει αυτή του την ανάγκη.

Αναζήτηση πληροφοριών: «είναι μια συστηματική προσπάθεια από την πλευρά του χρήστη μιας βιβλιοθήκης ή ακόμα και ενός βιβλιοθηκονόμου να εντοπίσει επιθυμητές πληροφορίες έντυπης ή ηλεκτρονικής μορφής και η οποία μπορεί να είναι είτε επιτυχείς, είτε όχι » (Reitz, 2004, σ. 371).

Έρευνες χρηστών (user studies): είναι τα ερευνητικά προγράμματα, οι έρευνες, ή, τα ερωτηματολόγια, που πραγματοποιούνται για να καθορίσουν, τι θέλουν οι χρήστες από μια υπηρεσία, πώς αναζητούν τις πληροφορίες, εάν οι υπάρχουσες υπηρεσίες δίνουν τις επαρκείς απαντήσεις, και πώς οι βελτιώσεις ή οι νέες υπηρεσίες θα μπορούσαν να στοχεύουν καλύτερα. (Σιάτρη, 2005, σ. 2)

Πληροφοριακή συμπεριφορά (information behavior): «η ολοκλήρωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, που σχετίζεται με πηγές και κανάλια της πληροφόρησης, περιλαμβάνοντας και τις δύο ενεργητική και παθητική πληροφοριακή αναζήτηση και χρήση. Επιπλέον περιλαμβάνει πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία με άλλους, όπως για παράδειγμα το να βλέπεις διαφημίσεις στην τηλεόραση, όπου δεν έχεις καμία πρόθεση να ενεργήσεις στην πληροφορία που σου δίνεται. (Wilson, 2000, σ. 49)

Συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών (information seeking behavior): είναι η σκόπιμη αναζήτηση για πληροφορία, ως συνέπεια της ανάγκης για ικανοποίηση κάποιου σκοπού. Κατά την διάρκεια της αναζήτησης το άτομο μπορεί να αλληλεπιδράσει με εγχειρίδια πληροφοριακών συστημάτων (όπως η εφημερίδα ή η βιβλιοθήκη), ή με πληροφοριακά συστήματα βασισμένα στους υπολογιστές (όπως το διαδίκτυο). (Wilson, 2000, σ. 49)

Συμπεριφορά έρευνας πληροφοριών (information searching behavior): είναι το «μικροϋπολογιστικό- επίπεδο» που υιοθετείται από τον ερευνητή, στην αλληλεπίδραση με τα πληροφοριακά συστήματα όλων των ειδών. Αποτελείται από όλες τις αλληλεπιδράσεις με το σύστημα, στο επίπεδο αλληλεπίδρασης

μεταξύ μηχανής και ανθρώπου (για παράδειγμα η χρήση του ποντικιού και τα κλικ στις διασυνδέσεις) ή από το διανοητικό επίπεδο (για παράδειγμα, η υιοθέτηση μιας στρατηγικής με τελεστή Boolean ή ο καθορισμός των κριτηρίων για την λήψη της απόφασης, ποιο από τα δυο βιβλία που επιλέχθηκαν από το παρακείμενο ράφι μιας βιβλιοθήκης είναι το πιο χρήσιμο), το οποίο επίσης συμπεριλαμβάνει διανοητικές ενέργειες, όπως είναι η κρίση της σχετικότητας ανάμεσα στα στοιχεία και τις πληροφορίες που ανακτώνται. (Wilson, 2000, σ. 49)

Συμπεριφορά χρήσης πληροφοριών (information use behavior): αποτελείται από τις φυσικές και διανοητικές ενέργειες που περιλαμβάνονται στην ενσωμάτωση των πληροφοριών που βρίσκονται στην προϋπάρχουσα βάση γνώσεων του ατόμου. Μπορεί να περιλαμβάνει, επομένως, φυσικές ενέργειες όπως η υπογράμμιση τμημάτων σε ένα κείμενο για να σημειωθεί η σπουδαιότητα ή η σημασία, όπως και οι νοητικές ενέργειες, που περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την σύγκριση των νέων πληροφοριών με την γνώση που προϋπάρχει. (Wilson, 2000, σ. 50)

Μηχανή αναζήτησης: είναι το εργαλείο (εφαρμογές λογισμικού) που χρησιμοποιείται για την αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο. Ο χρήστης εισάγει τις λέξεις-κλειδιά που αντιπροσωπεύουν το θέμα του τεκμηρίου που αναζητά και αφού συλλέξει τα σχετιζόμενα τεκμήρια, σύμφωνα με την αναζήτηση τα απαριθμεί ως σύνηθες με τον τίτλο τους, την τοποθεσία της ιστοσελίδας που τα ανάκτησε και ορισμένα επιπλέον στοιχεία όπως είναι ο συγγραφέας, οι λέξεις κλειδιά και ενίοτε μια σύντομη περίληψη του άρθρου.

Διαδίκτυο 2.0 (Web 2.0): το "Web 2.0" είναι μια φράση που έχει αποδοθεί στους O'Reilly Media το 2004 και αναφέρεται στο διαδίκτυο της δεύτερης γενιάς, που έχει εμπλουτιστεί με μια σειρά λογισμικών που χαρακτηρίζονται κυρίως από την ευχρηστία, τη διαδραστικότητα και την ενεργό συμμετοχή που

παρέχουν στον τελικό χρήστη, στη διαμόρφωση του διαδικτυακού περιεχομένου και υπηρεσιών, κυρίως με τη χρήση τεχνολογιών όπως τα blogs, τα wikis κ.λ.π. (Βικιπαίδεια, 2009, http://el.wikipedia.org/wiki/Web_2.0.)

3.3 Ιστορική αναδρομή

Το πρώτο ενδιαφέρον για τις έρευνες χρηστών παρουσιάστηκε όταν δημιουργήθηκε η ανάγκη για συλλογή στοιχείων που να παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σε σχέση με τις συνήθειες και τις προτιμήσεις του κοινού.

Αρχικά ο όρος που δόθηκε σε τέτοιου είδους μελέτες ήταν «έρευνες χρηστών» (user studies). Αργότερα καθώς οι ανάγκες των ερευνών και των χρηστών τροποποιήθηκαν και τα στοιχεία που συλλέγονταν έπρεπε να πραγματευτούν, όχι μόνο τις υλιστικές ανάγκες του κοινού, αλλά μετατοπίζονταν σε ένα επίπεδο που είχε να κάνει με τη συμπεριφορά των χρηστών, η προσέγγιση στο είδος των ερευνών απέκτησε μια πιο συναισθηματική χροιά. Ως εκ τούτου ο όρος που δόθηκε πρώτιστα από τον επιστημονικό κλάδο, όφειλε να αλλάξει και να πάρει την θέση του ο όρος «information seeking behavior».

Ας ξεκινήσουμε όμως από την αρχή, οι πρώτες έρευνες χρηστών όπως ήταν αρχικά ο όρος τους, εμφανίστηκαν την δεκαετία του 1940, σε αυτές τις πρώτες μελέτες η προοπτική ήταν να δοθεί η άποψη των πληροφοριακών συστημάτων. Όμως και πριν την δεκαετία του '40 είχε γίνει κάποια νύξη για το θέμα, όταν οι Aures και McKinnie (1916), διεξήγαγαν μια έρευνα για τις δημόσιες βιβλιοθήκες και τα δημόσια σχολεία, στην περιοχή του Κλίβελαντ.

Όπως αναφέρει ο McNinch (1948, σ. 136) το 1946 το Royal Society Empire Scientific Conference έκρινε αναγκαία τη δημιουργία ενός συνεδρίου που θα πραγματευόταν θέματα όπως οι βιβλιοθήκες και η ανάπτυξη των μεθόδων συλλογής και ευρετηρίασης της επιστημονικής γνώσης. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την πραγματοποίηση ενός συνεδρίου από το Scientific Information Conference του Royal Society, που πραγματοποίησε το 1948 και παρουσιάστηκαν 2 ανακοινώσεις μελετών, που αποτέλεσαν τον πρόδρομο των νεότερων ερευνών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το συνέδριο περιελάμβανε όλα

τα επιστημονικά θέματα, όπως γεωργικές, μηχανικές και ιατρικές επιστήμες, εκτός όμως από τις κοινωνικές επιστήμες.

Πρώτα παρουσιάστηκε η έρευνα που διεξήχθη στο Science Museum Library από τον Urquhart (1948). Για την συλλογή του υλικού επέλεξε την μέθοδο των ερωτηματολογίων, τα οποία μοίραζε στους χρήστες της βιβλιοθήκης μαζί με το υλικό που δανείζονταν, από αυτά του επιστράφηκαν τα μισά από εκείνα που έδωσε τα 354, που υπολογίζονται ως το 49,5% βάση των 715 ερωτηματολογίων, που έδωσε κατά την περίοδο 17 Νοεμβρίου με 29 Νοεμβρίου του 1947. Στα ερωτηματολόγια του ο Urquhart, δεν θέλησε να συμπεριλάβει ερωτήσεις που να παρουσιάζουν στοιχεία για το προφίλ των ερωτηθέντων, προτίμησε να συλλέξει στοιχεία για το ποιες ανάγκες ώθησαν το χρήστη στο δανεισμό αυτού του υλικού, αν ο χρήστης επηρεάστηκε από τη μορφή του και την ημερομηνία έκδοσης. (Siatiri, 2005, σ. 42)

Στο ίδιο συνέδριο είχαμε και την ανακοίνωση μιας έρευνας ίδιας μορφής με τον Urquhart από τον Bernal. Ο J.D. Bernal (1948) παρουσίασε μια προκαταρκτική ανάλυση ενός πιλοτικού ερωτηματολογίου της χρήσης της επιστημονικής γνώσης. Ο Bernal επιθυμούσε να συλλέξει υλικό που να αντιπροσωπεύει τις προτιμήσεις των επιστημονικών χρηστών και με ποιο τρόπο μεταχειρίζονταν τη νέα πληροφόρηση που λάμβαναν. (McNinch, 1948, σ. 139)

Οι μελέτες αυτές θα είναι οι πρώτες που θα καταγραφούν στον τομέα της συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών και όπως διαφαίνεται πρόκειται να ακολουθηθούν και να μιμηθούν, σχεδόν από όλους τους επιστήμονες, τουλάχιστον αυτά τα πρώτα χρόνια της έρευνας, που θα ακολουθήσουν.

Όπως ήταν αναμενόμενο ακολούθησαν και άλλες παρόμοιες έρευνες χρηστών όπως αυτή που διεξήχθη από τους Scates και Yeomans (1950), όπου το 1950 στο American Council of Education παρουσίασαν την έρευνα τους, που πραγματοποίησαν με την μέθοδο των ερωτηματολογίων για να συλλέξουν στοιχεία για τις ενέργειες, που περατώνει το επιστημονικό

προσωπικό και οι μηχανικοί, ώστε να διατηρούνται ενήμεροι σε πληροφοριακά θέματα του κλάδου τους. (Paisley, 1966, σ. II-15)

Το 1953 έχουμε την εμφάνιση της μελέτης της Tornudd, όπου ανέλυσε τη συμπεριφορά και τις συνήθειες που είχαν στο διάβασμα τους, 130 ερευνητές. (Paisley, 1966, σ. II-16)

Το 1954 ο Thorne ερευνά τις ίδιες συνήθειες στους επιστήμονες του Royal Aircraft Establishment. (Paisley, 1966, σ. II-20)

Όπως διαφαίνεται οι μελέτες χρηστών τα πρώτα χρόνια είχαν ποσοτική προσέγγιση των αποτελεσμάτων, στη πορεία όμως απέκτησαν ποιοτική προσέγγιση.

Την ίδια χρονιά στο John Hopkins University, ο Herner (1954) αποφασίζει να συλλέξει πληροφορίες για τον τρόπο, που χειρίζονται την πληροφόρηση 606 επιστήμονες και αντλεί υλικό μέσω της μεθόδου των συνεντεύξεων. (Paisley, 1966, σ. II-16)

Άλλη μια μελέτη θα παρουσιαστεί το 1954 από το πανεπιστήμιο του Michigan, το οποίο θα αποστείλει 7104 ερωτηματολόγια σε φυσιολόγους και με τη συμμετοχή να φτάνει στο 75,9% από το σύνολο των ερωτηματολογίων που στάλθηκαν, θα ρωτήσει την άποψη των φυσιολόγων για την επάρκεια των πληροφοριακών εργαλείων (Paisley, 1966, σ. II-21)

Το 1956 ο Shaw θα πραγματοποιήσει μια έρευνα χρησιμοποιώντας χημικούς, φυσικούς, μηχανικούς και μηχανολόγους επιστήμονες. Προσπαθώντας να μιμηθεί τον Bernal (1948) θα συλλέξει προσωπικά στοιχεία των ερωτηθέντων μέσα από τα ερωτηματολόγια του, αφού τους εγγυηθεί βέβαια την πλήρη ανωνυμία τους. Όσον αφορά τα αποτελέσματα σε σχέση με του Bernal θα έχει ευρύτερη επέκταση των συμπεριφορών της ανάγνωσης και της πηγής που τους οδήγησε στην ενέργεια της αναζήτησης πληροφοριών. (Paisley, 1966, σ. II-21)

Το 1958 ο Ackoff και ο Halbert αναδιφούν τις επιστημονικές δραστηριότητες των χημικών. (Paisley, 1966, σ. II-66)

Ο Fishenden το 1959 σύλλεξε στοιχεία σε σχέση με την πληροφοριακή τους αναζήτηση από ερευνητές του Atomic Energy Research Establishment. (Paisley, 1966, σ. II-28)

Ανάλογες μελέτες προέκυψαν, όπως εκείνες των Glass και Norwood το 1959. (Paisley, 1966, σ. II-30)

Ωστόσο θα πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι όλες οι μελέτες διαπραγματεύονταν μόνο τις συνήθειες των επιστημόνων και πιο συγκεκριμένα, εκείνων των θετικών και εφαρμοσμένων επιστημών. Το πρώτο ερώτημα απαντάται αν αναλογιστούμε ότι το πελατειακό κοινό στο μεγαλύτερο ποσοστό των βιβλιοθηκών, αποτελείτο κατά πλειοψηφία από επιστήμονες θετικής κατεύθυνσης. Το γιατί όμως δόθηκε τόση βαρύτητα στις θετικές και εφαρμοσμένες επιστήμες και όχι στις κοινωνικές επιστήμες επεξηγείται έως κάποιον βαθμό, εξαιτίας της πληθώρας του υλικού με αυτή την θεματολογία που συνεχώς κατέκλυζε τις τότε βιβλιοθήκες. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι τα πρώτα βιβλιογραφικά εργαλεία δημιουργήθηκαν σε αυτούς τους κλάδους.

Η δεκαετία του 1960 θα αποτελέσει σημαντική περίοδο της έρευνας χρηστών, εξαιτίας όχι μόνο της πλειάδας νέων ερευνών που θα προκύψουν, αλλά και γιατί ορισμένες θα αποτελέσουν σταθμό στον τομέα. Θα επικεντρωθούμε σε ορισμένες μελέτες που ξεχώρισαν η καθεμία για διαφορετικούς λόγους.

Το 1960 ο Maizell θα ερευνήσει ένα δείγμα 94 χημικών ερευνητών σε ένα βιομηχανικό εργαστήριο και θα συλλέξει στοιχεία για τη συμπεριφορά της πληροφόρησης και της συγκέντρωσης πληροφοριών. (Paisley, 1966, σ. II-25)

Το 1963 θα πραγματοποιηθεί για πρώτη φορά μια έρευνα χρηστών που δε θα συλλέγει δεδομένα για επιστήμονες του θετικού κλάδου, αλλά θα

πραγματεύεται υλικό που θα αφορά τις κοινωνικές επιστήμες. Πρόκειται για την έρευνα χρηστών που διεξήχθει από την Αμερικάνικη Ένωση Ψυχολογίας και μελετά για πρώτη φορά την πληροφοριακή συμπεριφορά των ψυχολόγων.

Ακόμα μια αναδίφηση που διεξήχθει σε επιστήμονες των κοινωνικών επιστημών ήταν αυτή των Appel και Gurr το 1964. Αφού συλλέξανε στοιχεία από 66 ψυχολόγους, οικονομολόγους και ανθρωπολόγους, υπογράμμισαν ότι το μέλλον σε αυτό τον τομέα θα βασιστεί στη μελέτη των επιστημών του κοινωνικού κλάδου. (Paisley, 1966, σ. II-45)

Το 1966 ο Menzel στο πρώτο Annual Review of Information Science and Technology (ARIST), αναφέρεται σε 2 συστηματικές βιβλιογραφίες που παρουσιάστηκαν το 1964 και το 1965 και περιείχαν 438 και 676 έρευνες χρηστών. Ο μεγάλος αριθμός των ερευνών για την εποχή υποδεικνύει την σπουδαιότητα αυτού του είδους μελέτης, τη ραγδαία αύξηση του αριθμού των ερευνών, καθώς και τη σημασία αυτού του εργαλείου στα χέρια των βιβλιοθηκονόμων.

Τον Δεκέμβριο του 1966 ο Paisley παρουσιάζει μια έρευνα για να βοηθήσει στην κατανόηση, της αύξησης στον τομέα των πληροφοριών, μέσω μιας μακράς ανασκόπησης που θα πραγματοποιήσει στις ήδη υπάρχουσες μελέτες. Η έρευνα του θα αποδειχθεί σημαντική για την εποχή, αφού η συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών αποτελεί ακόμα μια πολύ πρόσφατη θεματολογία για το κλάδο και ο Paisley μέσω της πραγματείας του επιδιώκει να συλλέξει και να ανακεφαλαιώσει τις πιο σημαντικές μελέτες που έγιναν μέχρι τότε. Η εργασία του αποτελεί κυριολεκτικά μια «εγκυκλοπαίδεια» του τομέα, λόγω της συγκέντρωσης όλων των ερευνών, της ανάλυσης τους και της κριτικής παρεμβολής του συγγραφέα.

Το 1967 η Aguilar στο βιβλίο της «Scanning the business environment», δημιούργησε ένα μοντέλο το οποίο περικλείει τέσσερις ευδιάκριτους τρόπους οργάνωσης της αναζήτησης. Το πρότυπο αυτό στην συνέχεια τελειοποιήθηκε με την βοήθεια των Weick και Daft (1983) και

διακρίθηκε σε: μη κατευθυνόμενη εξέταση, ρυθμισμένη εξέταση, άτυπη αναζήτηση και τυπική αναζήτηση. (Choo, 2000, σ. 5)

Το 1969 δημιουργήθηκε το ARPANET από το υπουργείο Αμύνης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, πρόδρομος του σημερινού διαδικτύου. Το διαδίκτυο χρειάστηκε μερικές δεκαετίες μέχρι να πλησιάσει το μέγεθος και την έκρηξη πληροφοριών, που μας είναι γνωστή σήμερα. Ωστόσο την δεκαετία του 90 και σταδιακά μέχρι σήμερα, άλλαξαν πολλές δομές της βιβλιοθήκης, εξαιτίας της έκρηξης πληροφοριών που κατέκλυσαν το δίκτυο και ως εκ τούτου κάθε σπίτι σε ολόκληρο το κόσμο. Ως λογικό επακόλουθο οι χρήστες εφόσον μπορούσαν να βρουν τα πάντα στο διαδίκτυο περιορίσαν σε κάποιο βαθμό το ενδιαφέρον τους για τις βιβλιοθήκες.

Η ύπαρξη του internet επηρέασε τις βιβλιοθήκες σε σημείο, ώστε ο Sherman (2000) να αναφέρει ότι: «οι χρήστες δεν χρειάζεται να πηγαίνουν σε μια συγκεκριμένη βιβλιοθήκη για να ζητήσουν μια πληροφοριακή υπηρεσία και η υπηρεσία δεν περιορίζεται από την συλλογή μιας συγκεκριμένης βιβλιοθήκης». (Chowdhury, 2001, σ.156)

Οι Lyman και Hall αναφέρουν ότι οι πηγές πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή ξεκίνησαν να αυξάνονται, πρώτα με τα CD-ROMs, μετά με τις on-line βάσεις δεδομένων και τέλος με την εμφάνιση του διαδικτύου. (Mohd, 2004, σ. 1)

Όπως γνωστοποιεί ο George (2006), για να γίνει αντιληπτή αριθμητικά η αύξηση των πληροφοριακών πηγών, σύμφωνα με τους Lyman και Varian (2003), στις Ηνωμένες Πολιτείες από το 1999 μέχρι το 2002, τα βιβλία αυξήθηκαν μέχρι 83%, ενώ τα on-line εκπαιδευτικά περιοδικά κατά την περίοδο 1997-2001, σχεδόν διπλασιάστηκαν. (2006, σ. 1)

Επιπρόσθετα αναφέρει ότι η ARL (Association of Research Libraries) στα συμπληρωματικά στατιστικά της, για την χρονιά 1999-2000, η βιβλιοθήκη για να ανταπεξέλθει στον ανταγωνισμό του διαδικτύου και της πληθώρας

πληροφοριών, τετραπλασίασε το ποσό που ξόδευε σε ηλεκτρονικό υλικό από το 4% , που ήταν το 1992-1993, σε 13% το 1999-2000. (George, 2006, σ. 1)

Οι Morgan και King (1971) έτσι όπως παρουσιάζονται από τον Wilson (1998) αποφασίζουν να διακρίνουν ότι οι ανθρώπινες ανάγκες παρακινούνται από τα τρία εξής κίνητρα:

- φυσιολογικά κίνητρα, όπως είναι η πείνα και η δίψα
- αμαθής κίνητρα, όπως είναι η περιέργεια, η αισθητήρια υποκίνηση και
- τα κοινωνικά κίνητρα δηλαδή η επιθυμία για συνεταιρισμό, η έγκριση, η θέση, η επιθετικότητα. (Wilson, 1998, σ. 553)

Ο McQuail (1972) προτείνει τέσσερις κύριες κατηγορίες ικανοποίησης, οι οποίες περιέχονται στις συναισθηματικές ανάγκες:

Παρεκτροπή: ψυχολογική τάση φυγής, συναισθηματική απελευθέρωση

Προσωπικές σχέσεις: συντροφικότητα, κοινωνική χρησιμότητα

Προσωπική ταυτότητα: σύγκριση με τη ζωή, εξερεύνηση της πραγματικότητας, ενίσχυση της αξίας. (Wilson, 1998, σ. 553)

Τι ήταν όμως αυτό που έλειπε από τον χώρο, ώστε να καθιερώσει και να οργανώσει καλύτερα τον όρο της έρευνας χρηστών; Η απάντηση δόθηκε με την ίδρυση του Κέντρου Μελετών για την Έρευνα Χρηστών (Centre for Research on User Studies, CRUS) που δημιουργήθηκε από το Πανεπιστήμιο του Sheffield. Το Κέντρο Μελετών πραγματοποίησε εκπαιδευτικά σεμινάρια, σχεδίασε χρήσιμους οδηγούς και διεξήγαγε πολλές μελέτες. Η χρηματοδότηση του Κέντρου πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης της Βρετανικής Βιβλιοθήκης (British Library Research and Development Department, BLRDD). Ανάμεσα στις μελέτες που εκπονήθηκαν από Κέντρο Μελετών ήταν και αυτή των Corkill και Mann το 1978, που πραγματευόταν τις πληροφοριακές ανάγκες στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Επιπρόσθετα ο Cofldll και ο Mann (1981) παρουσίασαν το 1981 στοιχεία για τις πληροφοριακές ανάγκες των διδακτορικών φοιτητών στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Ο Mann σε αυτή την έρευνα προχωράει σε βάθος στην πληροφοριακή συμπεριφορά φοιτητών υψηλής μορφωτικής κλίμακας. Ωστόσο

η χρηματοδότηση μειώθηκε το 1985, όπου και οδήγησε στην λήξη της λειτουργίας του Κέντρου το 1989. (Σιάτρη, 2008, σ. 479)

Τον Μάρτιο του 1978 ο Belkin παρουσιάζει την έρευνα «πληροφοριακές απόψεις για την επιστήμη της πληροφόρησης» και αναλύει την: ASK (Anomalous State of Knowledge),

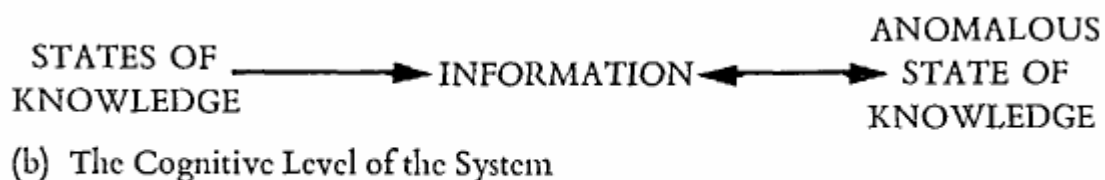

FIG. 2. *The communication system of information science* (from ref. 18, p. 111)

(Belkin, 1978, σ. 81)

Σύμφωνα με τον Belkin (1978) το κενό πληροφόρησης αποτελεί μια «ανωμαλία» στις γνώσεις ενός χρήστη και διατυπώνεται μέσω μίας ερώτησης (ask). (Belkin, 1978, σ. 81) Επιπλέον θέλει να τονίσει ότι οι χρήστες πολλές φορές κατά την αναζήτηση τους δεν μπορούν να δηλώσουν με ακριβής ορισμούς, ή λέξεις-κλειδιά όσα έχουν στο μυαλό τους. Καθ'αυτό τον τρόπο συχνά καταλήγουν να σκέφτονται κάτι άλλο στήνοντας στρατηγικές έρευνας και βρίσκοντας αποτελέσματα για κάτι διαφορετικό από αυτό που ζητούσαν αρχικά. Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου στο CSI (Centre Information Services).

Αν και το μοντέλο του Belkin προσπαθεί να επεξηγήσει τα IR συστήματα (Συστήματα Ανάκτησης Πληροφοριών), αξίζει να αναφερθεί, διότι αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές απόψεις περί των αναγκών των χρηστών.

Το 2005 η Keenam (2005) συγκρίνει τα μοντέλα των Belkin και Bates τονίζοντας ότι κανένα από τα δυο δεν είναι πλήρως εφαρμόσιμα στην πραγματική ζωή.

Στις αρχές της δεκαετίας του 80 και συγκεκριμένα το 1981 οι Hounsell και Winn (1981) πραγματοποιούν μια έρευνα με θέμα την ποιοτική

προσέγγιση στην μελέτη των πληροφοριακών προβλημάτων. (Siatiri, 2005, σ. 48)

Την ίδια χρονιά ο Wilson (1981) παρουσίασε το πρώτο από τα μοντέλα του, που θα ακολουθούσαν, για τη συμπεριφορά της αναζήτησης πληροφοριών. Όπως τονίζει ο Wilson: «μέχρι την δεκαετία του 1980 είχε υπάρξει μια μετατόπιση προς μια κεντροθετημένη προσέγγιση στο πρόσωπο παρά μια κεντροθετημένη προσέγγιση στο σύστημα». (1981, σ. 51)

Όπως επισημαίνεται από τους Dervin και Nilan (1986) και από την Ginman (1995) κρίθηκε αναγκαίο οι έρευνες να πάρουν μια διαφορετική τροπή και ο χρήστης των πληροφοριών και οι ανάγκες του να έρθουν στο επίκεντρο των μελετών (Eskola, 1998, σ. 3)

Η Price (1984) εξέτασε την πληροφοριακή χρήση και τις ανάγκες των συμβουλευτικών κέντρων του Λονδίνου. (Siatiri, 2005, σ. 48)

Η Trott (1986) πραγματοποιεί δύο έρευνες το 1986 με σκοπό να συλλέξει στοιχεία για την βιομηχανία και τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών που έχουν οι υπάλληλοι, που εργάζονται σε αυτές. Θέλησε να ελέγξει τις πληροφοριακές ανάγκες μικρών εταιριών και την σχετικότητα των δημόσιων πληροφοριακών παροχών. Η έρευνα διήρκησε 2 χρόνια ξεκινώντας από το 1984, κατά την διάρκεια της συμμετείχαν 100 εταιρίες, στους εργαζομένους των οποίων μοιράστηκαν 438 ερωτηματολόγια. Τα αποτελέσματα πρόβαλαν την επιτακτική ανάγκη των δημόσιων βιβλιοθηκών για περισσότερη προώθηση των παροχών τους, αφού η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αγνοούσε το 100% των δυνατοτήτων τους. (Siatiri, 2005, σ. 49)

Ο Rubin το 1986 στην έρευνα του «χρήση, ικανοποίηση και μέσα αποτελεσμάτων της έρευνας», θεωρεί ότι οι άνθρωποι είναι ενεργοί αναζητητές των πληροφοριών για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. (Wilson, 1998, σ. 553)

Οι Grieve και McCabe (1986) σε μια μελέτη που πραγματοποιούν για το πανεπιστήμιο του Οχάιο ασχολούνται με την χρήση του τότε νεοφερμένου e-mail και την έντονη επιρροή που άσκησε στους φοιτητές του πανεπιστημίου. Αξίζει να αναφερθεί ότι με την χρήση των e-mail ως μέσο επικοινωνίας και ανταλλαγής δεδομένων ασχολήθηκαν και οι Gurd και άλλοι (1986), ο Schaefermeyer (1988), ο Bishop (1994) και ο McKenzie (2001). (Σιάτρη, 2008, σ. 479)

Το 1987 ο Martyn σε συνεργασία με την Trott μελετούν τις πληροφοριακές παροχές από τη βάση μιας δημοτικής βιβλιοθήκης. Σε αυτή την έρευνα δίνεται έμφαση στις τεχνικές έρευνας των μελετητών, που εργάζονται στη βιομηχανία, στη κυβέρνηση και στα ακαδημαϊκά ιδρύματα. Αυτή η έρευνα τονίζει την ανάγκη για πρωταρχική στόχευση στις απαιτήσεις των χρηστών. (Siatiri, 2005, σ. 49)

Ο Sridhar (1987) πραγματοποιεί μια μελέτη που εξετάζει τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών διαστημικών τεχνολόγων, με έμφαση στη συσχέτιση των χαρακτηριστικών του χρήστη με παρόμοια συμπεριφορά.

Ο Palmer (1991) παίρνοντας συνεντεύξεις από εντομολόγους, στατιστικολόγους και βιοχημικούς που εργάζονται στην αγροτική έρευνα τείνει να δημιουργήσει κατά την άποψη του, πέντε διακρίσεις ομάδων των χρηστών. Αυτές οι ομάδες είναι: οι μη-αναζητητές, οι μοναχικοί, οι αβέβαιοι, οι σίγουροι συλλέκτες και οι κυνηγοί. (Wilson, 1994)

Ο Taylor (1991), αναφέρει ότι η πληροφοριακή συμπεριφορά περικλείει τα εξής στοιχεία: τις υποθέσεις, τα είδη και την δομή των προβλημάτων, τους περιορισμούς και τις δυνατότητες του περιβάλλοντος και την επίλυση των προβλημάτων (Escola, 1998, σ. 2).

Ο Marchionini (1992) στο άρθρο του «αλληλεπιδράσεις για την πληροφοριακή αναζήτηση του τελικού χρήστη» αναφέρει ότι οι βασικές λειτουργίες κατά την πληροφοριακή αναζήτηση είναι: ο καθορισμός του

προβλήματος, η επιλογή της πηγής, η άρθρωση του προβλήματος, η εξέταση των αποτελεσμάτων και η εξαγωγή πληροφορίας. (1992, σ. 157)

Ο Wilson προσδιόρισε "την απόδοση των ιδιαίτερων στόχων, και τις διαδικασίες του προγραμματισμού και της λήψης αποφάσεων ως τις κύριες γεννήτριες της αναζήτησης πληροφοριών" (Bawden, 2006, σ. 675).

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε ότι η αναζήτηση πληροφοριών αποτελεί ουσιαστικά μια σειρά κοινωνικό-γνωστικών ενεργειών.

Το 1999 ο Wilson θα παρουσιάσει σε ένα άρθρο του, τα πρώτα αποτελέσματα που παρατηρούνται στην έρευνα που διεξάγεται από την British Library Research και την Innovation Centre σε σχέση με την αβεβαιότητα. Η μείωση της αβεβαιότητας σύμφωνα με τον Wilson «αποτελεί ένα βασικό τμήμα της διαδικασίας, της λύσης του προβλήματος» (Wilson, 1999, σ. 841)

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασαν οι μελέτες που σκιαγραφούσαν τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών των ασθενών, που είχαν σαν σκοπό την πληροφόρηση τους γύρω από την ασθένεια, από την οποία νοσούσαν. Για παράδειγμα οι Johnson και Meischke πραγματοποίησαν 3 μελέτες για τον καρκίνο που διεξήχθησαν σε γυναίκες, οι 2 πρώτες το 1991 και η επόμενη το 1993. (Wilson, 1998, σ. 565)

Από την άλλη πλευρά θα παρουσιαστούν και μελέτες συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών από γιατρούς. Όπως είναι για παράδειγμα η μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε γιατρούς παθολόγους στην Γαλλία. Η Boissin (και άλλοι 2005) υπογραμμίζει ότι οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν σωστά τα νέα εργαλεία, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές είναι υποαπασχολούμενοι στην αναζήτηση ιατρικών πληροφοριών και το διαδίκτυο θεωρείται συνήθως, από τους γιατρούς, ως αναξιόπιστο. (2005, σ. 173)

Η Curtis (και άλλοι 1997) πραγματοποιούν άλλη μια πραγματεία στον τομέα της υγείας, που ερευνά τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών του

προσωπικού του Πανεπιστημίου του Ιλινόις. Το προσωπικό είναι νοσοκόμοι και φαρμακοποιοί. Σύμφωνα με την μελέτη αποδείχτηκε ότι το 30.5% του προσωπικού εξακολουθεί να προτιμά τις έντυπες πηγές πληροφοριών, ενώ το 68% εισέρχεται στην ιατρική βάση MEDLINE. Το ποσοστό που χρησιμοποιεί τη βάση προτιμά να εισέρχεται σε αυτήν από το γραφείο του, παρά από την βιβλιοθήκη. Επιπλέον θεωρούν ότι η συγκεκριμένη βάση καλύπτει τις πληροφοριακές ανάγκες τους, όμως χρησιμοποιούν και πολλές άλλες βάσεις σε σχέση με την υγεία, που διατίθενται στο διαδίκτυο. Τέλος οι περισσότεροι συμμετέχοντες δηλώνουν ότι δεν συμμετέχουν στα μαθήματα ηλεκτρονικής εκπαίδευσης που παρέχονται από τους βιβλιοθηκονόμους. (1997, σ. 402)

Το 1993 ο Weights (και άλλοι 1993) στην έρευνα τους «οι ενέργειες αναζήτηση πληροφοριών των ασθενών και οι παθολογικές απαντήσεις σε γυναικολογικές διαβουλεύσεις». Επιδίωξαν να πραγματοποιήσουν την κατηγοριοποίηση της ανάγκης πληροφοριών:

- ανάγκη για νέες πληροφορίες
- ανάγκη διευκρίνισης των πληροφοριών
- ανάγκη επιβεβαίωσης των πληροφοριών (Wilson, 1998, σ. 553)

Οι Urquhart και Crane (1994) εξετάζουν την πληροφοριακή αναζήτηση για πηγές πληροφοριών από τις νοσοκόμες, όπως διαφαίνεται όμως από τα αποτελέσματα, οι νοσοκόμες δεν διέθεταν τις δεξιότητες για την πληροφοριακή αναζήτηση και στηρίζονταν κυρίως σε άτυπες πηγές, όπως οι συνάδελφοι κ.λ.π. (Fidzani, 1998, σ. 331)

Ο Marchionini (1995) στο βιβλίο του «Information seeking in electronic environments» καθόρισε τέσσερα επίπεδα περιγραφής της αναζήτησης πληροφοριών: τις κινήσεις, την τακτική, τις στρατηγικές και τα σχέδια. Οι κινήσεις ορίζονται σαν ανεξάρτητες ενέργειες της συμπεριφοράς. Οι τακτικές ορίζονται ως ομάδες συμπεριφορών. Οι στρατηγικές είναι γενικευμένες προσεγγίσεις σε συγκεκριμένα προβλήματα αναζήτησης πληροφοριών και το σχέδιο ορίζεται ως εσωτερικές, αυτόματες και ασυνείδητες αλληλεπιδράσεις

που χρησιμοποιούνται για όλους τους στόχους της αναζήτησης πληροφοριών. (Thatcher, 2006, σ. 1055)

Επιπλέον ο Marchionini (1995) τονίζει ότι σύμφωνα με την άποψη του η πληροφοριακή αναζήτηση χαρακτηρίζεται ως μια «διαδικασία κατά την οποία οι ανθρώπινοι στόχοι δεσμεύονται για να αλλάξουν την κατάσταση της γνώσης η οποία συγγενεύει στενά με την μάθηση και τη λύση προβλημάτων». (1995, σ. 5).

Ενδιαφέρουσα είναι και η άποψη του για την ύπαρξη «τριών γενικών τύπων για το ξεφύλλισμα, που εμφανίζει διαφορές από την πληροφορία που ζητείται και από τις συστηματικές τακτικές που χρησιμοποιούνται». (Marchionini, 1995 σ. 109) Οι τύποι ξεφυλλίσματος (τρόπος μετάβασης και μετακίνησης στις πληροφορίες κατά την αναζήτηση) διακρίνονται σε: κατευθυνόμενο ξεφύλλισμα (συστηματικό ξεφύλλισμα και συγκεκριμένος στόχος), ημικατευθυνόμενο ξεφύλλισμα (λιγότερο καθορισμένο και λιγότερο συστηματικό ξεφύλλισμα) και μη κατευθυνόμενο ξεφύλλισμα (κανένας στόχος και μικρή εστίαση). (Choo, 2000, σ. 4)

Σύμφωνα με τον Wilson (1998) “ένα γενικό πρότυπο της πληροφοριακής συμπεριφοράς οφείλει να περιλαμβάνει τα εξής τρία στοιχεία:

- Μια πληροφοριακή ανάγκη μαζί με τους οδηγούς, δηλαδή τους παράγοντες, που δίνουν αφορμή για την ατομική αντίληψη των αναγκών
- Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ατομική απάντηση στις αντιλήψεις των αναγκών και
- Οι διαδικασίες ή ενέργειες που περιλαμβάνονται σε αυτή την απάντηση”. (Escola, 1998, σ. 2)

Την ίδια χρονιά ο Wilson παρουσιάζει ένα μοντέλο μιας υγιούς αναζήτησης πληροφοριών και πρόσκτησης, το οποίο χωρίζεται στα εξής τμήματα: παθητική προσοχή, παθητική έρευνα, ενεργή αναζήτηση και τρέχουσα αναζήτηση. (Choo, 2000, σ. 4)

Το 1998 ο Choo παρουσιάζει ένα μοντέλο συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών που αποτελείται από κύκλους και περιέχει τα εξής στάδια: πληροφοριακές ανάγκες, πληροφοριακή αναζήτηση και πληροφοριακή χρήση.

Σύμφωνα με τους Davenport και Prusak (2000), οι τρεις σημαντικότεροι τύποι της οργάνωσης αναζήτησης πληροφοριών είναι η διανομή των πληροφοριών, ο χειρισμός της υπερφόρτωσης των πληροφοριών, και ο χειρισμός των πολλαπλών εννοιών (Steinerova, 2005, σ. 140).

Τι έκαναν όμως οι βιβλιοθήκες με την πάροδο των χρόνων καθώς έβλεπαν τους υπολογιστές να αποτελούν καθημερινή ασχολία των νέων και το διαδίκτυο να κατακλύζεται από κάθε είδους πληροφορίες έγκυρες και μη; Αποφάσισαν να αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα εισάγοντας στις εγκαταστάσεις τους, ηλεκτρονικούς υπολογιστές και παρέχοντας την δυνατότητα στο κοινό να ερευνήσει το διαδίκτυο και να ανακτήσει τις πληροφορίες δωρεάν. Σε αυτό εξυπηρέτησε ιδιαίτερα και η δημιουργία συνδέσμων ηλεκτρονικών περιοδικών όπως είναι για παράδειγμα η heal-link, που παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε έγκυρο επιστημονικό υλικό. Έπειτα από τη συνδρομή των βιβλιοθηκών οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να ανακτήσουν πληροφορίες, αποκλειστικά από τις βιβλιοθήκες. Κατά αυτό τον τρόπο οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προσαρμόστηκαν πλήρως με τα δεδομένα της εποχής και της παρεχόμενης τεχνολογίας, ωστόσο υπήρχαν και οι υπόλοιπες πληροφορίες που μπορούσαν να αποκτηθούν το ίδιο εύκολα και από το σπίτι, χάριν του διαδικτύου.

Όπως αναφέρει η Agosto (2007) οι βιβλιοθήκες για να γίνουν ένας ευχάριστος χώρος και να προσελκύουν το κοινό και ιδιαίτερα τους νέους, οφείλουν να τροποποιήσουν το περιβάλλον τους κάνοντας τις βιβλιοθήκες ένα χώρο που θα συνδυάζει τις πληροφοριακές πύλες, την κοινωνική αλληλεπίδραση/χώροι διασκέδασης με το ευεργετικό φυσικό περιβάλλον. (2007, σ. 61)

Το 1997 ο Nicholas (και άλλοι, 1997) ανέλαβαν την εκπόνηση μιας μελέτης, που τους ανατέθηκε από την Βρετανική βιβλιοθήκη, που επιθυμούσε να ελέγξει την επιρροή του διαδικτύου στον τομέα της συμπεριφοράς της αναζήτησης πληροφοριών και τις αλλαγές που θα προκύψουν, αναφέροντας ότι το διαδίκτυο βρίσκεται σε αρχικό στάδιο, ωστόσο επιφυλάσσει εκπλήξεις. Έπειτα από τις συνεντεύξεις που πραγματοποίησαν σε βιβλιοθηκονόμους και δημοσιογράφους και χρησιμοποιώντας ευθείες ερωτήσεις, κατέληξαν ότι η αλλαγή εξαιτίας του διαδικτύου διαφαίνεται αργή, η εξουσία των δεδομένων του ιστού φαίνεται να μην ανησυχεί τους χρήστες και υπάρχουν λίγα στοιχεία ότι οι άλλες πηγές πληροφοριών φαίνεται να μετατοπίζονται σημαντικά, λόγω της χρήσης του διαδικτύου (1997, σ. 214).

Η βιβλιοθηκονομική κοινότητα επιδίωξε να προσεγγίσει τα σύγχρονα ενδιαφέροντα των χρηστών της και με αυτό τον τρόπο να βοηθήσει στη κατανόηση των αναγκών και στη βελτίωση των παροχών της. Αυτό έγινε εφικτό μέσω των ερευνών που σημειώθηκαν σε πολλά πανεπιστήμια ανά τον κόσμο.

Ανάμεσα στις πολλές έρευνες χρηστών που πραγματοποιήθηκαν στα πανεπιστήμια ξεχώρισε η έρευνα του Fidzani (1998) στο πανεπιστήμιο της Μποτσουάνα. Ο Fidzani τονίζει την έλλειψη έρευνας σε αυτή τη θεματολογία ειδικά στην Αφρική και αναφέρει με απογοήτευση ότι οι φοιτητές στερούνται βασικών δεξιοτήτων της χρήσης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης του πανεπιστημίου. Επιπλέον μερικοί από τους σπουδαστές δεν γνωρίζουν τις υπηρεσίες, που μπορεί να τους παρέχει η βιβλιοθήκη, γι' αυτό και προτείνει την βελτίωση των υπηρεσιών. (1998, σ. 37)

Ο Zondi (1992) πραγματοποιεί μια μελέτη στο πανεπιστήμιο του Zululand, όμοια με αυτή του Fidzani(1998), αφού έχει σαν στόχο την δεξιότητα στη χρήση της βιβλιοθήκης και τα μοντέλα της αναζήτησης πληροφοριών των πρωτοετών φοιτητών. Τα παρεπόμενα έδειξαν ότι απουσίαζε ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα εκπαίδευσης χρηστών, που θα βελτίωνε την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών. (Fidzani,1998, σ. 332)

Παρόμοια μελέτη όμως είναι και αυτή του 1999 των Delgadillo και Lynch (1999) στους φοιτητές του ιστορικού τμήματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Delgadillo και Lynch στα αποτελέσματα της έρευνας τους, ανακαλύπτουν ότι οι φοιτητές του ιστορικού, έχουν την ίδια συμπεριφορά αναζήτησης με το προσωπικό του ιστορικού τμήματος. Επίσης τονίζουν πως οι περισσότερες έρευνες για τη συμπεριφορά αναζήτηση πληροφοριών έγιναν πριν τη μεγάλη έκρηξη του διαδικτύου τη δεκαετία του 90. (Barrett, 2005, σ. 324)

Μια πιο συγκεντρωτικής μορφής έρευνα είναι αυτή του Barrett (2005), διότι εξετάζει τις συνήθειες της αναζήτησης πληροφοριών των τελειόφοιτων φοιτητών στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Το ερώτημα που έθεσε ο Barrett ήταν “αν οι συνήθειες της αναζήτησης πληροφοριών των τελειόφοιτων φοιτητών των ανθρωπιστικών επιστημών, τους διακρίνουν από το προσωπικό και τους προπτυχιακούς φοιτητές; Και αν ναι με ποιόν τρόπο;” Τονίζει δε στα συμπεράσματα της έρευνας ότι “...το ‘χάσμα γενεών’ που περιέγραψαν πολλοί από τους συμμετέχοντες υποδηλώνει την εμφάνιση μιας αρκετά δραματικής αλλαγής στις ανθρωπιστικές επιστήμες... η ηλεκτρονική πληροφοριακή τεχνολογία είναι τώρα πολύ πιο διαδεδομένη ως εργαλείο έρευνας. ” (2005, σ. 328) Θέλοντας να επισημάνει ότι οι ανθρωπιστικές επιστήμες δεν έχουν τίποτα να φοβηθούν από τη νέα τεχνολογία σε σχέση με τις θετικές, αντίθετα η τεχνολογία βοηθάει εξίσου στην αναζήτηση πληροφοριών. Επιπλέον αναφέρει ότι “είναι... ενδεχομένως παραπλανητικό να θεωρήσουμε τους τελειόφοιτους σπουδαστές ως μια ενιαία ομάδα χρηστών... η ακριβέστερη περιγραφή θα ήταν μια ομάδα που αποτελεί μια μοναδική σειρά σταδίων”. (2005, σ. 330)

Το 2004 διεξήχθη μια έρευνα για τους τελειόφοιτους του τμήματος πληροφορικής στη Μαλαισία. Οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας, ότι οι φοιτητές γνώριζαν επαρκώς το διαδίκτυο, εξαιτίας της επιστήμης που διδάσκονταν και φυσικά λόγω των προχωρημένων σπουδών τους (τελευταίο έτος). Πιστοποιήθηκε ότι για να φέρουν εις πέρας τις εργασίες που τους ανατέθηκαν, χρησιμοποίησαν το διαδίκτυο, για να κατεβάσουν αρχεία, σε ποσοστό 98%. Τα στοιχεία της έρευνας ήταν εξαιρετικά ενθαρρυντικά, εφόσον οι τελειόφοιτοι ήταν σε θέση να εντοπίσουν, να αναλύσουν και να

αποτιμήσουν ένα συγκεντρωτικά μεγάλο ποσοστό πληροφοριών. (Saad, 2004, σ. 4)

Οι Mazurkiewicz και Potts (2006) πραγματοποιούν το 2006 μια έρευνα, στη Λατινική Αμερική για το πώς ερευνάει η νέα γενιά. Καταλήγουν ότι οι φοιτητές πραγματοποιούν με άνεση την έρευνα τους και έχουν εμπιστοσύνη στις δυνατότητες τους, υπογραμμίζουν δε ότι “το διαδίκτυο δεν έχει αντικαταστήσει ορισμένους πόρους που παρέχονται μέσω των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών” (2006, σ. 176).

Το 1998 η Eskola θα πραγματοποιήσει μια μελέτη, στην οποία θα ερευνηθεί ποιο είδος μεθόδων διδασκαλίας χρησιμοποιείται στα φιλανδικά πανεπιστήμια και πως η συμπεριφορά πληροφοριών των σπουδαστών επηρεάζεται από αυτές τις μεθόδους. Αυτή η έρευνα θα έχει σαν αποτέλεσμα ένα μοντέλο πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών (1998, σ. 3)

Οι Haglund και Olsson (2008) στην έρευνα τους αναφέρουν ότι: “... η βιβλιοθήκη έχει αλλάξει από το να είναι μέρος για τους ερευνητές, που επισκέπτονται για την παροχή βοήθειας, στην έρευνα πληροφοριών και στην απόκτηση της πραγματικής πληροφόρησης και έχει γίνει το “καθιστικό” για τους προπτυχιακούς σπουδαστές, που κάνουν τους ερευνητές και οι οποίοι όταν επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη αισθάνονται υπεράριθμοι, και μερικές φορές ανεπιθύμητοι.” (2008, σ. 56)

Το 2006 ο Makri (και άλλοι 2006) ερευνούν τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών των ακαδημαϊκών δικηγόρων, βασισμένοι στο μοντέλο του Ellis. Οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις σε 27 δικηγόρους τους βοήθησαν στη συλλογή πληροφοριών για την έρευνα που πραγματοποιούσε ο κλάδος στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφοριών.

Την ίδια χρονιά ο George (και άλλοι 2006) χρησιμοποιούν ημι-δομημένες συνεντεύξεις, που πήραν από 100 απόφοιτους όλων των κλάδων του Carnegie Mellon University, για να αναλύσουν τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών, που σχετίζεται με τις διαδικασίες έρευνας των

εκπαιδευτικών τους δραστηριοτήτων. Παρατηρείται ότι το διαδίκτυο παίζει καθοριστικό ρόλο σε αυτό το δείγμα αποφοίτων, ωστόσο οι έντυπες πηγές εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται. Τονίζετε δε από τους συγγραφείς, ότι οι βιβλιοθήκες με τη σειρά τους έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών με την επαναξιολόγηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την παροχή υπηρεσιών και πηγών. (2006, σ. 1)

Άλλη μια έρευνα που εκπονήθηκε σε απόφοιτους ήταν αυτή του Foster (2005). Χρησιμοποιώντας απόφοιτους του Πανεπιστημίου του Sheffield, παρουσιάστηκε ένα μη μονοδιάστατο μοντέλο αναζήτησης πληροφοριών, το μοντέλο περιέχει τρεις ουσιώδεις επεξεργασίες: (άνοιγμα, προσαρμογή, συνένωση) και τρία επίπεδα συναφούς αλληλεπίδρασης: (εσωτερικό περιβάλλον, εξωτερικό περιβάλλον και γνωστική προσέγγιση). Το μοντέλο χαρακτηρίστηκε δυναμικό, ολιστικό και χειμαρρώδες. (2005, σ. 228)

Η Arabito (2003) το 2003 παρουσιάζει την έρευνα της για την χρησιμότητα του διαδικτύου της βιβλιοθήκης και τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών στο Πανεπιστήμιο της Τεργέστης. Τονίζει ότι το 80% των χρηστών δεν είναι «υψηλοί» χρήστες και δεν έχουν βαθιά γνώση της ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης, επισημαίνει όμως και την υβριδικότητα των βιβλιοθηκών καθώς και το χάος που επικρατεί στους καταλόγους. (2003, σ. 17).

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν και έρευνες που επικεντρώνονται στο να εντοπίσουν τη λάθος εστίαση, που πράττουν κάποιες φορές οι φοιτητές, όταν αναζητούν ηλεκτρονικές πληροφορίες. Μια παρόμοια μελέτη είναι αυτή του Kennedy (και άλλοι, 1999).

Ακόμη μια μελέτη πραγματοποιείται από την Μάλλιαρη (2008) για τη συμπεριφορά αναζήτησης των χρηστών στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και πιο συγκεκριμένα στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Ως στόχος τέθηκε η υποτυπώδης αξιολόγηση του συστήματος, η ομαδοποίηση των χρηστών και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. (2008, σ. 1). Όπως

επισημαίνει η ίδια «η εμπειρία και το ακαδημαϊκό επίπεδο του χρήστη λαμβάνει καθοριστικό ρόλο κατά την αναζήτηση του». Επιπλέον προτείνει «τον ανασχεδιασμό της ιστοσελίδας του OPAC, για να γίνει πιο φιλική, την εισαγωγή online βοήθειας και την προσθήκη παραδειγμάτων». (2008, σ. 9)

Εκτός όμως από την υπερεπάρκεια στις έρευνες για τη συμπεριφορά αναζήτηση πληροφοριών σε φοιτητές και γενικότερα στο ακαδημαϊκό περιβάλλον, υπάρχουν και μελέτες που πραγματοποιήθηκαν σε μαθητές γυμνασίου. Χαρακτηριστικά θα μπορούσαμε να εκθέσουμε την μελέτη του Shenton (2006), που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο και Νοέμβριο του 2006 σε έξι γυμνάσια της βορειοανατολικής Αγγλίας, στα ευρήματα της έρευνας του, τονίζει την ανικανότητα των μαθητών να βρουν τις επιθυμητές πληροφορίες. (2006, σ. 1)

Το 2001 η Sonnenwald (2001) βραβεύτηκε για την έρευνα που πραγματοποίησε σε μαθητές χαμηλής κοινωνικό-οικονομικής κλίμακας. Κατά τη διάρκεια της μελέτης ζήτησε από τους συμμετέχοντες να περιγράψουν μερικές πρόσφατες περιπτώσεις συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών και να σχεδιάσουν ένα χάρτη του πληροφοριακού τους ορίζοντα, με βάση ένα συγκεκριμένο θέμα και να παρουσιάσουν γραφικά τις πηγές που χρησιμοποιούν και προτιμούν. Τα γραφικά αναλύθηκαν συγχρόνως με τις συνεντεύξεις που έδωσαν οι μαθητές. (2001, σ. 1)

Σε μια άλλη μελέτη η Gross (2001) επιδιώκει να συγκρίνει τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών που παρατηρείται στις δημόσιες βιβλιοθήκες σε σχέση με αυτήν που παρατηρείται στις σχολικές βιβλιοθήκες και κατά πόσο αυτή η συμπεριφορά είναι κοινή.

Επιπλέον οι έρευνες για τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών συνεχίστηκαν και σε παιδιά. Πιο συγκεκριμένα εξερευνήθηκε η συμπεριφορά αραβόφωνων παιδιών που χρησιμοποιούσαν την ICDL (International Children's Digital Library). Από την καταγραφή της συμπεριφοράς των παιδιών δημιουργήθηκε μια φόρμα συμπεριφοράς αναζήτησης που περιλαμβάνει τα εξής στάδια: εκκίνηση που περιέχει ανάλυση και επιλογή,

αναγνώριση που περιέχει ανάλυση και επιλογή, ξεφύλλισμα που περιέχει παρακολούθηση, επιβεβαίωση και εξέταση, διάκριση που περιλαμβάνει παρακολούθηση και σάρωση, ανάγνωση που περιέχει παρακολούθηση και αναστροφή, εξερεύνηση που περιέχει πλοήγηση και αναστροφή και τέλος. (Bilal, 2008, σ. 148)

Βασισμένη στο ίδιο θεματικό πλαίσιο η Bilal το 2005 θα παρουσιάσει μια μελέτη με θέμα την επιρροή των παιδιών στην αναζήτηση πληροφοριών και τη συμμετοχή τους, στο σχεδιασμό της ψηφιακής αλληλεπίδρασης. (2005, σ. 197)

Την ίδια χρονιά και η Dresang (2005) θα παρουσιάσει την έρευνα της για τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών των νέων, που διεξάγονται σε ψηφιακό περιβάλλον.

Μια ακόμη ενδιαφέρουσα έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Choo (και άλλοι 2000), σε εργαζόμενους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, που απάντησαν σε ένα ερωτηματολόγιο και κατόπιν τους πήραν συνέντευξη για να αντιληφθούν τις πληροφοριακές τους ανάγκες και προτιμήσεις. Έπειτα τοποθέτησαν στους υπολογιστές τους ένα πρόγραμμα που ονομάζεται WebTracker το οποίο κατέγραφε όλες τις κινήσεις τους λεπτομερώς, κατά τη διάρκεια της αναζήτησης τους, εν συνεχεία οι επιστήμονες από τα στοιχεία που συγκέντρωσαν δημιούργησαν μια βάση δεδομένων, όπου παρατήρησαν με προσοχή ότι οι συμπεριφορές αναζήτησης των χρηστών πρόσκεινται, σε διαφορετικά μοντέλα το ένα ήταν αυτό των Aguilar (1967), Weick και Draft (1983) και οι υπόλοιπες συμπεριφορές αναζήτησης ταυτίζονταν με το μοντέλο του Ellis (1989,1990). (Choo, 2000, σ. 1)

Αξίζει να αναφέρουμε ότι το πολυταυτισμένο μοντέλο του Ellis έχει χρησιμοποιηθεί ως μοντέλο σύγκρισης σε πολλές έρευνες. Συγκεκριμένα οι Meho και Tibbo (2003) μελετώντας τη συμπεριφορά αναζήτησης των κοινωνικών επιστημόνων, ανακαλύπτουν ένα νέο αναθεωρημένο μοντέλο, το οποίο βασίζεται σε αυτό του Ellis, ωστόσο περιλαμβάνει νέα χαρακτηριστικά

τα οποία είναι: πρόσβαση, έρευνα στο δίκτυο, επιβεβαίωση και διαχείριση της πληροφορίας. (2003, σ. 570)

Η Zach (2006) θα ασχοληθεί με τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών μιας άλλης ομάδας, αυτής των διαχειριστών τέχνης. Για την συλλογή στοιχείων και την έρευνά της θα χρησιμοποιήσει τη μέθοδο της μελέτης πολλαπλών περιπτώσεων. (2006, σ. 4)

Η Dutta (2009) εξερεύνησε τη συμπεριφορά αναζήτησης δυο διαφορετικών ομάδων, αυτή των κατοίκων των πόλεων με αυτή των κατοίκων στην επαρχία. Στην εξαιρετικά ενδιαφέρουσα μελέτη της η συγγραφέας καταλήγει ότι η συμπεριφορά αναζήτησης των κατοίκων της υπαίθρου δεν υστερεί σε σχέση με αυτή των κατοίκων των πόλεων και ότι οι πληροφοριακές τους ανάγκες δεν εξαρτώνται από τη γεωγραφική τους τοποθεσία, αλλά από το εκπαιδευτικό και μορφωτικό τους υπόβαθρο, αφού η καθεμία περίπτωση είναι μοναδική. (2009, σ. 50)

Ο Nicholas (και άλλοι, 2006) σε μια ιδιαίτερη έρευνα, θα αναζητήσει στοιχεία για τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών των χρηστών, σε ψηφιακά ακαδημαϊκά περιοδικά. Η μελέτη αυτή παρουσιάζει ενδιαφέρον, διότι επιδιώκει να συλλέξει στοιχεία για να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη εικόνα του τρόπου χρήσης αυτού του εργαλείου από τους ακαδημαϊκούς, τους φοιτητές και το προσωπικό της πανεπιστημιακής κοινότητας. Επιπλέον όπως τονίζεται από τους συγγραφείς αυτή η έρευνα αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες που διεξάγονται στον τομέα, εφόσον ασχολείται με τις διαδικτυακές συναλλαγές σχεδόν τριών εκατομμυρίων εικονικών σπουδαστών. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται είναι η DLA (deep log analysis) και οι ψηφιακές βιβλιοθήκες που χρησιμοποιούνται είναι η EmeraldInsight και η Blackwell Synergy. (2006, σ. 1346)

Ανάλογες έρευνες με αυτές του Nicholas, όσον αφορά αυτό τον τομέα εξερεύνησης (ηλεκτρονικά περιοδικά), είναι αυτές των Tenopir και King (2001), των Teskey και Urquhart (2001). Σε αυτό το σημείο οφείλουμε να αναφέρουμε τη δήλωση της Tenopir (2001), έπειτα από έρευνες που

πραγματοποίησε συμπεριλαμβανομένων των CLIR (Council on Library and Information Resources) και OCLC (Online Computer Library Center). Αναφέρει ότι "αν και η χρήση των ηλεκτρονικών εκδόσεων εξακολουθεί να διαφέρει από κλάδο σε κλάδο, σχεδόν ο καθένας υιοθετεί την αναζήτηση ηλεκτρονικών περιοδικών με κριτές, που κάνουν τη δουλειά τους πιο εύκολη και που το κόστος είναι σχεδόν δωρεάν ή επιχορηγείται από την βιβλιοθήκη". (Nicholas, 2006, σ. 1347)

Σε μια άλλη έρευνα ο Nicholas (και άλλοι 2006), διερευνά τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών των «πληροφοριακών πελατών» ή «bouncer» δηλαδή των χρηστών που βλέπουν λίγες σελίδες από μια πληθώρα που διατίθενται, ωστόσο δεν επιστρέφουν πολύ συχνά στον ίδιο ιστότοπο. Οι συγγραφείς υπογραμμίζουν ότι συνειδητοποιούν με έκπληξη ότι δεν υπάρχει στη βιβλιογραφία η αναφορά με έμφαση σε ένα τέτοιου είδους μοντέλου συμπεριφοράς μέχρι σήμερα. (2006, σ. 1086) Αυτή η μελέτη αποτελεί πέντε χρόνια βαθιάς έρευνας και τα αποτελέσματα διακρίνονται σε δύο σκέλη. Πρώτον ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού κατά την διάρκεια της επίσκεψης του σε έναν ιστότοπο, βλέπει λίγες σελίδες και δεύτερον ένα μεγάλο ποσοστό των επισκεπτών ή δεν επισκέπτεται ξανά τον ιστότοπο, ή αν τον επισκεφτεί θα το κάνει σπάνια. (2006, σ. 1085)

Σε μια επανεκτίμηση της συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών σε ψηφιακό περιβάλλον, που πραγματοποιήθηκε από τον Nicholas (και άλλοι 2003) τα αποτελέσματα της έρευνας είναι αντίστοιχα με της προηγούμενης. (2003, σ. 24)

Οι Bryan-Kinns και Blandford (2000) εξετάζουν τις έρευνες χρηστών στις ψηφιακές βιβλιοθήκες. Σε ανάλογη μελέτη ο Bishop (1999) αναλύει την χρήση ψηφιακών βιβλιοθηκών από άτομα που προέρχονται από διαφορετικό κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον. (2000, σ. 1)

Όσον αφορά την αναζήτηση πληροφοριών σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, ο Frias-Martinez (2008) παρουσίασε μια μελέτη σε σχέση με την γνωστική μορφή και το κατά πόσο επηρεάζει την αναζήτηση. Διέκρινε το γνωστικό

μοντέλο σε δυο κατηγορίες: τον τομέα της εξάρτησης και της ανεξαρτησίας και των λεκτικών και των εικονικών σκέψεων. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα οι χρήστες κάθε γνωστικού μοντέλου έχουν θετική αντίληψη και ολοκληρώνουν τις εργασίες τους με αποτελεσματικό τρόπο. (2008, σ. 364)

Άξιο αναφοράς είναι και το πρόγραμμα JISC (Joint Information Systems Committee), που σύμφωνα με την Banwell (2004) δημιούργησε ένα πλαίσιο εργασίας που έλεγχε και αποτιμούσε τη συμπεριφορά του χρήστη. Δηλαδή ερευνούσε και δημιουργούσε το προφίλ της χρήσης των ηλεκτρονικών πληροφοριακών πηγών σε άτομα με υψηλή εκπαίδευση στην Αγγλία. (2004, σ. 302)

Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε την έρευνα του το 1999 και έληξε το 2002. Χωριζόταν σε 3 κύκλους, που ο καθένας διαρκούσε από ένα χρόνο. (Rowley, 2001, σ. 1)

Σύμφωνα με την Griffiths (2001) «το JISC βοηθάει τους ακαδημαϊκούς χρήστες στην Αγγλία να μεγιστοποιήσουν την αξία των δημοσιευμένων πηγών πληροφοριών, αναπτύσσοντας ένα κατανοητό περιβάλλον, έξω από το εύρος των μπερδεμένων συστημάτων και υπηρεσιών που υπάρχουν αυτή τη στιγμή». (2001, σ. 1)

Το EDNER ένα αντίστοιχο πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε, ώστε να αποτιμήσει την ανάπτυξη του πληροφοριακού περιβάλλοντος, πάνω από τα 3 χρόνια της διάρκειας του JISC, από το 2000-2003. Το EDNER βασίστηκε στην εργασία του CERLIM του πανεπιστημίου του Manchester και είχε ως συνοδοιπόρο το CSALT του πανεπιστημίου του Lancaster.

3.3.1 Google και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Η είσοδος του Google μιας μηχανής αναζήτησης, που έχει την δυνατότητα να ευρετηριάζει και να παρέχει πληροφόρηση από εκατομμύρια ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, προκάλεσε ριζικές αλλαγές στο τομέα των πληροφοριών. Το Google αποτελεί ουσιαστικά μια ψηφιακή βιβλιοθήκη, που ο χρήστης μπορεί να πληκτρολογήσει τις λέξεις-κλειδιά που επιθυμεί και να ανακτήσει ιστοσελίδες, που σχετίζονται με το θέμα, είτε άμεσα, είτε έμμεσα.

Η επιρροή του Google ήταν τόσο καθοριστική, ώστε μια ολόκληρη γενιά χαρακτηρίστηκε ως η «γενιά του Google». Πιο συγκεκριμένα όπως αναφέρεται σε αυτή την κατηγορία ανήκουν «τα άτομα που γεννήθηκαν μετά το 1993 και γνώρισαν τον κόσμο με λίγη ή και καθόλου επιρροή σε σχέση με το πώς ήταν πριν την εμφάνιση του διαδικτύου». (Rowlands και άλλοι, 2008, σ. 5)

Ένας εύστοχος σχολιασμός από τον Tapscott (1997) ήταν ότι οι νέοι στις αρχές του 21^{ου} αιώνα «μεγαλώνουν ψηφιακά». Ενώ οι Holloway και Valentine το 2001 θα επινοήσουν την λέξη “ciberkids”, ως χαρακτηρισμό για τα παιδιά αυτής της γενιάς.

Το Google έμελε να αποτελέσει ένα από τα εργαλεία που θα είχε στα χέρια της η βιβλιοθηκονομική κοινότητα, ώστε να προσεγγίσει τους χρήστες στον χώρο της. Αντιλαμβανόμενοι την δυνατότητα, που θα είχαν πλέον οι χρήστες στην πληροφόρηση, χωρίς να επισκέπτονται πια τις βιβλιοθήκες, οι βιβλιοθηκονόμοι αποφάσισαν αντί να στραφούν εναντίον του, ως μια πηγή πληροφοριών που απομάκρυνε το κοινό, να υιοθετήσουν το Google στην καθημερινότητα των βιβλιοθηκών. Σήμερα κάθε σύγχρονη βιβλιοθήκη, πέρα της πάντα προσβάσιμης ιστοσελίδας του OPAC κάθε βιβλιοθήκης, εμπεριέχει και το Google ως μια ψηφιακή μηχανή αναζήτησης. Άλλωστε δεν θα μπορούσαν οι βιβλιοθηκονόμοι να αποφύγουν την είσοδο του Google στους κόλπους της επιστήμης.

Σύμφωνα με τον York, οι αμερικάνοι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκάριοι διαιρούνται σε δύο στρατόπεδα: εκείνοι που θεωρούν το Google γενικά ως "παραπλανητική, τετριμμένη διεπαφή που καλύπτει περιπτώσεις και κυριαρχούμενα από κενό περιεχόμενα" και εκείνοι που υποκύπτουν στο αναπόφευκτο και που προσπαθούν με διάφορους τρόπους, και σε διαφορετικό βαθμό, να συνδέσουν το Google με τους πόρους της βιβλιοθήκης. (Miller, 2005, σ. 145)

Από την άλλη πλευρά ο Sandler χαρακτηρίζει το Google "αποδιοργανωτικό" αλλά και "ευεργετικό" ως "τεχνολογία" (Miller, 2005, σ. 145)

Το Google από την αρχή της εμφάνισης του μέχρι σήμερα έχει βελτιωθεί παρέχοντας νέες υπηρεσίες στα εκατομμύρια του κοινού, που το χρησιμοποιούν καθημερινά. Για παράδειγμα μια από τις σημαντικότερες υπηρεσίες που παρέχει είναι το Google scholar, το οποίο είναι μια υπηρεσία που δίνει την δυνατότητα στους χρήστες να επιλέξουν άρθρα, ολόκληρα βιβλία, αλλά και γενικότερες πληροφορίες που προέρχονται από τον επιστημονικό κλάδο. Σε αυτή την εποχή, που το διαδίκτυο υπερφορτώνεται καθημερινά από νέες, μη ελεγχόμενες πληροφορίες, το Google scholar, αποτελεί μια διέξοδο από τη μη έγκυρη πληροφόρηση και συγχρόνως ένα πολύτιμο εργαλείο πληροφοριών για ερευνητές και επιστήμονες.

Το 2005 η Tenopir (2005) αναφέρεται στο νεοεισαχθέν Google scholar. Διατυπώνοντας τους προβληματισμούς που προέκυψαν με την εμφάνιση του και πραγματοποιώντας αναζητήσεις στο Google και στο Google scholar καταλήγει ότι οι φοιτητές μπορούν να βρουν ότι θέλουν στο Google scholar. Επιπλέον συμπεραίνει ότι «το Google scholar δεν καθιστά την βιβλιοθήκη ξεπερασμένη συνδυάζει τις συλλογές μέσω της σύνδεσης του OCLC των βιβλιοθηκών για βιβλία και συνδρομές στην πρόσβαση περιοδικών. Δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη συλλογή των βιβλιοθηκών. Επεκτείνει την πρόσβαση».(2005, σ. 32)

Το 2005 ο Miller και η Pellen συγκέντρωσαν μια συλλογή εγγράφων για τις επιλογές των βιβλιοθηκών, όπως προσαρμόζονται στο φαινόμενο Google. (205, σ.148)

Την ίδια χρονιά οι Griffiths και Brophy (2005) αναφέρουν στο άρθρο τους τα αποτελέσματα από 2 έρευνες χρηστών για τις μηχανές αναζήτησης και την χρήση των ακαδημαϊκών πηγών και του Google σε πανεπιστήμια στην Αγγλία. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 45% χρησιμοποίησε ως πρώτο σταθμό στην αναζήτηση του το Google, ενώ μόλις το 10% επιδίωξε να εντοπίσει πληροφορίες στον κατάλογο της βιβλιοθήκης του πανεπιστημίου. (2005, σ. 539).

Το Google έχει γίνει τόσο γνωστό και απαραίτητο στους χρήστες που αναζητούν πληροφόρηση, ώστε η διαδικασία αναζήτησης ονομάζεται «googling».

Σύμφωνα με τον Ford υπάρχει ένας σημαντικός περιορισμός στην χρήση των μηχανών αναζήτησης, ότι δηλαδή οι χρήστες υιοθετούν διαφορετικές στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριών από εκείνες που θα χρησιμοποιούσαν μέσα σε παραδοσιακότερα πλαίσια, όπως η βιβλιοθήκη. (Griffiths, 2005, σ. 540)

Η Manuel (2007) υπογραμμίζει ότι «το Google είναι ένα εργαλείο που βοηθάει τους αναζητητές της πληροφόρησης και ότι ο ρόλος της βιβλιοθήκης είναι να εξηγήσει όσο το δυνατόν καλύτερα την χρήση αυτού του εργαλείου και να εκθέσει στους χρήστες μια ποικιλία άλλων πηγών πληροφοριών». (2007, σ. 10)

Ο Bell (2005) «δεν προτείνει στους βιβλιοθηκονόμους να αγνοήσουν τον αντίκτυπο που έχει το Google στον πληθυσμό των χρηστών.... Αντιθέτως θεωρεί ότι ο καλύτερος τρόπος για να φέρουμε το κοινό πίσω στις ηλεκτρονικές πηγές της βιβλιοθήκης είναι να τις κάνουμε να μοιάζουν περισσότερο με το Google» (2005, σ. 68).

Η Luther πιστεύει ότι «απλοποιώντας τις βάσεις δεδομένων των βιβλιοθηκών θα επιτρέψει σε περισσότερους χρήστες να αποκτήσουν πλεονεκτήματα από το περιεχόμενο μιας βιβλιοθήκης». (Bell, 2005, σ. 68)

Το 2004 οι Fast και Campbell (2004) παρουσιάζουν μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε πρωτοετείς και απόφοιτους του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και συστημάτων πληροφόρησης του πανεπιστημίου του δυτικού Οντάριο. Σε αυτή την έρευνα θέλησαν να εξετάσουν πως οι φοιτητές λαμβάνουν και αλληλεπιδρούν με τις μηχανές αναζήτησης συγκριτικά με τους διαδικτυακούς καταλόγους των βιβλιοθηκών (OPACs). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα διαφαίνεται μια γενική προτίμηση στις μηχανές αναζήτησης, διότι θεωρούνται πιο εύκολες στην χρήση.

Ο MacColl (2006) αναλύει τα εργαλεία που περιλαμβάνει το Google σε συνδυασμό με την αλληλεπίδραση που έχουν στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Πιο αναλυτικά, αναφέρεται στο Google book search και στο Google scholar. Το Google Book Search είναι μια δυνατότητα που παρέχει το Google, ψηφιοποιώντας εκατομμύρια βιβλία. Ολόκληρο το περιεχόμενο ενός βιβλίου μπορεί να βρεθεί γρήγορα και εύκολα στο διαδίκτυο, συνήθως εντελώς δωρεάν. Σε αυτό το σημείο υπάρχουν κάποιες ενστάσεις σε σχέση με αυτά τα δυο εργαλεία που παρέχει το Google, όπως σημειώνει ο MacColl, ο επιστημονικός κόσμος από τη μια θεωρεί ότι αυτές οι κινήσεις από πλευράς του Google επιδιώκουν την δημιουργία ενός καλύτερου πληροφοριακού περιβάλλοντος για τον κόσμο, ενώ από την άλλη υπάρχουν απόψεις που υποστηρίζουν ότι το Google επιδιώκει να εξαφανίσει την ύπαρξη των βιβλιοθηκών. (2006, σ. 2)

Ωστόσο ο MacColl (2006) υποστηρίζει πολλοί ενδιαφέρουσες και εποικοδομητικές απόψεις σε σχέση με το Google και την στάση των βιβλιοθηκών, ισχυριζόμενος ότι «οι βιβλιοθηκονόμοι οφείλουν να ξανασκεφτούν τους δικούς τους οργανισμούς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι [οι βιβλιοθήκες] πλέον δεν χρειάζονται ή ότι έχουν αντικατασταθεί...επιπλέον το Google αποτελεί μια ξεκάθαρη ανάγκη...αλλά δεν είναι η απάντηση σε όλες

τις αναζητήσεις...και [οι βιβλιοθήκες οφείλουν να συνεργαστούν με το Google] με έναν από κοινού τρόπο». (2006, σ. 5)

Οι Mullins και Linehan (2006) πραγματοποιούν μια έρευνα για διαπιστώσουν πως βλέπουν οι βιβλιοθηκονόμοι στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες το μέλλον των βιβλιοθηκών σε αλληλεπίδραση με την ανερχόμενη τεχνολογία. Για να συλλέξουν τα απαραίτητα στοιχεία πήραν συνεντεύξεις από 30 βιβλιοθηκονόμους σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Αγγλίας, της Ιρλανδίας και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Αξιοσημείωτο σε αυτή την έρευνα είναι ότι «το 90% των ερωτηθέντων δήλωσαν αισιοδοξία για την επιβίωση των υπηρεσιών των ανώτατων δημοσίων βιβλιοθηκών κατά τη διάρκεια της μέσης του 21^{ου} αιώνα». (2006, σ. 105)

Η συμπεριφορά των σύγχρονων ερευνητών, καθώς και οι μελλοντικές αλλαγές που θα προκύψουν στην συμπεριφορά τους, λόγω των νέων τεχνολογιών, απασχόλησε τη Βρετανική βιβλιοθήκη και το JISC, για αυτό και διεξήγαγαν μια έρευνα που θα σύλλεγε στοιχεία, που θα εξυπηρετούσαν την βιβλιοθήκη και τις υπηρεσίες πληροφοριών, στο τι να περιμένουν και πώς να αντιδράσουν σε κάθε καινούργια ή επείγουσα συμπεριφορά. (Rowlands και άλλοι, 2008, σ. 5)

Σύμφωνα με την έρευνα προκύπτουν εξαιρετικά ενδιαφέροντα στοιχεία για τη συμπεριφορά των φοιτητών σε συνδυασμό με τη τεχνολογία. Αξίζει να παρατηρήσουμε τον τρόπο σκέψης των φοιτητών για τις μηχανές αναζήτησης, όπως το Google. Πιο συγκεκριμένα παρατηρούνται τα εξής:

- Το 89% των φοιτητών χρησιμοποιούν τις μηχανές αναζήτησης όταν ξεκινάνε μια έρευνα, ενώ μόνο το 2% ξεκινάει από την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης.
- Το 93% είναι ικανοποιημένο από την τεχνική εμπειρία της χρήσης της μηχανής αναζήτησης και συγχρόνως το 84% συγκρίνει την διαδικασία με μια έρευνα που πραγματοποιείται από βιβλιοθηκονόμο.
- Οι φοιτητές θεωρούν ότι οι μηχανές αναζήτησης ταιριάζουν με τον τρόπο ζωής τους.

- Οι βιβλιοθήκες χρησιμοποιούνται όλο και λιγότερο από τους φοιτητές αφού προτιμούν τα εργαλεία έρευνας του διαδικτύου.
(Rowlands και άλλοι, 2008, σ. 7)

3.3.2 Web 2.0 - Library 2.0

Σύμφωνα με τα πρότυπα, που ακολουθούν οι βιβλιοθήκες στις μέρες μας, αλλά και για να αντιληφθούμε καλύτερα τα δεδομένα και τις υπηρεσίες που λαμβάνει, κάθε σύγχρονος χρήστης από το διαδίκτυο, οφείλουμε να αναφέρουμε δυο από τις πιο σημαντικές προόδους, που έγιναν στον τομέα του διαδικτύου και της πληροφόρησης γενικότερα, το Web 2.0 και το Library 2.0.

Ας διευκρινιστούν πρώτα οι ορολογίες των εννοιών, για την κατανόηση της συνδρομής τους στον τομέα.

«Σύμφωνα με την Βικιπαίδεια το Web 2.0 είναι μια φράση που εφευρέθηκε από την εταιρία O'Reilly Media το έτος 2004 και αναφέρεται σε μια υποτιθέμενη ή προτεινόμενη δεύτερη γενιά υπηρεσιών βασισμένων στο Διαδίκτυο, όπως οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης (social networking sites), τα wikis, τα εργαλεία επικοινωνίας, και οι folksonomies, που δίνουν έμφαση στην ηλεκτρονική συνέργεια και την ανταλλαγή μεταξύ των χρηστών.

Η O'Reilly Media, σε συνεργασία με την MediaLive International, χρησιμοποίησαν αυτή την φράση σαν τίτλο σε μια σειρά από συνέδρια, και από το 2004 και μετά τεχνικοί και διαφημιστές έχουν υιοθετήσει αυτή την φράση κλειδί. Το ακριβές νόημα της παραμένει ανοιχτό προς αντιπαράθεση και μερικοί ειδικοί, συμπεριλαμβανομένου και του Berners Lee, έχουν αμφισβητήσει εάν ο όρος έχει κάποιο πραγματικό νόημα. Ο τελευταίος, συμπυκνωμένος ορισμός του Web 2.0, σύμφωνα με τον O'Reilly είναι αυτός:

Το Web 2.0 είναι η εταιρική επανάσταση στην βιομηχανία των υπολογιστών που προκαλείται από την μετακίνηση στο διαδίκτυο σαν πλατφόρμα και στην απόπειρα να καταλάβουμε τους κανόνες της επιτυχίας σε αυτή τη νέα πλατφόρμα. Βασικός κανόνας ανάμεσα σε αυτούς είναι ο εξής: Χτίσιμο εφαρμογών που καρπώνονται τις επιδράσεις των δικτύων και

καλύτερεύουν όσο περισσότερο τις χρησιμοποιούν, οι άνθρωποι. Αυτό είναι κατά τον O'Reilly αυτό που έχει αποκαλέσει 'εκμετάλλευση της συλλογικής νοημοσύνης'». (Βικιπαίδεια, 2009, http://el.wikipedia.org/wiki/Web_2.0)

Ένας άλλος όρος που δόθηκε ήταν ότι « το Web 2.0 είναι ένας νέος τρόπος σκέψης σε σχέση με το web, που παρέχει εργαλεία και λειτουργικότητα για τις εκδόσεις, την συνεργασία και την πληροφοριακή πρόσβαση, που κανονικά υφίσταται μόνο στην κυριαρχία των υπολογιστών γραφείου με λογισμικά πακέτα, όπως το Microsoft Office. Κάποιες φορές αποκαλείται "το δίκτυο σαν σχέδιο"». (Glossary, 2009, <http://libraries.idaho.gov/page/glossary>)

Το Web 2.0 στις υπηρεσίες του περιλαμβάνει: χρήσιμα εργαλεία (π.χ αποθήκευση και διαχείριση φωτογραφιών – flicker, YouTube), κοινωνική συναναστροφή (social networking), ψυχαγωγία (3rd party social applications) και ενημέρωση (Google Reader). (Θεοδωράκης, <http://kalithea.hua.gr/epixeirin/hmerida7/Theodorakis.pdf>)

Συγχρόνως παρουσιάζεται και ο όρος Library 2.0. «Ο όρος Library 2.0 χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον Casey στο blog Library Crunch, πρόκειται για την χρήση Web 2.0 τεχνολογιών, όπως είναι για παράδειγμα blogs, RSS feeds και wikis που χρησιμοποιούνται από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Μερικά από τα χαρακτηριστικά της είναι:

- η χρησιμοποίηση πολυμέσων που επιτρέπουν τη συμμετοχή των χρηστών,
- επικέντρωση στο χρήστη,
- πλούσια σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις,
- συμβολή των χρηστών στην αλλαγή της βιβλιοθήκης» (Library 2.0, 2009, <http://library.2.0.wikidot.com>)

Όσον αφορά το Library 2.0 χαρακτηρίστηκε ως « μια αρχή αλληλεπίδρασης των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών στην ψηφιακή ηλικία, που αόριστα δεσμεύεται με το Web 2.0. Συγχρόνως είναι ακόμα κάτι σαν λέξη

εντυπωσιασμού, που σημαίνει διαφορετικά πράγματα που εξαρτώνται από τον ομιλητή, όμως γενικά σημαίνει το στόχο του απλού, αλλά της ευρέως διαδεδομένης πρόσβασης στις υπηρεσίες και τις πηγές της βιβλιοθήκης, χρησιμοποιώντας τεχνολογία». (Glossary, 2009, <http://libraries.idaho.gov/page/glossary>)

Το Web 1.0 και το Web 2.0 παρουσιάζουν κάποιες διαφορές που αξίζει να αναφερθούν. Το Web 1.0 περιέχει στατικές σελίδες και δεν είναι δυνατόν να γίνει καμία παρέμβαση από το χρήστη στο περιεχόμενο. Αντίθετα το Web 2.0 περιλαμβάνει δυναμικές σελίδες και στο περιβάλλον του ο χρήστης είναι αυτός, που αποτελεί την πληροφορία. (Θεοδωράκης, <http://kalithea.hua.gr/epixeirin/hmerida7/Theodorakis.pdf>)

Η Fitfarek (2007) αναφέρει ότι στο American Library Association Conference του 2007, δόθηκε έμφαση στη νέα τεχνολογία που αποτελεί το Web 2.0, ωστόσο κρίθηκε εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και η προσφορά που είχε το Web 1.0, στην ανάπτυξη και βελτίωση των βιβλιοθηκών. (2007, σ. 43)

Ο Miller τονίζει ότι οι αρχές του Web 2.0 σε μια βιβλιοθήκη θα επιτρέψουν στον χρήστη να: παρακολουθεί ζωντανά, να δανείζεται τοπικά, να ζητάει από μακριά και να αγοράζει ή να πουλάει όσο του επιτρέπουν οι ανάγκες του και οι συνθήκες. (Curran, 2006, σ. 56)

Σε μια άλλη έρευνα, σύμφωνα με την συντάκτρια του άρθρου, Carpenter (2008), θέμα συζήτησης αποτελεί, η προσβασιμότητα του Web 2.0. Τα τελευταία χρόνια είναι ένα θέμα που απασχολεί τις βιβλιοθήκες και την πληροφοριακή επιστήμη. Πιο συγκεκριμένα η προσβασιμότητα στις τεχνολογίες του Web 2.0, που δεν έχουν σχεδιαστεί για άτομα με προβλήματα ικανοτήτων και είναι ασυμβίβαστα με πολλές βοηθητικές τεχνολογίες. (Carpenter, 2008, σ. 1)

«Ο ορισμός που δόθηκε από το W3C's Web Accesibility Initiative, στην έννοια της προσβασιμότητας του Web 2.0 ήταν:

‘...όταν οι άνθρωποι με προβλήματα ικανότητας έχουν πρόσβαση και χρησιμοποιούν την πληροφορία και τα δεδομένα, τα οποία συγκρίνονται με αυτά των ατόμων χωρίς προβλήματα ικανοτήτων’ (Carpenter, 2008, σ. 3)

Ο Curran (και άλλοι, 2006), επιδιώκει την επεξήγηση της διαφοράς της Library 1.0 με αυτή της Library 2.0. Όπως αναφέρει η Library 1.0 είναι η βιβλιοθήκη, όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, είναι μια μονής-κατεύθυνσης υπηρεσία, που χρησιμοποιεί το κοινό, για να βρει τις πληροφορίες που θέλει. Αντίθετα η Library 2.0 έχει σαν σκοπό να φέρει την πληροφορία στους ανθρώπους εισάγοντας τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης στο διαδίκτυο και να κάνει τους χρήστες να συμμετάσχουν περισσότερο ενθαρρύνοντας τους μέσω της ανάδρασης. (2006, σ. 47)

Την ίδια χρονιά η Chowdhury (2006) προσπαθεί να δώσει μια νέα όψη για τις δημόσιες βιβλιοθήκες στην ψηφιακή εποχή. Όντας άμεσα επηρεασμένη από την ύπαρξη της Library 2.0, προτείνει ένα νέο μοντέλο, που θα επιτρέψει στις βιβλιοθήκες να δημιουργήσουν ένα δίκτυο επικοινωνίας της γνώσης, βασισμένο στις νέες τεχνολογίες.

Οι νέες τεχνολογίες που παρέχει η Library 2.0 στις βιβλιοθήκες τείνουν να υιοθετηθούν σύντομα από όλες, καθώς παρέχεται άμεση επικοινωνία του χρήστη με την πληροφορία, σε αυτό το νέο ηλεκτρονικό περιβάλλον που προκύπτει. Όπως είναι λογικό όμως, απασχολεί πολύ τους βιβλιοθηκονόμους το κατά πόσο οι βιβλιοθήκες, το κοινό και το προσωπικό είναι σε ετοιμότητα για αυτή την αλλαγή. Χαρακτηριστικά σε μια έρευνα για το Web 2.0 και το Library 2.0 ο Al-Fadhli (2008) υπογραμμίζει ότι «οι βιβλιοθήκες οφείλουν να ετοιμάσουν το προσωπικό τους για την μεταμόρφωση που θα δεχτούν εξαιτίας των νέων τεχνολογιών, που θα εισέλθουν λόγω της Library 2.0» (2008, σ. 13)

Το 2008 πραγματοποιείται μια ενδιαφέρουσα μελέτη στο πανεπιστήμιο Edith Cowan, στην Αυστραλία, για να εξεταστεί η εκπαίδευση του προσωπικού της βιβλιοθήκης στις νέες τεχνολογίες. Το πρόγραμμα εξέταζε τις κινήσεις του προσωπικού μέσα από ένα blog και διήρκησε εννέα

εβδομάδες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αποδείχτηκε ότι το προσωπικό της βιβλιοθήκης ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόκληση και το στάδιο αυτό αποτέλεσε την εκπαίδευση του προσωπικού στην εκμάθηση των τεχνολογιών που προσφέρει το Web 2.0. Άξιο αναφοράς είναι ότι το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο ήταν το πρώτο στην Αυστραλία που υιοθέτησε τη μάθηση του Web 2.0. (Gross, 2008, σ. 790)

Ο Secker υπογραμμίζει ότι υπάρχουν οι εξής οπτικές: η κοινωνικοποίηση πάνω στο διαδίκτυο, η τεχνολογική ανάπτυξη και η παρουσίαση της άποψης του Web 2.0 σαν μια επανάσταση, που έχει εμφανίσει και αναπτύξει το λογισμικό και έχει γίνει γνωστή ως κοινωνικό λογισμικό. (Al-Fadhli, 2008, σ. 10)

Όπως αναφέρει ο Alden : «η νέα ευκαιρία για να δημιουργήσουμε μια διαφορετική βιβλιοθήκη δεν είναι ένα αντίγραφο της ήδη υπάρχουσας, αλλά μια παράλληλη βιβλιοθήκη, που θα έχει σε αναλογία υπηρεσίες και παροχές, που θα μπορούν να παρέχονται μόνο από το διαδίκτυο ή καλύτερα, ο καλύτερος τρόπος θα είναι να παρέχονται από το διαδίκτυο». Αυτό είναι σύμφωνα με τον Alden 'αλλαγή κουλτούρας'. (Chowdhury, 2006, σ. 455)

Η επιρροή και η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών που προσφέρει το διαδίκτυο είναι ραγδαίες, αν υπολογίσει κανείς ότι ο όρος Web 2.0, εμφανίστηκε μόλις το 2004 και μέσα σε 5 χρόνια έχει απασχολήσει στο μέγιστο την επιστημονική κοινότητα και έχει χρησιμοποιηθεί άμεσα από τις βιβλιοθήκες. Η τεχνολογία εκπλήσσει ευχάριστα τους χρήστες και τους κρατάει σε εγρήγορση για τα νέα της επιτεύγματα.

Μερικοί ερευνητές έχουν αρχίσει ήδη να μιλάνε για το Web 3.0, ή Semantic Web, ή αλλιώς A Web of Data, καλό θα ήταν ωστόσο οι καινοτομίες και οι αλλαγές που θα πραγματοποιηθούν στον τομέα να πάρουν το χρόνο που τους απαιτείται. (Wallis, 2007, σ. 62)

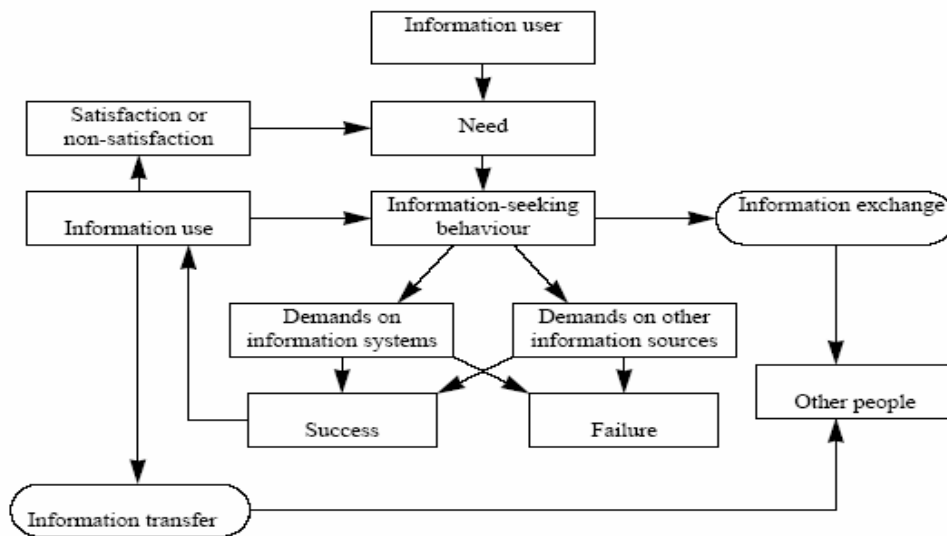
3.4 Οι θεωρίες - τα μοντέλα συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών

Σύμφωνα με τον Case (2002) τα πιο σημαντικά μοντέλα της πληροφοριακής αναζήτησης με χρονολογική σειρά εμφάνισης είναι αυτά των: Wilson (1981, 1994, 1997, 1999a), του Krikelas (1983), το μοντέλο των Leckie, Pettigrew και Sylvain (1996), καθώς και του Johnson (1997). Τα μοντέλα δημιουργήθηκαν από τους επιστήμονες με σκοπό να βοηθήσουν στην κατανόηση της συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών, που έχουν οι χρήστες.

Wilson, T.D

Το πρώτο μοντέλο του Wilson περιλαμβάνει 12 συστατικά μέρη, όπου το σχήμα ξεκινάει από τον πληροφοριακό χρήστη, που έχει μια ανάγκη και τον οδηγεί σε μια συγκεκριμένη συμπεριφορά, όπου απαιτούνται ευθείες ερωτήσεις στα πληροφοριακά συστήματα για να επιδιώξει την επιτυχία. Σε περίπτωση απαιτήσεων από άλλες πληροφοριακές πηγές μπορεί να προέλθει η αποτυχία. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο Wilson σε αυτό το μοντέλο θεωρεί σημαντική πηγή πληροφοριών τους άλλους ανθρώπους και επιπλέον τονίζει ότι ενδιαφέρεται περισσότερο για την χρήση από μόνη της παρά για τον πληροφοριακό χρήστη. Ακολουθεί το μοντέλο του Wilson, του 1981, προέρχεται από το άρθρο του ίδιου, που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 1999.

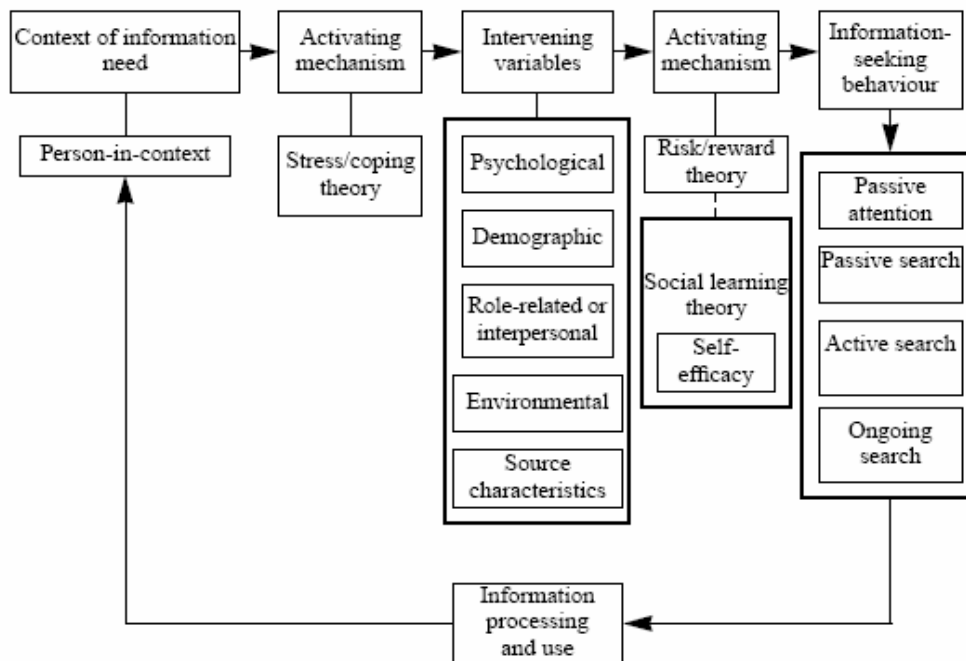
Το μοντέλο του 1981 του Wilson

(Wilson, 1999, The journal of documentation, v55, n3, p251)

Το μοντέλο του 1999 είναι πιο πολύπλοκο και δίνει έμφαση στα συμφραζόμενα της πληροφοριακής αναζήτησης, καθώς το σχήμα ξεκινάει τις διακλαδώσεις του από αυτό το σημείο. Επιπρόσθετα αναφέρεται στα κίνητρα του ατόμου και στην επίδραση τους από τις πέντε παρεμβάλλοντες μεταβλητές. Ίσως ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία αυτού του αναθεωρημένου μοντέλου του 1981 είναι η εισαγωγή από τον Wilson ύπαρξης διαφορετικών τύπων συμπεριφοράς κατά την πληροφοριακή αναζήτηση (παθητική προσοχή, παθητική έρευνα, ενεργητική έρευνα και συνεχόμενη έρευνα). Όπως παρουσιάζεται στο σχήμα που ακολουθεί η τελευταία στήλη περιλαμβάνει τους τύπους συμπεριφοράς.

Το δεύτερο μοντέλο του Wilson (1999)

(Wilson, 1999, The journal of documentation, v55, n3, p257)

Krikelas, James (1983)

Ένα από τα μοντέλα που συναντάμε συχνά στις παραπομπές σχετικών άρθρων είναι αυτό του Krikelas. Το ακόλουθο μοντέλο σύμφωνα πάντα με τον Case (2002) αποτελείται από 13 συστατικά μέρη, είναι απλό, έχει μονοδιάστατο διάγραμμα ροής, από το οποίο όλα τα βέλη ταξιδεύουν προς μια κατεύθυνση (π.χ. δεν υπάρχουν διπλής κατεύθυνσης επιρροές ανάμεσα στα πλαίσια) και κανένα τμήμα της διαδικασίας δεν περιλαμβάνει το άλλο. Αξιοσημείωτο είναι ότι τα χαρακτηριστικά του αναζητητή δεν υπολογίζονται σε αυτό το σχήμα, όπως είναι για παράδειγμα οι δημογραφικές μεταβλητές της ηλικίας και της εκπαίδευσης, που επηρεάζουν άμεσα την πληροφοριακή αναζήτηση (Case, 2002, σ. 121).

Ο Krikelas για να περιγράψει την κατάσταση που οδηγεί στον σχεδιασμό του μοντέλου φαντάζεται ένα άτομο που διακατέχεται από ανησυχία και αβεβαιότητα σε σχέση με κάποια εργασία ή συγκεκριμένο γεγονός. Στην κορυφή του σχεδιαγράμματος υπάρχουν δυο όμοιες ενέργειες η πληροφοριακή συλλογή και η πληροφοριακή παροχή. Η πληροφοριακή παροχή ορίζεται ως «η ενέργεια των διαδεδομένων μηνυμάτων που μπορούν να επικοινωνούν είτε με γραπτό, είτε με προφορικό, είτε με οπτικό τύπο» (Case, 2002, σ. 13). Η συλλογή πληροφοριών προέρχεται από ένα περιβάλλον ή ένα γεγονός που δημιουργεί ανάγκες που δεν μπορούν να αναβληθούν και που οδηγούνται για αποθήκευση, στη μνήμη. Όταν ο ερευνητής συναντά την προαναφερθείσα ανάγκη οφείλει να επιλέξει μια πηγή εσωτερική ή εξωτερική. Οι εσωτερικές πηγές αποτελούνται από την μνήμη, η οποία περιλαμβάνει τα προσωπικά αρχεία, καθώς και από την κατεύθυνση (δομημένων) παρατηρήσεων. Παράλληλα οι εξωτερικές πηγές διακρίνονται στην κατεύθυνση (διαπροσωπικών) επαφών και στην καταγραφή της μόρφωσης.

Leckie, Pettigrew και Sylvain (1996)

Ο Case (2002) αναφέρει ότι αυτό το μοντέλο χαρακτηρίζεται από μια ροή από πάνω προς τα κάτω, περιορίζεται σε επαγγελματίες (όπως γιατροί, δικηγόροι και μηχανικοί) και προτίθεται να θέσει τα όρια της εφαρμοσιμότητας της πληροφοριακής αναζήτησης στην καθημερινή ζωή. (Case, 2002, σ. 127).

Το σχεδιάγραμμα απαρτίζεται από έξι παράγοντες που συνδέονται με βέλη. Η απλή διαδικασία ξεκινάει με τους ρόλους εργασίας που εξελίσσονται σε καθήκοντα και σε χαρακτηριστικά των πληροφοριακών αναγκών. Οι δημογραφικές μεταβλητές (ηλικία, επάγγελμα, ειδικότητα, επίπεδο καριέρας και γεωγραφική περιοχή) δεν περιγράφονται ούτε σ' αυτό το μοντέλο, αν και υποθέτουμε πως είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν ή διαχωρίζουν τις πληροφοριακές ανάγκες. Στο μοντέλο οι ανάγκες δημιουργούν την γνώση στις πληροφοριακές πηγές και συνεπώς παρακινούν το άτομο να εξετάσει τις

πηγές. Η συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών περιγράφεται σαν ένας διπλός δρόμος με βέλη, που τιτλοφορείται ως η πληροφορία που αναζητείται. Επίσης, τα τελευταία αποτελέσματα της αναζήτησης πληροφοριών, τιτλοφορούνται ως αποτελέσματα και πρόκειται για το σημείο που επηρεάζεται περισσότερο από τα υπόλοιπα πλαίσια του μοντέλου, αφού έχει σαν διέξοδο την ανατροφοδότηση σε πηγές και γνώσεις, αλλά συγχρόνως και στην πληροφορία που αναζητείται.

Johnson, J.D. (1997)

Το μοντέλο του Johnson (1997) είναι η βάση για την εμπειρική έρευνα που χρησιμοποιήθηκε κυρίως σε μια σειρά μελέτης περιπτώσεων στον τομέα της υγείας, που διεξήχθησαν από το National Institutes of Health του πανεπιστημίου του Kentucky. Πιο συγκεκριμένα ο Johnson σ' αυτή την μελέτη που δημοσίευσε το 1997 επικεντρώθηκε στην πληροφόρηση σχετικά με τον καρκίνο θέλοντας να εξετάσει τις οικογένειες που νόσησαν από τον καρκίνο και την παρακίνηση κάποιου μέλους της οικογένειας να αναζητήσει πληροφορία σχετικά με την θεραπεία. Σ' αυτή την περίπτωση η πληροφόρηση έχει υψηλά επίπεδα κοινωνικής σημασίας.

Σύμφωνα με τον Case (2002), το σχήμα περιλαμβάνει επτά παράγοντες, κάτω από τρεις επικεφαλίδες, πρόκειται για μια απλή διαδικασία που διαχέεται από αριστερά προς τα δεξιά.

Η ροή του σχήματος ξεκινάει από τους προϋπάρχοντες παράγοντες, που παρακινούν το άτομο στην αναζήτηση πληροφοριών. Ένας από τους προϋπάρχοντες παράγοντες είναι ο δημογραφικός που μπορεί να περιλαμβάνει την ηλικία, το γένος και την εθνικότητα και ο δεύτερος είναι η ευθεία εμπειρία. Μόνο ο πρώτος και ο δεύτερος παράγοντας εισάγονται μαζί σε μια ομάδα, ο τρίτος και ο τέταρτος ακολουθούν κάτω από την επικεφαλίδα “παράγοντες προσωπικής συμπεριφοράς” και περιλαμβάνουν τα πιστεύω και

την περίοπτη θέση όπου και τα δυο εξαρτώνται από τον βαθμό γνώσης ή άγνοιας ενός ατόμου σε σχέση με ένα θέμα.

Η περίοπτη θέση υποθέτει ότι μια πληροφορία δεν διακρίνεται ώστε να μπορεί να είναι και σχετική με το θέμα και εφαρμόσιμη.

Όσον αφορά τα πιστεύω, αποτελούν σημαντικό τμήμα της πληροφοριακής αναζήτησης, διότι αναγκάζουν την ατομική σκέψη και τα κίνητρα προς την εύρεση των πληροφοριών. Επιπλέον τα πιστεύω που έχει κάθε άνθρωπος για τον κόσμο και τον εαυτό του θα ορίσουν τις απαντήσεις που θα λάβει, συμπεριλαμβανομένου ότι τα πιστεύω δεν αφορούν μόνο γεγονότα αλλά και την σχέση που υπάρχει με την τρέχουσα κατάσταση.

Η δεύτερη στήλη στο μοντέλο του Johnson είναι οι παράγοντες πληροφοριακού φορέα, που ασχολούνται με τα χαρακτηριστικά και την χρησιμότητα των πληροφοριακών καναλιών, που επιλέγονται και χρησιμοποιούνται από τους αναζητητές πληροφοριών.

Η τρίτη στήλη του μοντέλου σχετίζεται με τις ενέργειες αναζήτησης πληροφοριών, δηλαδή για τις έρευνες που γίνονται για την πληροφορία συμπεριλαμβανομένου τις επιλογές αισθήσεων ανάμεσα στα κανάλια και στις πηγές, αλλά επίσης τις διαδικασίες, τα συναισθήματα και όλο το πλήθος άλλων συμπεριφορών και γνωστών στοιχείων.

Τέλος ο Johnson τονίζει ότι μια από τις πιο σημαντικές δυσκολίες στις ενέργειες που πραγματοποιούν οι άνθρωποι όταν αναζητούν πληροφορίες, είναι η διάκριση ανάμεσα στην παθητική και την ενεργητική πρόσκτηση. Διότι είναι δύσκολο να γνωρίζουμε αν ορισμένοι βρήκαν πληροφορίες στο περιβάλλον τους (ενεργητική πρόσκτηση) ή αν επικαλέστηκαν τις πληροφορίες από την μνήμη τους (παθητική πρόσκτηση). Ο ίδιος, ο δημιουργός του μοντέλου θεωρεί ότι μπορεί να βελτιωθεί από την διέξοδο της ανατροφοδότησης, ανάμεσα στις ενέργειες και στις δυο προηγούμενες στήλες.

Εκτός των προηγούμενων μοντέλων που αδιαμφισβήτητα έθεσαν τις βάσεις, υπάρχουν και κάποια αξιοσημείωτα σύμφωνα με τον πρωτοπόρο στον τομέα Wilson (1999), τα οποία επισημαίνονται στο άρθρο του με τίτλο «models in information behaviour research», που δημοσιεύθηκε στο the journal of documentation.

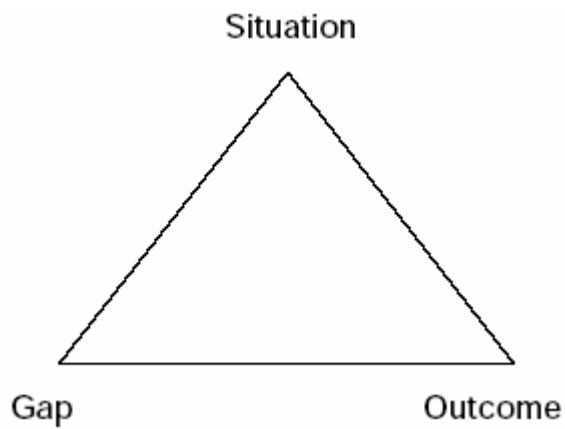
Μεταξύ των άλλων αναφέρεται εκτενέστερα στα μοντέλα των Dervin (1983,1996), Ellis(1989) και Kuhlthau(1991).

Dervin, Brenda (1983,1996)

Η Dervin στο μοντέλο της sense-making, όπως αναφέρει η ίδια « αποτελεί ένα σύνολο υποθέσεων, μια μεθοδολογική προσέγγιση, ένα σύνολο ερευνητικών μεθόδων, με σκοπό να αντιμετωπίσει τις πληροφορίες σαν ένα ανθρώπινο εργαλείο, που σχεδιάζεται για να κατανοήσει την πραγματικότητα, τόσο χαοτικό, όσο και τακτικό». (Wilson,1999, σ. 252)

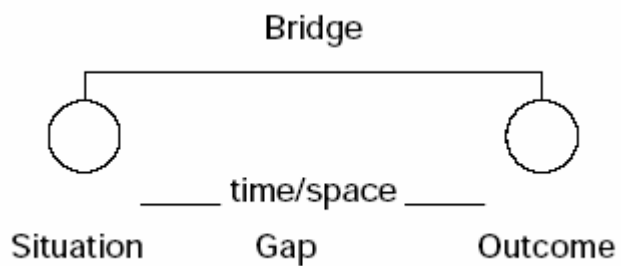
Το μοντέλο, σύμφωνα με τον Wilson (1999), περιλαμβάνει 4 βασικά στοιχεία: την κατάσταση στο χώρο και στον χρόνο, που καθορίζει το πλαίσιο των πληροφοριακών προβλημάτων που προκύπτουν, το χάσμα, το οποίο προσδιορίζει την διαφορά ανάμεσα στην βασισμένη στα συμφραζόμενα κατάσταση (π.χ αβεβαιότητα) , την έκβαση, η οποία είναι οι συνέπιες της sense- making διαδικασίας και τη γέφυρα, που είναι τα μέσα που κλείνουν το χάσμα ανάμεσα στην κατάσταση και την έκβαση. Με άλλα λόγια η Dervin προσπαθεί να δηλώσει ότι οι πληροφορίες που ανακτά κάθε χρήστης μπορεί να χρησιμοποιηθούν με διάφορους τρόπους σε σχέση όμως με το χώρο και το χρόνο της απόκτησης, βλέπουμε λοιπόν πως οι χρήστες εκλαμβάνουν την πληροφορία ο καθένας πάντα από τον δικό του τρόπο και με τα δικά του μέσα.

Στο σχήμα 3 παρακολουθούμε ότι τα στοιχεία παρουσιάζονται μέσα στα όρια ενός τριγώνου και περικλείουν: την κατάσταση, το χάσμα/τη γέφυρα, την έκβαση.

(Wilson, 1999, The journal of documentation, v55, n3, p253)

Ωστόσο ίσως είναι προτιμότερο να χρησιμοποιηθεί η μεταφορά της γέφυρας πιο άμεσα όπως παρατηρείται στο διάγραμμα 4.

(Wilson, 1999, The journal of documentation, v55, n3, p254)

Ellis, David (1989)

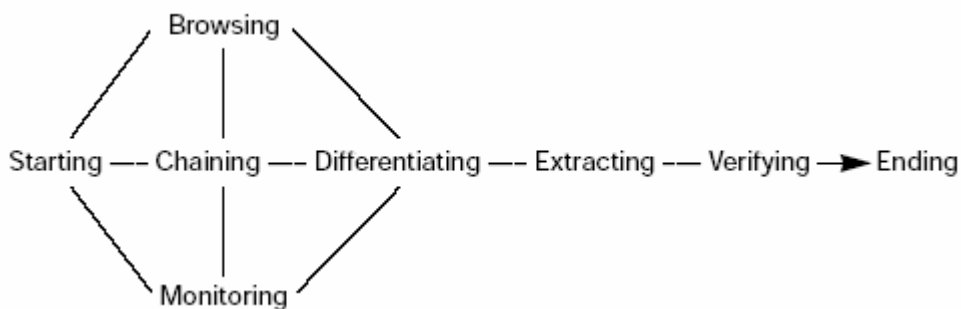
Το πρότυπο αυτό του Ellis βασίζεται σε μια εμπειρική έρευνα και σχεδιάστηκε μέσω διαδοχικών μελετών, καθώς αναφέρει σε ένα άρθρο του, βασίστηκε στη βιομηχανία και στα πλαίσια της εφαρμοσμένης μηχανικής. Ο Ellis στο μοντέλο του για την συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών που δημιούργησε, θέλησε να χρησιμοποιήσει τον όρο "χαρακτηριστικά γνωρίσματα", για τα σημεία που διέρχεται κάθε ερευνητής κατά την διάρκεια μιας οποιασδήποτε αναζήτησης, αντί για τον ορισμό "στάδια". Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα είναι τα εξής:

- Έναρξη: με την έναρξη εννοούνται τα μέσα που υιοθετούνται από τον χρήστη, για να αρχίσει η πληροφοριακή αναζήτηση, για παράδειγμα η ερώτηση για το θέμα σε κάποιον πεπειραμένο συνάδελφο.
- Αλληλοσύνδεση: δηλαδή, ακολουθώντας τις υποσημειώσεις και τις παραπομπές σε ήδη γνωστό υλικό ή συνδέοντας αρχικά, γνωστά στοιχεία, μέσω των ευρετηρίων παραπομπών.
- Ξεφύλλισμα: ημι-κατεύθυνση ή ημι-δομημένη έρευνα, δηλαδή μια απλή έρευνα χωρίς συντεταγμένες.
- Διαφοροποίηση: ανεύρεση των διαφορών των πηγών, η οποία χρησιμοποιείται ως μέσω φιλτραρίσματος για να ξεκαθαριστεί το μεγάλο ποσό των πληροφοριών και να απομακρυνθούν σχετικές και επαναλαμβανόμενες πληροφορίες.
- Έλεγχος: επιτυγχάνεται αναζητώντας τις τελευταίες ή τρέχουσες πληροφορίες που υπάρχουν, σχετικά με το θέμα στις πηγές του ενδιαφέροντος.
- Εξαγωγή: είναι ο λεπτομερής και προσεκτικός προσδιορισμός των πληροφοριών που επιδιώκουμε να αντλήσουμε από κάθε πληροφοριακή πηγή.
- Επαλήθευση: πρόκειται για τον έλεγχο της ακρίβειας των πληροφοριών.

- Τέλος: η ολοκλήρωση της εργασίας, που ορισμένες φορές τυγχάνει να συμπίπτει με την δακτυλογράφηση της.

Σύμφωνα με τον ίδιο τον συντάκτη του μοντέλου "η λεπτομερής αλληλοσυσχέτιση ή αλληλεπίδραση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων, σε οποιοδήποτε μεμονωμένο μοντέλο πληροφοριακής αναζήτησης, εξαρτάται από τις μοναδικές περιστάσεις, των ενεργειών της πληροφοριακής αναζήτησης του κάθε ατόμου, που ενδιαφέρεται, γι' αυτό το θέμα αυτή την στιγμή" (Wilson, 1999, σ. 254).

Στο σχήμα που ακολουθεί φαίνονται τα στάδια της διαδικασίας της συμπεριφοράς αναζήτησης πληροφοριών, καθώς και οι αλληλοσυνδέσεις, που τα διέπουν, όπως και η ροή που ακολουθούν.

(Wilson, 1999, The journal of documentation, v55, n3, p255)

Όπως αναφέρει εκτενέστερα ο Wilson "ο απολογισμός από την άποψη των διαφορετικών ειδών, χαρακτηριστικών γνωρισμάτων, ενσωματώνεται και εμφανίζεται να τοποθετείται ανάμεσα στην μικρό-ανάλυση της συμπεριφοράς αναζήτησης(έναρξη, αλληλοσύνδεση, διεξαγωγή, επαλήθευση, τέλος) και περισσότερο προς την μακρό-ανάλυση της πληροφοριακής συμπεριφοράς(ξεφύλλισμα, έλεγχος, διαφοροποίηση). (Wilson, 1999, σ. 255)

Kuhlthau, C.C (1991)

Το μοντέλο της Kuhlthau χαρακτηρίζεται από μια φαινομενολογική προοπτική και επιδιώκει να παρουσιάσει σε πρώτο επίπεδο τα συναισθήματα, που προκαλούνται στον κάθε χρήστη σε όλα τα στάδια της αναζήτησης. Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι πρότερες μελέτες και έρευνες της Kuhlthau, σε σχέση με τα πρότυπα συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης, βασίστηκαν αρχικά σε μελέτες που διεξήχθησαν σε μαθητές λυκείου, μολαταύτα με το πέρασμα του χρόνου και την ανάλυση των μελετών, η ίδια η συντάκτρια θεωρεί ότι το μοντέλο της είναι αντιπροσωπευτικό και για τους σύγχρονους αναλυτές.

Το μοντέλο της Kuhlthau ασχολείται με την επεξεργασία και την ένωση των αισθημάτων, των σκέψεων και των ενεργειών κατά την διαδικασία της πληροφοριακής αναζήτησης. Περιλαμβάνει τα στάδια: της έναρξης, της επιλογής, της εξερεύνησης, της διατύπωσης, της συλλογής και της παρουσίασης. Όπως αναφέρει ο Wilson, ως παράδειγμα για να επεξηγήσει το μοντέλο της Kuhlthau, η διαδικασία της έναρξης χαρακτηρίζεται από τα αισθήματα της αβεβαιότητας, της ασάφειας και της σύγχυσης. Ο κατάλληλος στόχος σ' αυτό το σημείο είναι ο χρήστης να "αναγνωρίσει" την ανάγκη του για πληροφορίες. Ωστόσο όσο η έρευνα προχωρά τα συναισθήματα αυτά πρόκειται να αντικατασταθούν με τα συναισθήματα, της αυτοπεποίθησης και της ανακούφισης. Οι υπόλοιποι στόχοι είναι ο προσδιορισμός, δηλαδή η αποτύπωση του γενικού θέματος της αναζήτησης (Wilson, 1999, σ. 255).

3.4.1 Σύγκριση των μοντέλων

Επιδιώκοντας μια σύγκριση των δεδομένων που παρέχουν τα μοντέλα ανακαλύπτουμε τον τρόπο αντίληψης του συντάκτη του μοντέλου για την πληροφοριακή συμπεριφορά.

Σύμφωνα με τον Case (2002) το μοντέλο του Wilson του 1981 έχει 12 παράγοντες, ενώ του 1996 διαθέτει τους περισσότερους 14-20. Στο μοντέλο του Krikelas οι παράγοντες φτάνουν τους 13, στου Johnson είναι 7, ενώ στων Leckie, Pettigrew και Sylvain είναι μόλις 6.

Τα κύρια προηγούμενα που υπάρχουν ως υπόβαθρο ορισμένες φορές διαφέρουν. Ο Wilson το 1981 θεωρεί ότι είναι η ανάγκη, συμφωνώντας μαζί του ο Krikelas το 1993 και αναπτύσσοντας λίγο περισσότερο την ανάγκη χαρακτηρίζοντας ότι δημιουργείται από ένα γεγονός ή από το περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά για τον Johnson για παράδειγμα τα πιο κύρια προηγούμενα είναι η δημογραφική άμεση εμπειρία, η περίοπτη θέση και η πεποιθήσεις. Οι Leckie, Pettigrew και Sylvain αναφέρουν τους εργασιακούς ρόλους και τα καθήκοντα.

Το μοντέλο των Leckie, Pettigrew και Sylvain περιορίζεται συνειδητά σε μια κλίμακα ανθρώπων, στους επαγγελματίες. Το πρότυπο του Johnson διαθέτει επαρκείς επεξήγηση, αλλά σαν διάγραμμα είναι κάπως αινιγματικό. Το μοντέλο του Krikela είναι απλό, ευθύ και αναγνωρισμένο ευθέως. Ενώ του Wilson είναι πιο γενικό σε σχέση με του Krikelas, ωστόσο εξαιτίας της προσέγγισης που έκανε στην συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών αποτελεί σταθμό.

Στις μεταβλητές που συμπεριλαμβάνονται σε κάθε μοντέλο ο Krikelas συμπεριλαμβάνει τις εξωτερικές και εσωτερικές πηγές, ενώ ο Johnson τα χαρακτηριστικά και τις χρησιμότητες της μεταφοράς πληροφοριών. Η Leckie αναφέρει τις ως παράγοντα τις προαναφερθείσες ανάγκες, τις πηγές και την

συνειδητοποίηση και ο Wilson το 1996 αναφέρεται στους δημογραφικούς, ψυχολογικούς και περιβαλλοντολογικούς παράγοντες.

Συνοψίζοντας στις κύριες εκβάσεις ο Johnson συγκαταλέγει τις ενέργειες, ενώ η Leckie τα αποτελέσματα της έρευνας. Ο Krikelas αναφέρει την μνήμη, τις παρατηρήσεις και την διαπροσωπική επαφή και για τον Wilson προκύπτουν τέσσερα διαφορετικά είδη αναζήτησης.

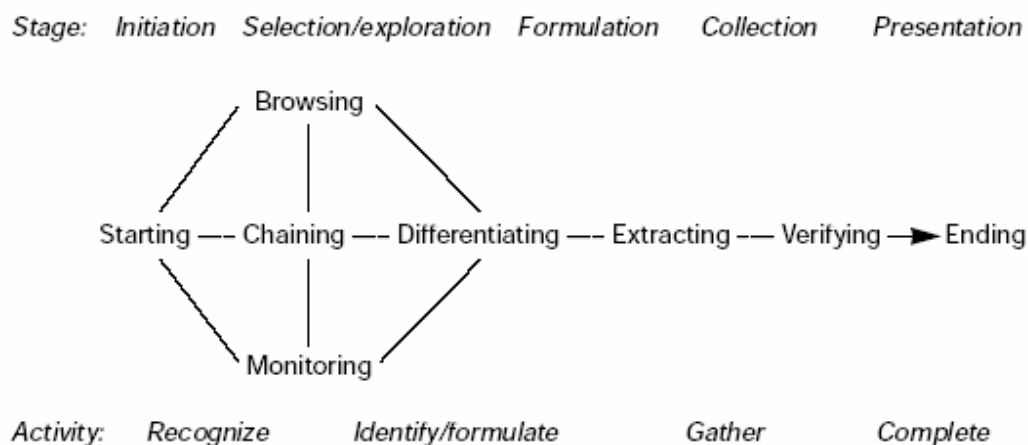
Το μοντέλο της Derwin χαρακτηρίζεται για την απλότητα του τα 3 ισότιμα στάδια αποτελούν την όλη διαδικασία της πληροφοριακής αναζήτησης. Δεν διαθέτει προϋπάρχοντα στοιχεία, ούτε μεταβλητές, ωστόσο τα δυο σχήματα συμπληρώνουν επαρκώς την ιδέα που θέλει να παρουσιάσει η Derwin για να επεξηγήσει το κενό-χάσμα της αβεβαιότητας, που ξεκινάει από μια κατάσταση και οδηγεί στα αποτελέσματα της έρευνας.

Το μοντέλο του Ellis συναντάτε περισσότερο από το καθένα ως μέτρο σύγκρισης και εργαλείο έρευνας στις σύγχρονες έρευνες. Η χρησιμότητα του βασίζεται στα πολλαπλά στάδια που συμπεριλαμβάνει και βρίσκουν σύμφωνους αν όχι σε όλα τα στάδια τουλάχιστον σε κάποια, κάθε ερευνητή. Δεν αποτελεί διαγραμματικό μοντέλο, όπως τα υπόλοιπα, ωστόσο η έλλειψη σχεδιαγράμματος δεν είναι στα μειονεκτήματα του προτύπου, διότι τα στάδια περιέχουν σαφής διευκρινήσεις και γίνονται άμεσα κατανοητά από τον καθένα. Άλλωστε η εφαρμοστικότητα του μοντέλου έχει εξεταστεί σε διαδοχικές μελέτες και βασίζεται στην εμπειρική έρευνα.

Ο Wilson αναφέρει για το μοντέλο του Ellis ότι είναι το μοναδικό που θα μπορούσε να ενσωματωθεί με το δικό του, διότι προτίθεται να λειτουργήσει σε διαφορετικά επίπεδα της γενικής διαδικασίας της πληροφοριακής αναζήτησης (Wilson, 1999, σ. 262)

Το μοντέλο της Kuhlthau τείνει να συγκρίνεται με αυτό του Ellis λόγω των ομοιοτήτων. Ωστόσο πρέπει να τονίσουμε ότι το μοντέλο της Kuhlthau διαφέρει στο ότι προσπαθεί να προσεγγίσει περισσότερο τα συναισθήματα κατά την πληροφοριακή αναζήτηση και είναι πιο γενικό από ότι του Ellis.

Ένα συγκριτικό μοντέλο ανάμεσα σ' αυτό του Ellis και της Kuhlthau είναι το εξής:

(Wilson, 1999, The journal of documentation, v55, n3, p256)

Το παραπάνω σχήμα αποτελεί την συγχώνευση των δυο σημαντικών μοντέλων του Ellis και της Kuhlthau, που παρουσιάζουν ομοιότητες, αλλά και μια μεγάλη διαφορά, κατά τον Wilson, ο Ellis διευκρινίζει τους τρόπους έρευνας, αλλά δεν παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά του σαν στάδια, μολονότι σαν στοιχεία συμπεριφοράς, που μπορούν να εμφανιστούν σε διαφορετικές συνθήκες και με διαφορετικά πρόσωπα ή με το ίδιο πρόσωπο σε διαφορετικούς χρόνους.

3.5 Ανακεφαλαίωση – Συμπεράσματα

Στα υποκεφάλαια του κεφαλαίου 3 που προηγήθηκε παρουσιάστηκαν οι πιο σημαντικοί ορισμοί που σχετίζονται με την συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης. Η ιστορική αναδρομή ξεκίνησε από το πότε αρχίσαμε να ασχολούμαστε με το διαδίκτυο με αναφορά στο συνέδριο που πραγματοποιήθηκε από το Scientific Information Conference του Royal Society το 1948, επεκτάθηκε με την επανάσταση που προκάλεσε το διαδίκτυο και αναφέρθηκε σε έρευνες επιστημόνων όπως ο Belkin που παρουσίασε την ASK (Anomalous State of Knowledge), ο Wilson που σχεδίασε το πρώτο (1981) από τα πολλά μοντέλα που ακολούθησαν, αλλά και ο Nicholas που εκπόνησε μελέτες για την Βρετανική βιβλιοθήκη, ο Fidzani και ο Zondi που πραγματοποίησαν ανάλογες μελέτες σε πανεπιστήμια. Επιπλέον στην ιστορική αναδρομή προσπάθησαν να αναφερθούν βασικές αρχές του πως ψάχνει ο χρήστης και τι τον ελκύει περισσότερο, καθώς και οι ενέργειες των βιβλιοθηκών σε σχέση με αυτό

Ως υποκεφάλαια της ιστορικής αναδρομής κρίθηκαν αναγκαία το Google και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, που αναφέρεται σε έρευνες που βασίστηκαν στο φαινόμενο Google και στο αντίκτυπο που είχε σύμφωνα με τους βιβλιοθηκονόμους στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Το επόμενο υποκεφάλαιο είναι το Web 2.0 και Library 2.0, δηλαδή η επόμενη πιο εξελιγμένη γενιά του διαδικτύου που προκάλεσε την επανάσταση με ακόμα μεγαλύτερο κατακλυσμό πληροφοριών και με ευκολότερο και εύχρηστο περιβάλλον για τους χρήστες.

Το κεφάλαιο που διαδέχτηκε ήταν τα μοντέλα και οι θεωρίες και συμπεριλάμβανε τις πιο σημαντικές όπως των T.D Wilson (1981, 1994, 1997, 1999a), του James Krikelas (1983), των Leckie, Pettigrew και Sylvain (1996), του J.D Johnson (1997), των Dervin (1983,1996), Ellis(1989) και Kuhlthau(1991). Στο υποκεφάλαιο που επακολούθησε έγινε μια σύντομη

σύγκριση των βασικών χαρακτηριστικών των μοντέλων, όσο ήταν εφικτό εξαιτίας της ιδιαιτερότητας και διαφορετικότητας τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ανάλυση αποτελεσμάτων

4.1 Εισαγωγή

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανάλυση των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί από την έρευνα. Τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα με τα ερωτηματολόγια, καθώς και από τα περιστατικά συγκεκριμένων πληροφοριακών περιστατικών (critical incident) σε συνδυασμό με την παρατήρηση, αναλύθηκαν με το πρόγραμμα ανάλυσης στατιστικών δεδομένων SPSS και πιο συγκεκριμένα με την έκδοση 15.0. Τα γραφήματα και τα σχεδιαγράμματα που θα περιέχονται σε αυτό το κεφάλαιο προέρχονται από τη χρήση του παραπάνω προγράμματος.

Η ανάλυση των ερωτήσεων περιλαμβάνει τον αριθμό της, την ερώτηση, μια σύντομη περιγραφή του τι είδους στοιχεία επιδιώκει να συμπεριλάβει, τα δεδομένα που προκύπτουν και τα σχετικά σχεδιαγράμματα.

Επιπλέον στην ανάλυση περιλαμβάνονται σαν εμβόλιμα τα στοιχεία που προέκυψαν από την καταγραφή μιας απλής πληροφοριακής αναζήτησης από τους φοιτητές. Σκοπός της παραπάνω ενέργειας είναι η συγκριτική παρουσίαση των στοιχείων που δηλώνουν οι φοιτητές σε αντιπαράθεση με αυτό που πραγματικά πράττουν.

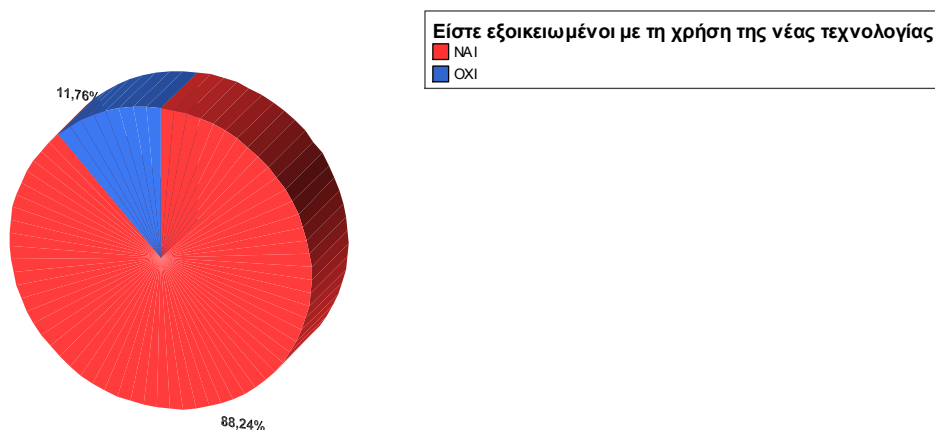
4.2 Ανάλυση των αποτελεσμάτων

Ερώτηση 1:

Είστε εξοικειωμένοι με τη χρήση της νέας τεχνολογίας;

Σ' αυτήν την ερώτηση οι φοιτητές έδωσαν απαντήσεις σε σχέση με τη νέα τεχνολογία και κατά πόσο είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση της. Όπως διαφαίνεται και από το γράφημα η πλειοψηφία των τελειόφοιτων της Βιβλιοθηκονομίας 88,24%, δηλώνει ότι είναι εξοικειωμένοι. Το ποσοστό αυτό είναι αναμενόμενο λόγω της αναγκαιότητας της τεχνολογίας στις μέρες μας και λόγω της φύσης της εκπαίδευσης που δέχονται κατά την διάρκεια φοίτησης τους στο τμήμα.

Σχεδιάγραμμα 1: Εξοικείωση με την νέα τεχνολογία

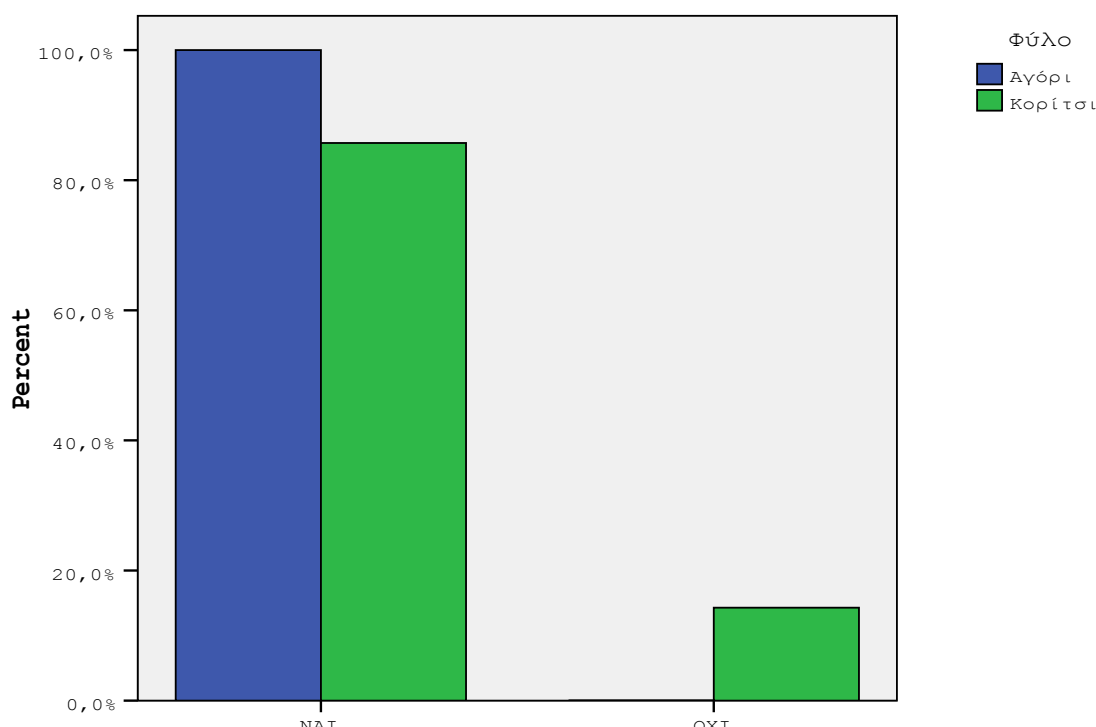

Εμφανίζεται, εντούτοις, και ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό για τα δεδομένα της σχολής, της τάξης του 11,76%, όπου αναφέρει ότι δεν είναι εξοικειωμένο με τη νέα τεχνολογία, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με την

προϋπάρχουσα εκπαίδευση των φοιτητών, που όπως παρουσιάζεται από την πρώτη κιόλας ερώτηση φαίνεται να υπάρχουν κάποια κενά.

Αξιοσημείωτη είναι η σύγκριση ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια σε σχέση με την τεχνολογική εξοικείωση. Τονίζοντας την αδιαμφισβήτη μεταβλητή, ότι το τμήμα υστερεί σε μεγάλο βαθμό σε αντρικό πληθυσμό φοιτητών και με την επιφύλαξη του ότι γενικότερα η πλειοψηφία του τμήματος και όχι μόνο των τελειόφοιτων είναι κορίτσια, οφείλουμε να αναφέρουμε ότι η πλειοψηφία των αγοριών φοιτητών (όσο μικρός και αν είναι ο αριθμός τους) σε ποσοστό 100%, δηλώνουν ότι είναι γνώστες της νέας τεχνολογίας.

Σχεδιάγραμμα 2: Εξοικείωση και Φύλο

Αντίθετα τα άτομα που στο τυπικό Ζ' τελευταίο εξάμηνο της φοίτησης τους δεν χειρίζονται με άνεση κάθε νέα τεχνολογία είναι μόνο κορίτσια. Όπως φαίνεται στο γράφημα σε ποσοστό 17% οι φοιτήτριες παρουσιάζουν αδυναμία στην εξοικείωση τους. Σε αυτό το σημείο τίθεται το ερώτημα πως γίνεται σε αυτό το εξάμηνο να μην είναι εξοικειωμένοι, εφόσον έχουν περάσει τα μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων, που περιέχουν σχετική εκπαίδευση με την τεχνολογία, για να φτάσουν σε αυτό το σημείο.

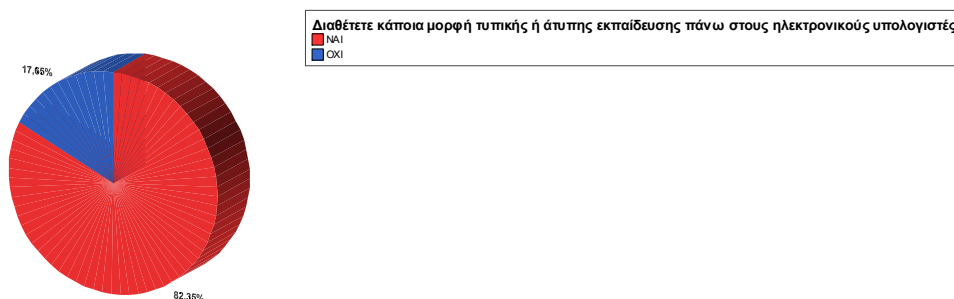
Επιπλέον το ποσοστό αυτό ίσως να απεικονίζει το αίσθημα φόβου ή απόρριψης της νέας τεχνολογίας.

Ερώτηση: 2

Διαθέτετε κάποια μορφή τυπικής ή άτυπης εκπαίδευση πάνω στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές;

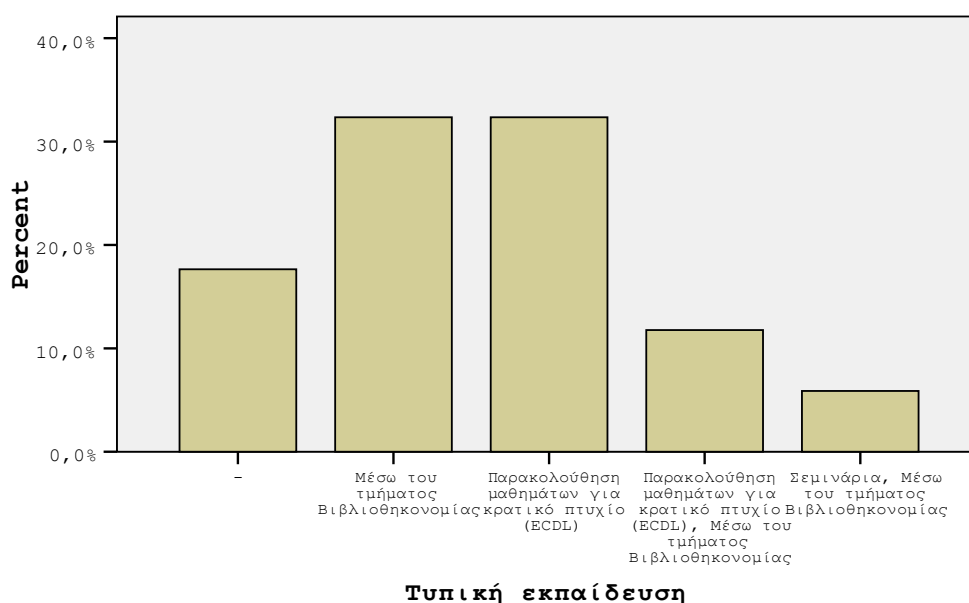
Στο παρακάτω γράφημα οι φοιτητές πρέπει να απαντήσουν πιο εξειδικευμένα σε σχέση με την πρώτη ερώτηση, κατά πόσο είναι εκπαιδευμένοι σε ένα συγκεκριμένο είδος τεχνολογίας τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Τα ποσοστά και πάλι είναι αντίστοιχα με αυτά της πρώτης ερώτησης. Το 82,35% των ερωτηθέντων έχουν κάποιας μορφής εκπαίδευση τυπική ή άτυπη, ενώ το 17,65% των φοιτητών δεν έχουν απολύτως καμίας μορφής εκπαίδευση πάνω στο αντικείμενο.

Σχεδιάγραμμα 3: Εκπαίδευση στους Η/Υ

Πιο συγκεκριμένα για την τυπική εκπαίδευση των φοιτητών στις 2 πρώτες θέσεις έρχεται η τυπική εκπαίδευση μέσω του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας (32%) και η παρακολούθηση μαθημάτων για το κρατικό πτυχίο (ECDL) (32%). Συνδυαστικά οι φοιτητές δηλώνουν ότι έχουν και τα δυο προαναφερθέντα είδη τυπικής εκπαίδευσης σε ποσοστό 13%. Ενώ το 5% έχει τυπική εκπαίδευση μέσω του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και συγχρόνως μέσω σεμιναρίων. Το 18% των ερωτηθέντων δεν έχουν καμία μορφή τυπικής εκπαίδευσης, προφανώς αυτό το ποσοστό δεν αναγνωρίζει την εκπαίδευση που του παρέχει το τμήμα κατά την διάρκεια φοίτησης του.

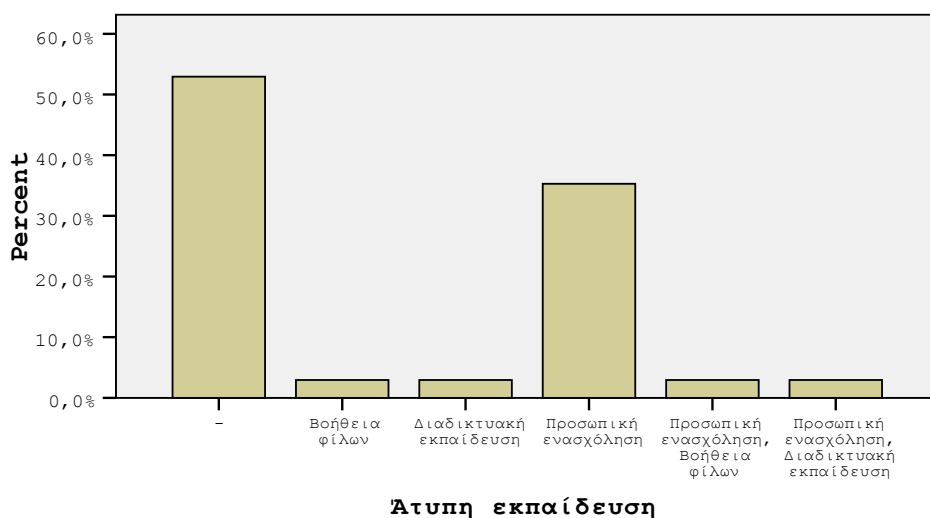
Σχεδιάγραμμα 4: Τυπική εκπαίδευση

Συγκριτικά ο μεγαλύτερος αριθμός των ερωτηθέντων έχουν πρώτιστα κάποιου είδους τυπική εκπαίδευση και έπειτα ακολουθεί η άτυπη. Αυτό αποδεικνύεται αφού το 52% των ερωτηθέντων δεν δηλώνουν κανένα είδος άτυπης εκπαίδευσης. Άρα αποδεικνύεται ότι οι φοιτητές στο μεγαλύτερο βαθμό απέκτησαν γνώσεις στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, μετά από την εισαγωγή τους στο τμήμα. Από την άτυπη εκπαίδευση ξεχωρίζει η προσωπική ενασχόληση (36,24%), που λειτουργεί συνδυαστικά με την τυπική εκπαίδευση. Όπως διαφαίνεται η προσωπική ενασχόληση δηλώνεται και

συνδυαστικά με άλλου είδους εκπαίδευση πράγμα που σημαίνει ότι η βαθύτερη γνώση της λειτουργίας των υπολογιστών προέρχεται από συνδυαστική γνώση. Οι αριθμοί είναι ακόμα μικρότεροι όταν πρόκειται για τα άλλα είδη της άτυπης εκπαίδευσης το 2,94% επιλέγει την διαδικτυακή εκπαίδευση, το 2,94% την βοήθεια φίλων, ενώ συνδυαστικά το 2,94% αναφέρει την βοήθεια φίλων μαζί με την προσωπική ενασχόληση και το 2,94% την προσωπική ενασχόληση μαζί με την διαδικτυακή εκπαίδευση.

Σχεδιάγραμμα 5: Άτυπη εκπαίδευση

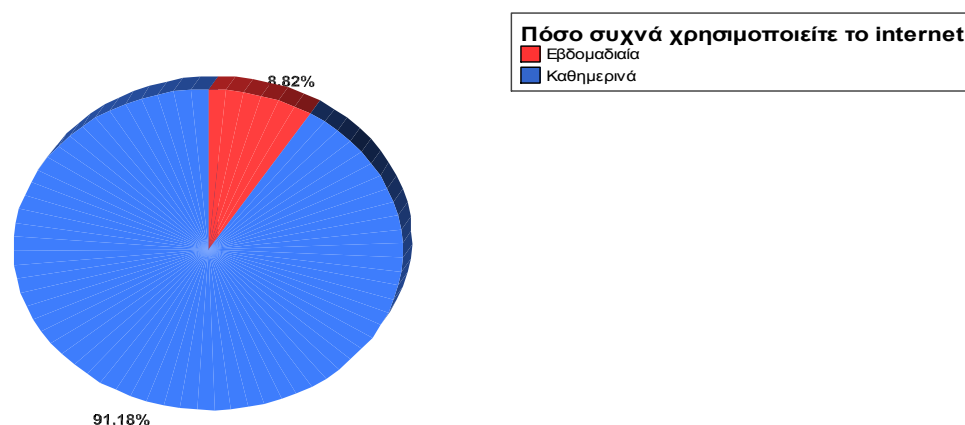
Ερώτηση: 3

Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το Internet;

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η αναγκαιότητα και χρησιμότητα του διαδικτύου από τους φοιτητές και όχι μόνο, στην εποχή μας. Το διαδίκτυο έχει κατακλύσει την καθημερινότητα του μεγαλύτερου ποσοστού, αφού το 91,18% των φοιτητών το χρησιμοποιεί καθημερινά. Από την άλλη πλευρά μόλις το 9,82% αναφέρει ότι το χρησιμοποιεί τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα. Απαντήσεις, όπως η μηνιαία ή εξαμηνιαία χρήση του διαδικτύου υπήρχαν στο ερωτηματολόγιο, ωστόσο δεν χρησιμοποιήθηκαν

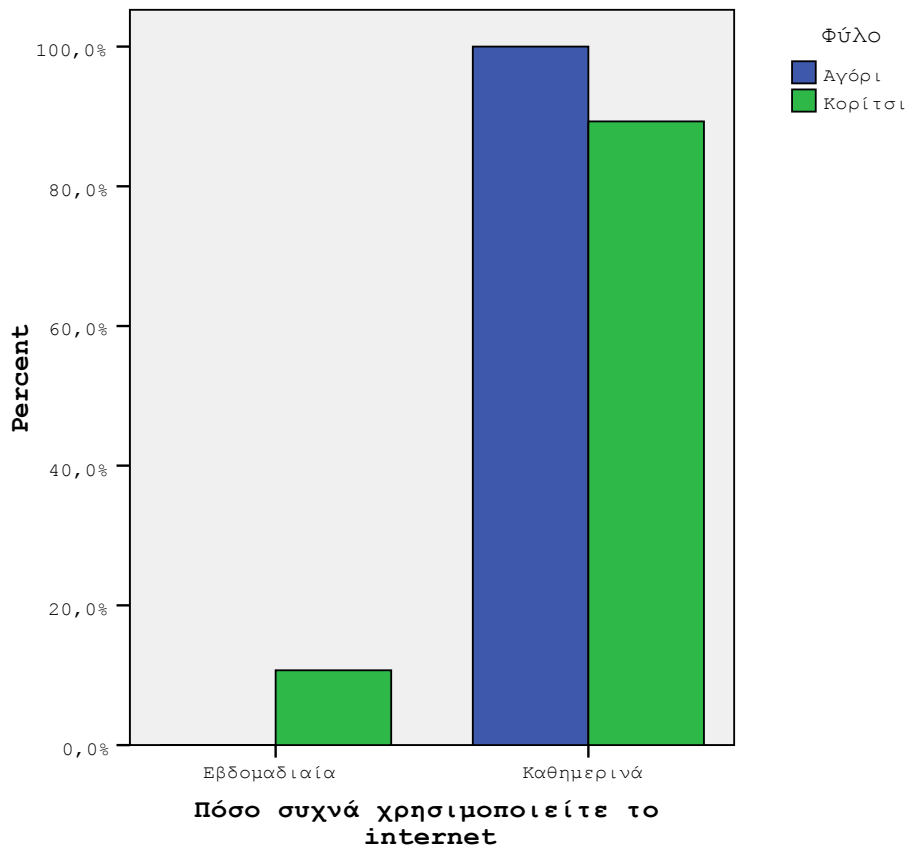
από κανέναν φοιτητή. Η έρευνα παρουσιάζει ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον, διότι η συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης των φοιτητών του τμήματος είναι στο μεγαλύτερο μέρος της καθημερινή και αξίζει να παρατηρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο ερευνούν καθώς και τα επιμέρους κριτήρια που χρησιμοποιούν.

Σχεδιάγραμμα 6: Συχνότητα

Στο επόμενο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται η σύγκριση της χρήσης του διαδικτύου καθημερινής και εβδομαδιαίας σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων. Ανάμεσα στους φοιτητές και τις φοιτήτριες, οι φοιτητές χρησιμοποιούν καθημερινά το διαδίκτυο, ενώ το μικρό ποσοστό που χρησιμοποιεί εβδομαδιαία το διαδίκτυο προκύπτει ότι είναι μόνο φοιτήτριες. Το αποτέλεσμα συμπίπτει και αποδεικνύει την εγκυρότητα της πρώτης ερώτησης που παρουσιάζει μεγαλύτερη εξοικείωση του αντρικού πληθυσμού σε σχέση με του γυναικείου. Εδώ προκύπτει το ερώτημα γιατί οι φοιτητές χρησιμοποιούν πιο συχνά το διαδίκτυο σε σχέση με τις φοιτήτριες; Ωστόσο στους άντρες παρατηρείτε μια γενική τάση προς οτιδήποτε σχετίζεται με την τεχνολογία και ίσως θα μπορούσαμε να το αιτιολογήσουμε με αυτόν τον τρόπο.

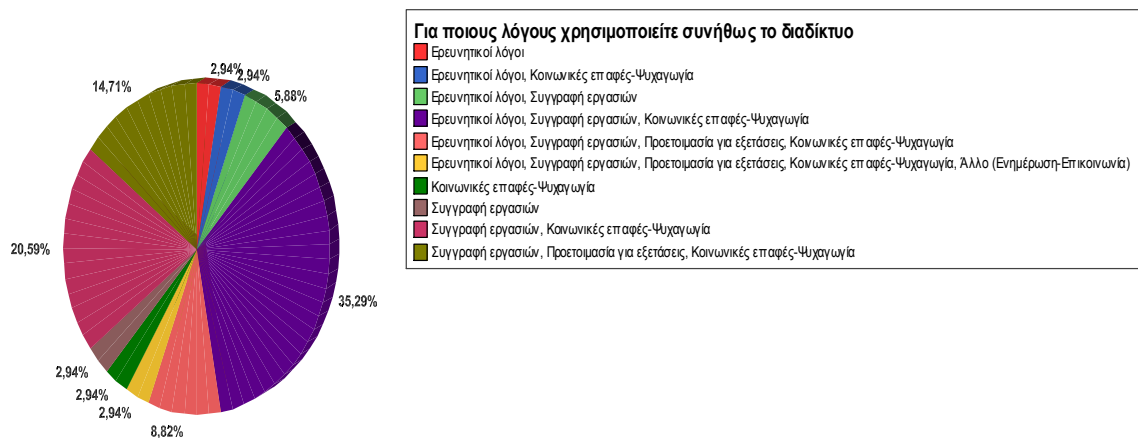
Σχεδιάγραμμα 7: Συχνότητα-Φύλο

Ερώτηση: 4

Για ποιους λόγους χρησιμοποιείτε συνήθως το διαδίκτυο;

Σχεδιάγραμμα 8: Λόγοι

Όπως φαίνεται στο παραπάνω γράφημα στους λόγους που χρησιμοποιούν οι φοιτητές του τμήματος το διαδίκτυο, υπερισχύει κατά 35,29% οι ερευνητικοί λόγοι συνδυαστικά με την συγγραφή εργασιών και τις κοινωνικές επαφές-ψυχαγωγία. Το επόμενο μεγαλύτερο ποσοστό 20,59% χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για την συγγραφή των εργασιών και τις κοινωνικές επαφές-ψυχαγωγία. Ακολουθεί η συγγραφή εργασιών, η προετοιμασία για εξετάσεις και οι κοινωνικές επαφές-ψυχαγωγία σε ποσοστό 14,71%. Παρουσιάζεται δε ότι οι φοιτητές δεν χρησιμοποιούν μόνο για έναν λόγο το διαδίκτυο, πλην βέβαια λίγων περιπτώσεων (2,94% συγγραφή εργασιών και 2,94% ερευνητικοί λόγοι), αλλά επιθυμούν να το χρησιμοποιήσουν για πολλούς λόγους. Σε αυτό το σημείο διαφαίνεται και η αιτία που χρησιμοποιούν οι νέοι ευρέως το διαδίκτυο και το επισκέπτονται καθημερινά, εφόσον μπορεί να καλύψει σχεδόν όλες τους τις ανάγκες, είτε πρόκειται για απλή πληροφόρηση, είτε πρόκειται για επιστημονικές γνώσεις, είτε πρόκειται για διασκέδαση, είτε πρόκειται για επικοινωνία. Αν

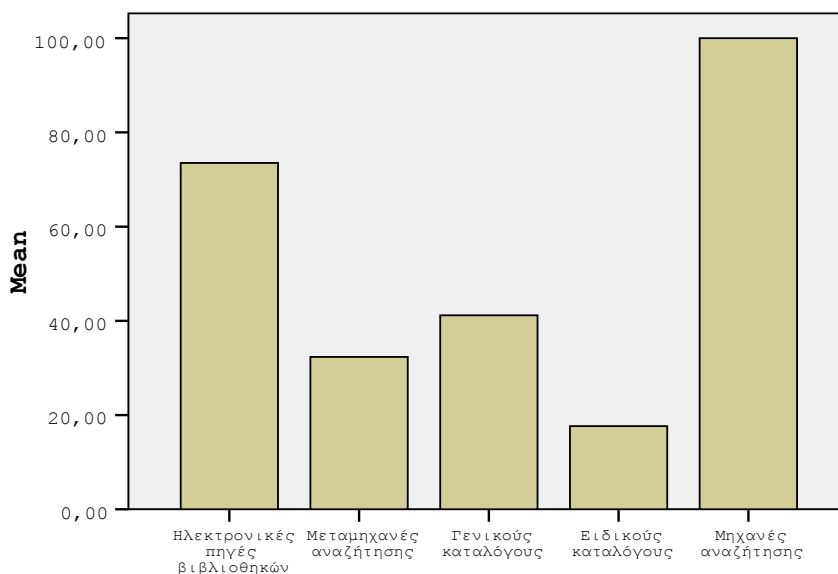
εξετάσουμε συνολικά το δείγμα ως λόγος, που χρησιμοποιεί η πλειοψηφία το διαδίκτυο ξεχωρίζουν, οι κοινωνικές επαφές-ψυχαγωγία, που δηλώνονται σχεδόν από όλους τους φοιτητές σχεδόν σε όλους τους συνδυασμούς των κατηγοριών. Άρα οι φοιτητές επιθυμούν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο γιατί τους παρέχει τρόπους διασκέδασης, ίσως και αυτός να είναι ένας από τους λόγους που οι φοιτητές προτιμούν να κατευθυνθούν πρώτα στο διαδίκτυο και μετά στην βιβλιοθήκη σε περίπτωση αναζήτησης πληροφοριών. (βλέπε ερώτηση 3.1, σ.)

Ερώτηση: 5

Τι είδους εργαλεία χρησιμοποιείτε για τον εντοπισμό των απαιτούμενων πληροφοριών;

Τα εργαλεία που δόθηκαν στους φοιτητές με σκοπό να διευκρινιστούν από αυτούς ήταν: οι μηχανές αναζήτησης, οι γενικοί κατάλογοι, οι ειδικοί κατάλογοι, οι μεταμηχανές αναζήτησης και οι ηλεκτρονικές πηγές των βιβλιοθηκών. Πριν ξεκινήσουμε με την επιμέρους ανάλυση του κάθε εργαλείου μεμονωμένα, παραθέτουμε το σχεδιάγραμμα που δείχνει συνολικά από όλα τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι φοιτητές του τμήματος, ποια χρησιμοποιούν περισσότερο.

Σχεδιάγραμμα 9: Εργαλεία αναζήτησης

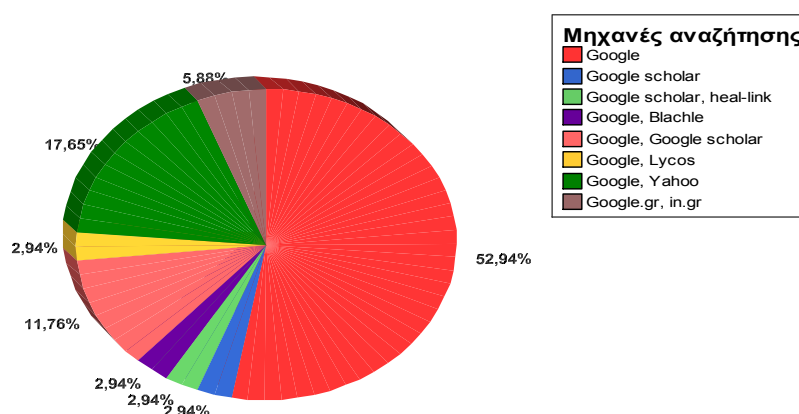

Το σχεδιάγραμμα μας παρέχει την εμφανή πληροφορία ότι το 100% των φοιτητών χρησιμοποιούν τις μηχανές αναζήτησης. Στην δεύτερη θέση ακολουθεί η χρήση των ηλεκτρονικών πηγών που διαθέτουν οι βιβλιοθήκες με ποσοστό 78%. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά υψηλό λόγω της εκπαίδευσης που έχουν δεχθεί οι φοιτητές σε αυτό το εξάμηνο, άλλωστε η έρευνα απευθύνθηκε σε τελειόφοιτους της Βιβλιοθηκονομίας και είναι λογική η εμφάνιση τέτοιου μεγέθους και είδους ποσοστών. Η προτίμηση σε βάσεις όπως η Heal-link, αποτελούν ένα από τα πρώτα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι φοιτητές του τμήματος, εξάλλου έχουν εκπαιδευτεί σε παραπάνω από ένα εξάμηνο σε αυτά. Έπειτα χρησιμοποιούνται οι γενικοί κατάλογοι με ποσοστό 41%, οι μεταμηχανές χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές κατά 38% και λιγότερο από όλα τα εργαλεία χρησιμοποιούνται οι ειδικοί κατάλογοι κατά 18%. Προφανώς στους ειδικούς καταλόγους η προτίμηση μειώνεται λόγω της εξειδίκευσης τους στην θεματολογία και λόγω ελλιπών γνώσεων σε σχέση με την χρήση τους.

Παρατηρώντας την έρευνα του Brophy (2005) βλέπουμε ότι οι σπουδαστές κατά την έρευνα τους στο διαδίκτυο χρησιμοποιούν το Google κατά 45%, τον OPAC κατά 10% και τους γενικούς καταλόγους με προτίμηση το Yahoo κατά 9%. Η παραπάνω έρευνα περιλαμβάνει ακαδημαϊκούς

σπουδαστές, όπως και η συγκεκριμένη και όπως διαφαίνεται στις προτιμήσεις των σπουδαστών αναφέρονται με την ίδια ακριβώς σειρά πρώτα οι μηχανές αναζήτησης, μετά οι ηλεκτρονικές πηγές των βιβλιοθηκών και έπειτα οι γενικοί κατάλογοι. Άρα το ακαδημαϊκό κοινό φαίνεται να προτιμάει με την ίδια σειρά από τα παραπάνω εργαλεία και οι τάσεις που παρουσιάζονται από τους τελειόφοιτους του τμήματος τείνουν να συμπίπτουν με αυτές, που έχουν γενικότερα οι ακαδημαϊκοί σπουδαστές.

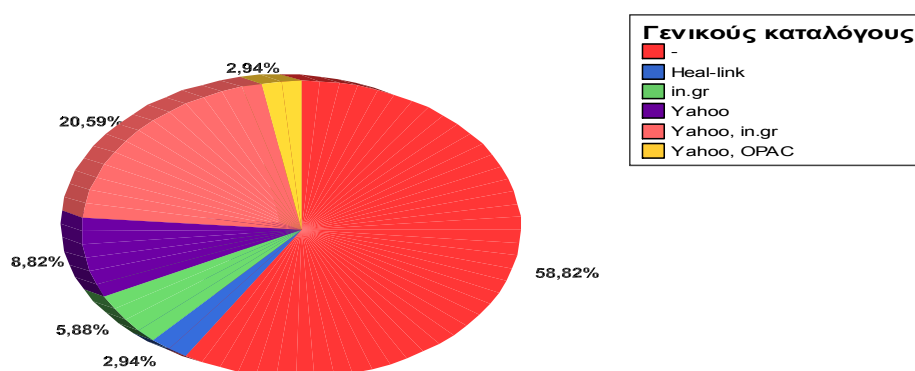
Σχεδιάγραμμα 10: Μηχανές αναζήτησης

Όπως ήδη αναφέραμε το 100% του πληθυσμού χρησιμοποιεί τις μηχανές αναζήτησης. Η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη μηχανή αναζήτησης είναι με διαφορά το Google, που όπως φαίνεται στο γράφημα αναφέρεται από όλους και σε όλες τις υποκατηγορίες. Στην έρευνα του Saad για την χρήση του διαδικτύου σαν πηγή από τους τελειόφοιτους της επιστήμης των υπολογιστών και της πληροφοριακής τεχνολογίας, οι φοιτητές τείνουν να χρησιμοποιούν σαν μηχανές αναζήτησης κυρίως το Google και το altavista. Μπορεί το altavista να μην αναφέρθηκε από κανέναν φοιτητή του τμήματος στα παραπάνω αποτελέσματα, ωστόσο το Google θεωρείται το ίδιο αγαπητό στους τελειόφοιτους πληροφορικούς του εξωτερικού, όσο και στους τελειόφοιτους βιβλιοθηκονόμους στην Ελλάδα. Συνεχίζοντας με το γράφημα, παρατηρούμε ότι το Google scholar, βρίσκεται σε υψηλή θέση προτίμησης για τους σπουδαστές, όπως αναφέρει και η Tenopir «οι φοιτητές μπορούν να

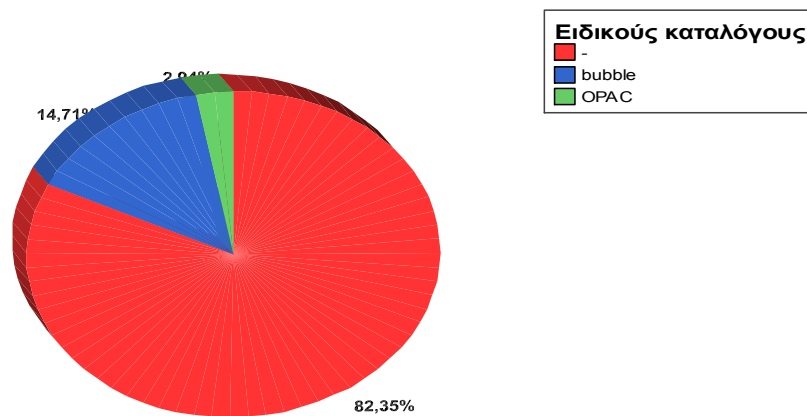
βρουν τα πάντα εκεί» (2005, σ. 32) και αυτό είναι που κάνει το Google scholar αγαπητό. Ο Rowlands (2008) αναφέρει ότι «το 89% των φοιτητών χρησιμοποιούν μηχανές αναζήτησης όταν ξεκινάνε μια έρευνα πληροφοριών» και συνεχίζει τονίζοντας ότι «μόνο το 2% ξεκινάει από την ιστοσελίδα μιας βιβλιοθήκης» (σ. 7). Συνδυαστικά με το Google χρησιμοποιείται και η μηχανή αναζήτησης Lycos, σε ποσοστό μόλις 2,94%. Η Lycos είναι μια από τις μηχανές αναζήτησης που παρουσιάζονται κατά την διάρκεια φοίτησης στην σχολή, ωστόσο δεν είναι εξοικειωμένο μαζί της, το μεγαλύτερο ποσοστό των τελειόφοιτων και σαν αποτέλεσμα δεν την χρησιμοποιεί. Πλην του Google που το χρησιμοποιούν όλοι είτε χρησιμοποιούν την ελληνική του βάση, είτε το Google scholar, οι φοιτητές χρησιμοποιούν και κάποια άλλα εργαλεία που όπως αναφέραμε δεν είναι μηχανές αναζήτησης ωστόσο τα εντάσσουν σε αυτήν την κατηγορία. Τα εργαλεία αυτά είναι το Yahoo, in.gr, Blachle και η Heal-link. Πρέπει να προσθέσουμε ότι το γεγονός πως οι φοιτητές ανέφεραν τα ονόματα κάποιων γνωστών βάσεων δεν σημαίνει απαραίτητα ότι πράγματι τις χρησιμοποιούν και αυτό υποθέτετε λόγο των λανθασμένων απαντήσεων που έδωσαν κάποιοι φοιτητές τοποθετώντας τις βάσεις σε λάθος κατηγορίες. Επιπλέον έγιναν ερωτήσεις στην ερευνήτρια, όπως είναι ένα παράδειγμα: σε ποια κατηγορία ανήκει η Heal-link; Από τα παραπάνω γεγονότα προκύπτει ανησυχία σε σχέση με τις βασικές γνώσεις που θα έπρεπε να έχουν οι φοιτητές.

Σχεδιάγραμμα 11: Γενικοί κατάλογοι

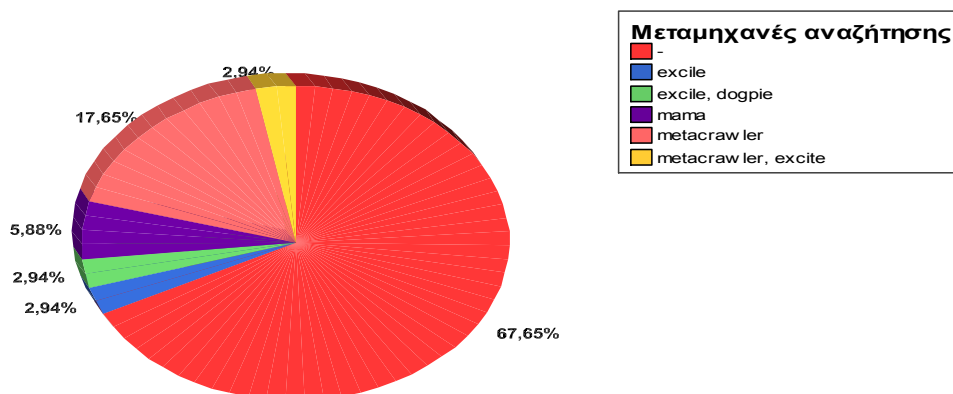
Από τους γενικούς καταλόγους ξεχωρίζει και ο πιο γνωστός το Yahoo, που χρησιμοποιείτε από την πλειοψηφία όσων χρησιμοποιούν γενικούς καταλόγους και ακολουθεί το in.gr. και σε αυτήν την ερώτηση δεν λείπουν οι λάθος απαντήσεις, όπως φαίνεται ο OPAC και η Heal-link για μερικούς σπουδαστές θεωρούνται γενικοί κατάλογοι.

Σχεδιάγραμμα 12: Ειδικό κατάλογοι

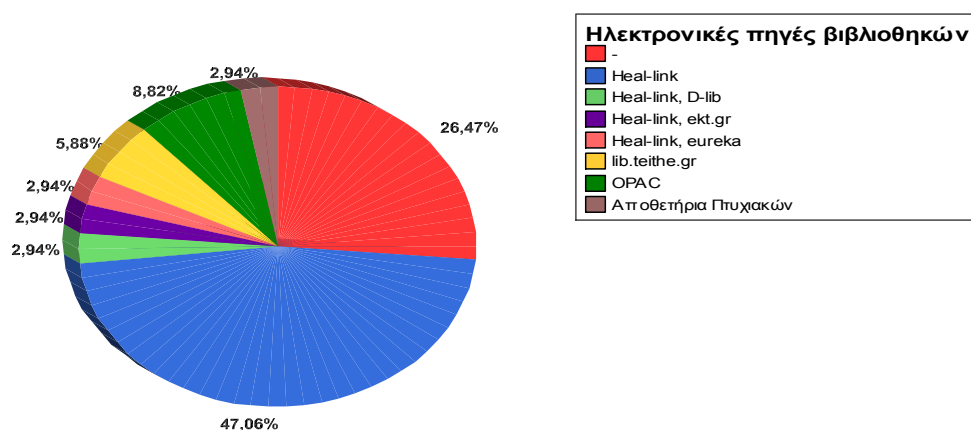
Από τους λιγότερο χρησιμοποιούμενους ειδικούς καταλόγους ξεχωρίζει το bubble, ενώ ο OPAC θεωρείτε λανθασμένα ειδικός κατάλογος σε ποσοστό 2,94%.

Σχεδιάγραμμα 13: Μεταμηχανές αναζήτησης

Στις μεταμηχανές αναζήτησης υπάρχει μεγαλύτερη ποικιλία σε σχέση με τις βάσεις που παρουσιάζονται. Πιο πολύ αναφέρετε από τους φοιτητές το metacrawler, ακολουθεί το mama και το dogpile. Και σε αυτή την ερώτηση, όπως με τις υπόλοιπες διαφαίνεται το πρόβλημα των τελειόφοιτων με το είναι η κάθε βάση, το 8,82% θεωρεί το excite μεταμηχανή αναζήτησης, ενώ είναι απλά μηχανή αναζήτησης.

Σχεδιάγραμμα 14: Ηλεκτρονικές πηγές βιβλιοθηκών

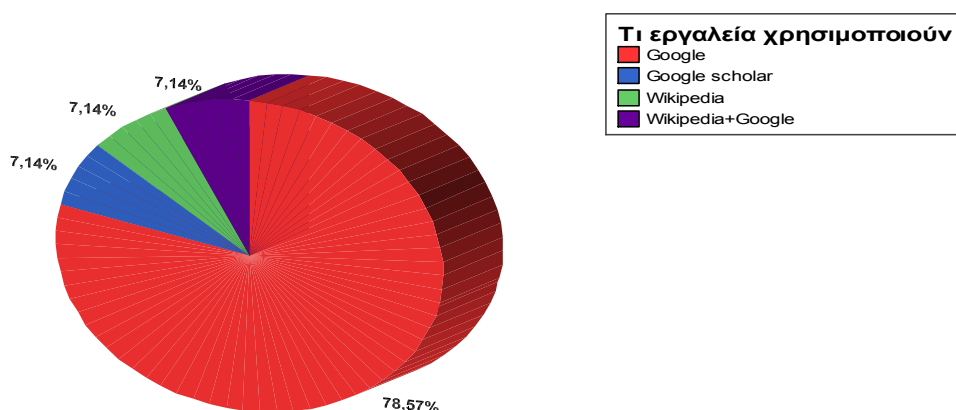
Στην κατηγορία των ηλεκτρονικών πηγών των βιβλιοθηκών η Heal-link έρχεται πρώτη σε χρησιμοποίηση από τους φοιτητές, εν συνεχεία ακολουθούν το ekt.gr, τα αποθετήρια των πτυχιακών το eureka και πιο γενικευμένα ο OPAC οποιασδήποτε βιβλιοθήκης, πιθανότατα βεβαία να εννοείτε η βιβλιοθήκη του Α.Τ.Ε.Ι.Θ., όπως και οι φοιτητές είναι πιο εξοικειωμένοι μαζί της.

Σε αυτό το σημείο μετά από την παράθεση των πιο ευρέως χρησιμοποιούμενων εργαλείων από τους τελειόφοιτους, θα γίνει μια παρεμβολή με κάποια από τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν από το συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό. Σε αυτό το στάδιο της έρευνας η φοιτήτρια παρακολούθησε και κατέγραψε σε ερωτηματολόγια την

συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης των φοιτητών. Είναι ενδιαφέρον να συγκρίνουμε αυτά τα αποτελέσματα, με αυτά που δηλώνουν οι φοιτητές στο ερωτηματολόγιο που απάντησαν μόνοι τους και να δούμε αν και κατά πόσο συμπίπτουν αυτά που δηλώνουν ότι πράττουν, με εκείνα που κάνουν στην πραγματικότητα.

Το συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό που ετέθη στους ερωτώμενους ήταν «τι είναι ο εξάντας». Οι ερωτώμενοι σε ποσοστό 78,57% χρησιμοποίησαν το Google, ενώ το 7,14 χρησιμοποίησε το Google scholar, συν του 7,14% που χρησιμοποίησε το Google συνδυαστικά με την Βικιπαίδεια, τα ποσοστά συμπίπτουν με τα αποτελέσματα της ερώτησης 5 του ερωτηματολογίου, όπου το 100% των φοιτητών δηλώνει ότι χρησιμοποιεί το Google. Η έκπληξη είναι η χρήση της Βικιπαίδεια, που μπορεί να μην δηλώνετε από κανέναν φοιτητή στα ερωτηματολόγια, ωστόσο στην πράξη είναι το δεύτερο εργαλείο που χρησιμοποιούν οι φοιτητές μετά το Google.

Σχεδιάγραμμα 15: Εργαλεία-Πληροφοριακού περιστατικού

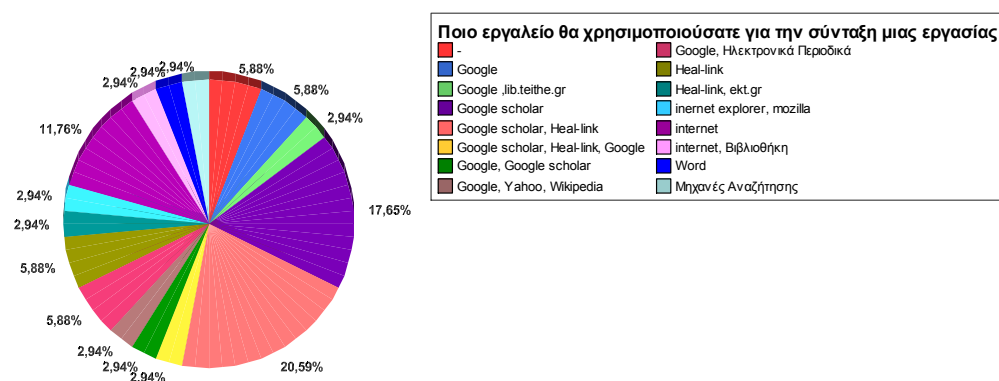

Συνεχίζοντας με το ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε στους τελειόφοιτους ακολουθεί η ερώτηση 6

Ερώτηση: 6

Για την σύνταξη μιας εργασίας, μπορείτε να αναφέρετε συγκεκριμένα ποιο εργαλείο θα χρησιμοποιούσατε;

Σχεδιάγραμμα 16: Εργαλεία εργασίας

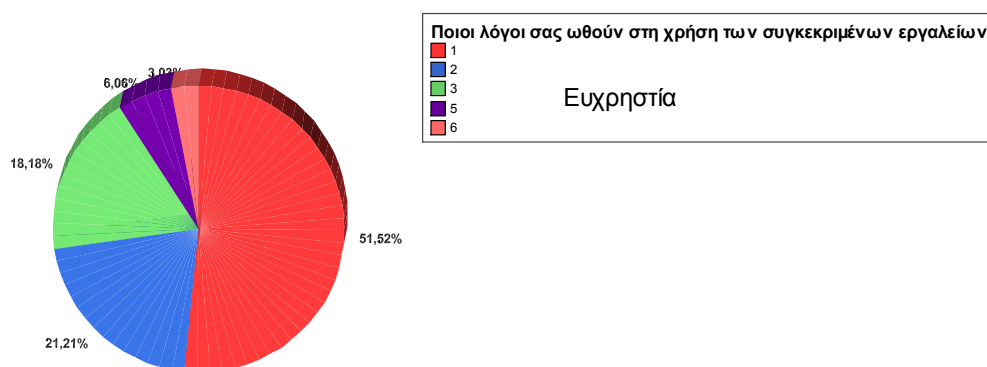
Σε ποσοστό 20,59% αναφέρεται από τους φοιτητές το διαδίκτυο και η βιβλιοθήκη. Ωστόσο δεν αποτελούν εργαλεία της έρευνας. Το επόμενο ποσοστό προσεγγίζει περισσότερο την πραγματικότητα αφού υπογραμμίζει την χρησιμότητα του Google scholar. Όπως παρατηρούμε το Google scholar είναι το πρώτο εργαλείο που χρησιμοποιούν οι φοιτητές, όταν έρχονται αντιμέτωποι με μία εργασία, επιπλέον χρησιμοποιούν την Heal-link και σε πολύ μικρότερα ποσοστά το Yahoo, την Wikipedia, το ekt.gr, τα ηλεκτρονικά περιοδικά κ.λ.π.

Ερώτηση: 7

Ποιοι λόγοι σας ωθούν στη χρήση των συγκεκριμένων εργαλείων;

Σε αυτήν την ερώτηση δόθηκαν οι έξι πιο συχνοί λόγοι που χρησιμοποιείτε ένα εργαλείο και ζητήθηκε από τους φοιτητές να αριθμήσουν με σειρά προτεραιότητας. Οι λόγοι αυτοί είναι η ευχρηστία, η επιτυχής ανάκληση, η υψηλή ανάκληση αποτελεσμάτων, η υψηλή συνάφεια αποτελεσμάτων, η δύναμη της συνήθειας και η φιλικότητα. Πριν παρουσιαστεί όμως ο πιο συνηθισμένος λόγος χρήσης αυτών των εργαλείων, οφείλουμε να παρουσιάσουμε τον καθένα λόγο μόνο του.

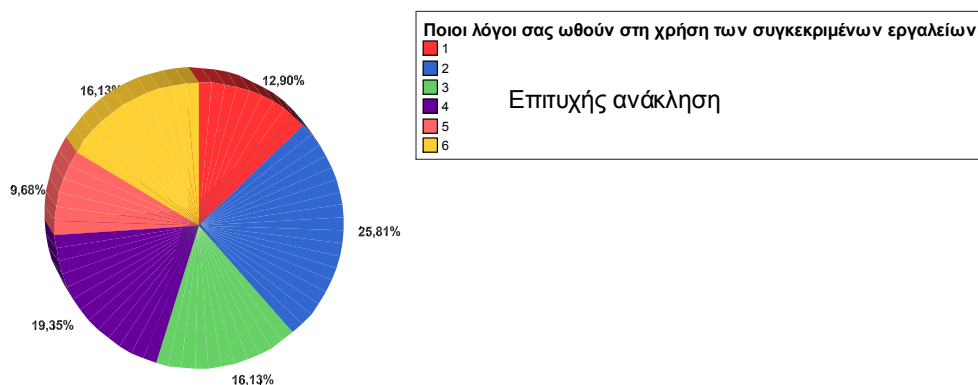
Σχεδιάγραμμα 17: Λόγοι- Ευχρηστία

Η ευχρηστία επιλέχτηκε ως ο πρώτος λόγος προτίμησης από το 51,52% του πληθυσμού, ενώ ως δεύτερη αιτιολόγηση τη χρησιμοποιεί το 21,21%. Η ευχρηστία που παρουσιάζουν τα εργαλεία κάνει ακόμη και τους άπειρους χρήστες να το χρησιμοποιήσουν με ευκολία. Πιο συγκεκριμένα το Google τείνει να χρησιμοποιείται όχι μόνο από έμπειρους χρήστες, αλλά και από πολλούς χρήστες που δυσκολεύονται σε σχέση με την τεχνολογία, εξαιτίας του πολύ απλού περιβάλλοντος χρήσης του. Κάπου εδώ προκύπτει η εύλογη απορία, αν το περιβάλλον χρήσης μιας βιβλιοθήκης ήταν πιο

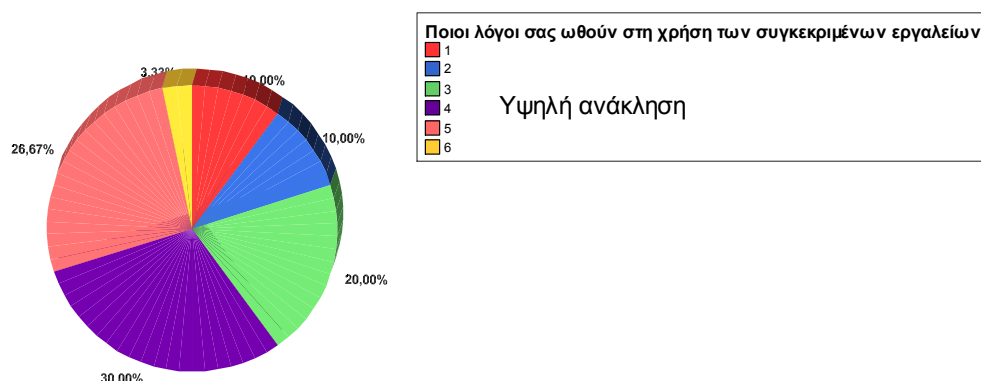
εύχρηστο τότε το κοινό ίσως να την επισκεπτόταν με την ίδια συχνότητα όση το διαδίκτυο;

Σχεδιάγραμμα 18: Λόγοι-Επιτυχής ανάκληση

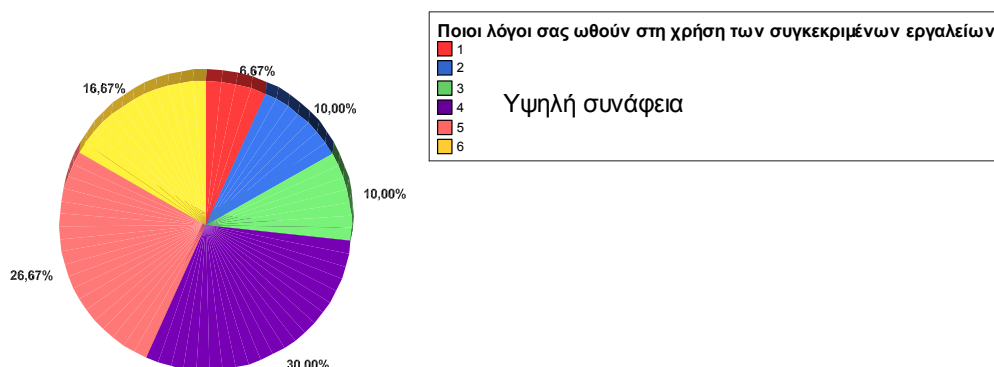
Η επιτυχημένη ανάκληση αποτελεί το δεύτερο λόγο, καθώς επιλέχθηκε από το 25,81% και με ένα σχετικά ανάλογο ποσοστό της τάξης του 19,35% την αναφέρουν ως τρίτο λόγο στην σειρά προτίμησης. Κυμαίνοντας ανάμεσα σε 2^η και 3^η θέση η επιτυχημένη ανάκληση προκύπτει στην πλειοψηφία των εργαλείων, εξαιτίας των ειδικών μηχανισμών (αράχνη) που ευρετηριάζουν το υλικό σε μηδαμινό χρόνο και φέρουν σχεδόν πάντα αποτελέσματα ακόμα και με την πιο απλή αναζήτηση.

Σχεδιάγραμμα 19: Λόγοι-Υψηλή ανάκληση

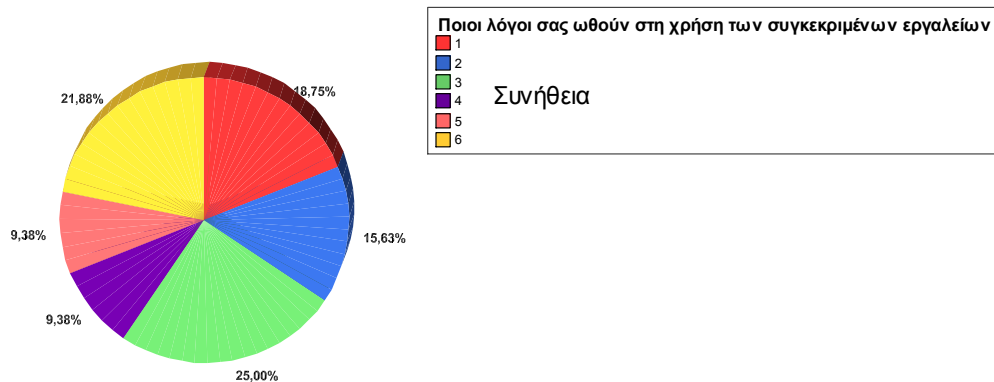
Η υψηλή ανάκληση είναι και αυτή με την σειρά της ένας πολύ σημαντικός λόγος. Το διαδίκτυο κατακλύζεται καθημερινά από πληθώρα πληροφοριών που τείνει να αυξάνεται συνεχώς. Οι πληροφορίες αυτές σχεδόν περνάνε σε όγκο και όχι απαραίτητα σε ποιότητα και εγκυρότητα, το σύνολο των πληροφοριών μιας απλής ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, προκύπτει από τα δεδομένα ότι πραγματοποιώντας μια αναζήτηση με ένα εργαλείο έρευνας τα αποτελέσματα που θα προκύψουν μπορεί να είναι χιλιάδες ακόμα και εκατομμύρια. Όσον αφορά τους φοιτητές δηλώνουν την υψηλή συνάφεια σε ποσοστό 30% στην τέταρτη θέση, ενώ το 26,67% στην πέμπτη θέση.

Σχεδιάγραμμα 20: Λόγοι-Υψηλή συνάφεια

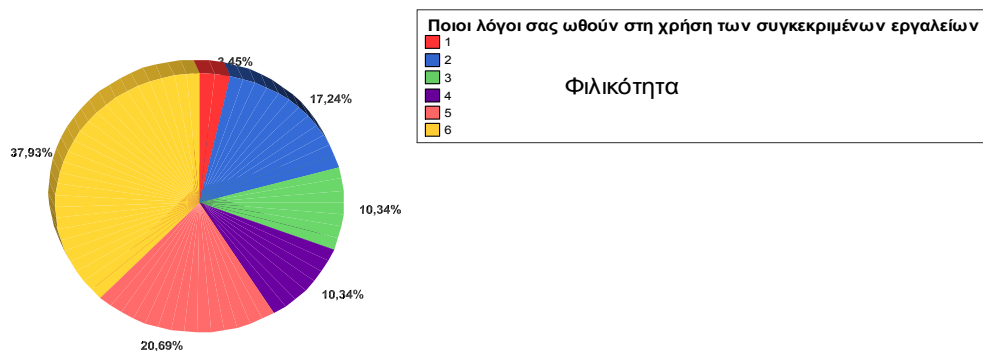
Η υψηλή συνάφεια παρουσιάζει την αντίστοιχη προτίμηση από τους φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας, αφού με τα ίδια ποσοστά την τοποθετούν στην τέταρτη (30%) και πέμπτη (26,67%) θέση.

Σχεδιάγραμμα 21: Λόγοι-Συνήθεια

η δύναμη της συνήθειας δηλώνεται από το 25% στην τρίτη θέση της προτίμησης τους, αλλά και στην έκτη θέση από το 21,88%. Το 25% που τη τοποθετεί στην τρίτη θέση, οφείλεται στην καθαρά μηχανική σκέψη που πραγματοποιεί μόλις προκύψει μια απλή πληροφοριακή ανάγκη. Αισιόδοξο είναι το αντίστοιχο ποσοστό 21,88% που την τοποθετεί στην τελευταία θέση, αφού δηλώνει ότι δεν επηρεάζετε στον ίδιο βαθμό από την συνήθεια.

Σχεδιάγραμμα 22: Λόγοι- Φιλικότητα

τέλος η φιλικότητα, τελευταία και στις προτιμήσεις αφού της ανήκει δικαιωματικά η έκτη θέση που την τοποθετεί το 37,93%.

Ανακεφαλαιώνοντας τα αποτελέσματα αυτής της ερώτησης προκύπτει από τα γραφήματα ότι ο πρώτος λόγος που χρησιμοποιούν οι τελειόφοιτοι του τμήματος τα εν λόγο εργαλεία, είναι πρώτον η ευχρηστία, δεύτερη η επιτυχής ανάκληση, τρίτη η συνήθεια, στην τέταρτη θέση ισοψηφούν η υψηλή ανάκληση και η υψηλή συνάφεια των αποτελεσμάτων και στην τελευταία θέση η φιλικότητα.

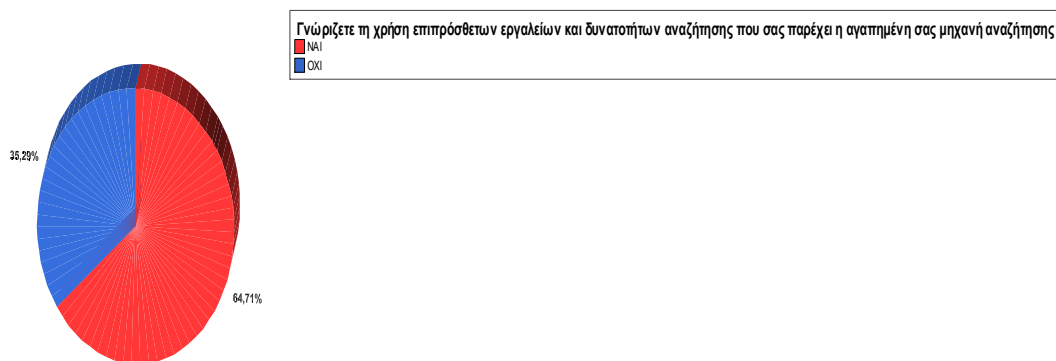
2. ΜΗΧΑΝΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ

Ερώτηση: 2.1

Η ερώτηση 2.1 αποτελείται από τα 3 υποερωτήματα που ακολουθούν:

Γνωρίζετε τη χρήση των επιπρόσθετων εργαλείων και δυνατοτήτων αναζήτησης που σας παρέχει η αγαπημένη σας μηχανή αναζήτησης;

Σχεδιάγραμμα 23: Δυνατότητες

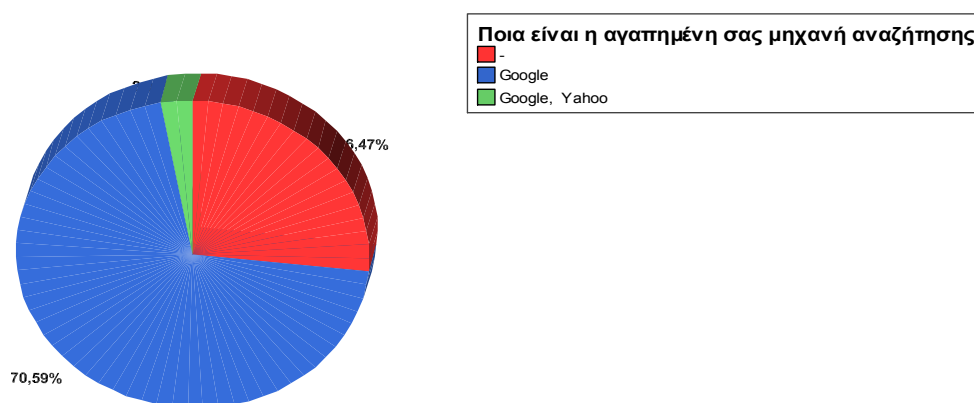

Στην παραπάνω πίνα το 64,71% των φοιτητών δηλώνει ότι γνωρίζει την χρήση των επιπρόσθετων εργαλείων και δυνατοτήτων που τους παρέχει η αγαπημένη τους μηχανή αναζήτησης, ενώ το 35,22% δηλώνει ότι τις αγνοεί. Ένα ποσοστό της τάξης του 35,22% δεν είναι μικρό, αν αναλογιστούμε ότι οι φοιτητές σε αυτό το εξάμηνο (τυπικό Ζ') έχουν διδαχτεί τα περισσότερα εργαλεία των μηχανών αναζήτησης, αλλά και σε περίπτωση που δεν τα γνωρίζουν έχουν διδαχτεί τον τρόπο για να τα ψάξουν. Επιπλέον το ποσοστό αυτό θα είχε ενδιαφέρον να το συγκρίνουμε με το αν στην πράξη εφαρμόζουν αυτό που δηλώνουν το 64,71%.

Ποια είναι η αγαπημένη σας μηχανή αναζήτησης;

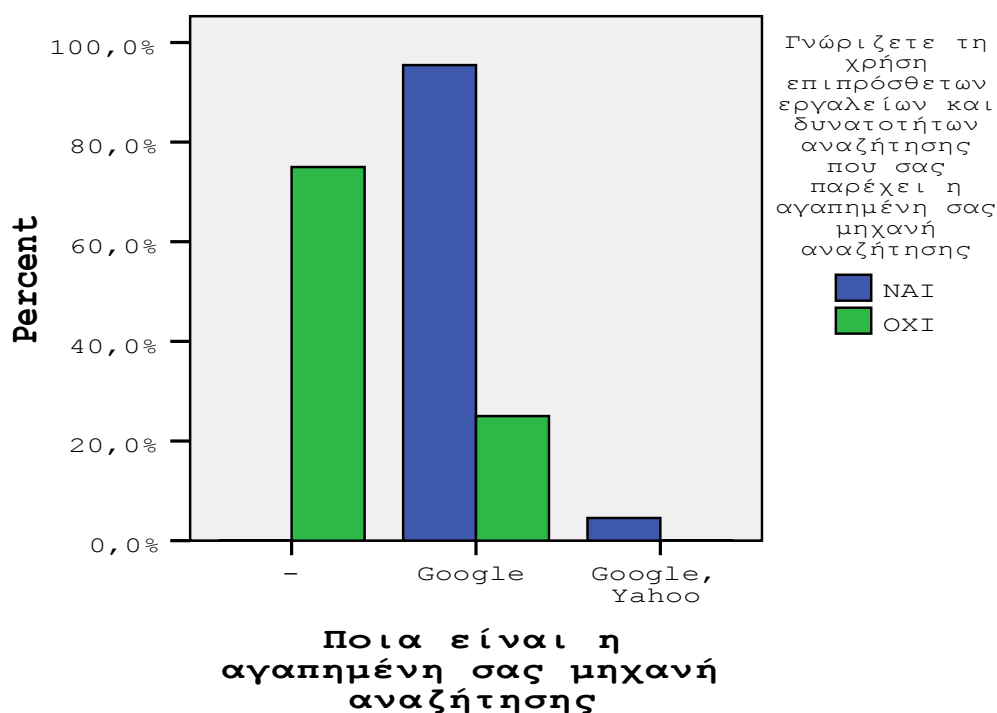
Στο ερώτημα του ποια είναι η αγαπημένη σας μηχανή αναζήτησης οι ερωτηθέντες απάντησαν σε πλειοψηφία 70,59% το Google. Είναι δεδομένο ότι το Google αποτελεί την νούμερο ένα μηχανή αναζήτησης παγκοσμίως και η απάντηση είναι απόλυτα δικαιολογημένη, ωστόσο ένα ποσοστό 26,47% δεν δήλωσε καμία μηχανή αναζήτησης, γεγονός που μπορεί να συμβαίνει εξαιτίας της άγνοιας των φοιτητών για τις μηχανές αναζήτησης ή απλά μπορεί να μην ήθελαν να απαντήσουν και να μην έδωσαν την απαραίτητη σημασία.

Σχεδιάγραμμα 24: Αγαπημένη μηχανή αναζήτησης

Στο παρακάτω συγκριτικό σχεδιάγραμμα που ακολουθεί παρατηρούμε ότι από τους ερωτηθέντες, που δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν το Google, μόνο το 27% γνωρίζει τις επιπλέον παροχές που είναι σε θέση να προσφέρει, ίσως σε αυτήν την περίπτωση οι επιπλέον εκπαιδευτικές ώρες σε σχέση με τις μηχανές αναζήτησης και τις δυνατότητες να ήταν χρήσιμες, εφόσον προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των φοιτητών τις χρησιμοποιεί καθημερινά και σχεδόν για όλες τις πληροφοριακές τους ανάγκες.

Σχεδιάγραμμα 25: Δυνατότητες των μηχανών αναζήτησης

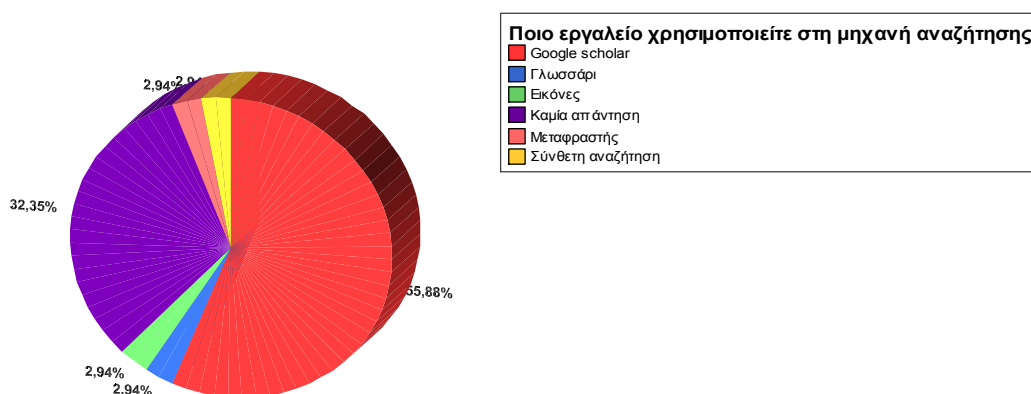

Ποιο εργαλείο της αγαπημένης σας μηχανής αναζήτησης χρησιμοποιείτε;

Στην παραπάνω ερώτηση η απάντηση είναι σαφής, αφού το Google scholar καλύπτει το 55,88%. Λογικό επακόλουθο της χρήσης του Google είναι

και η γνώση του Google scholar. Ανησυχητικό είναι το 32,33% που δεν δίνει καμία απάντηση υποθέτουμε, γιατί δεν γνωρίζει. Επιπλέον μικρότερα ποσοστά χρησιμοποιούν το Γλωσσάρι (2,94%), τις εικόνες (2,94%), τον μεταφραστή (2,94%) και την σύνθετη αναζήτηση(2,94%) .

Σχεδιάγραμμα 26: Εργαλεία

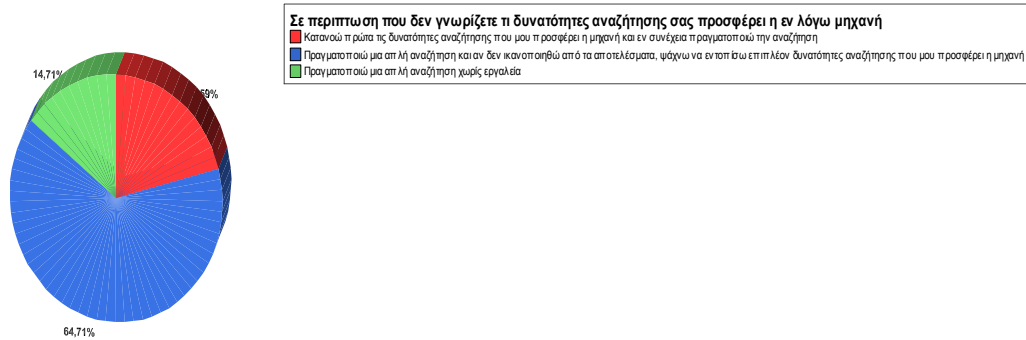
Ερώτηση: 2.2

Σε περίπτωση που δεν γνωρίζετε τι δυνατότητες αναζήτησης σας προσφέρει η εν λόγω μηχανή

Τι συμβαίνει όμως όταν οι φοιτητές δεν γνωρίζουν τις δυνατότητες που τους παρέχει μια μηχανή αναζήτησης; Η πλειοψηφία δηλώνει ότι πρώτα πραγματοποιεί μια αναζήτηση και μετά, αν δεν ικανοποιηθεί με τα αποτελέσματα θα αναζητήσει για τα παρεχόμενα εργαλεία. Αυτή η κίνηση όμως θα μπορούσε να θεωρηθεί επιπόλαιη αν συμπεριλάβουμε ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να χαθούν χρήσιμες πληροφορίες που δεν θα προκύψουν απαραίτητα από μια απλή αναζήτηση χωρίς εργαλεία. Επιπλέον ανακύπτει το ερώτημα με ποια κριτήρια θα δεχθούν τις πρώτες

πληροφορίες ή θα προχωρήσουν σε επιπλέον αναζήτηση για τα εργαλεία της μηχανής.

Σχεδιάγραμμα 27: Ενέργειες αναζήτησης

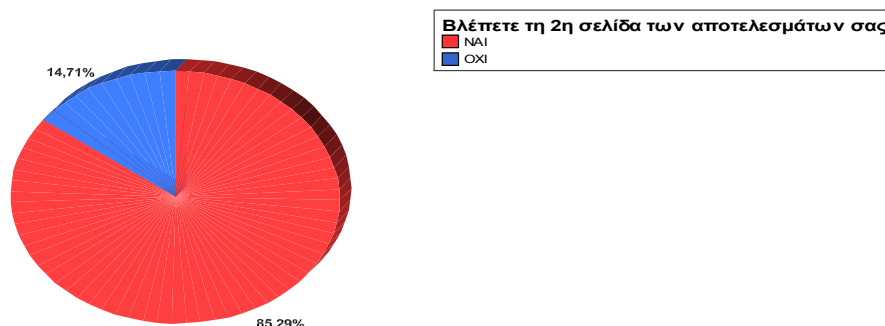

Μόλις το 20,58% του πληθυσμού δηλώνει ότι πρώτα κατανοεί τις δυνατότητες αναζήτησης που παρέχονται από τη μηχανή αναζήτησης και εν συνεχεία πραγματοποιεί αναζήτηση. Αυτή η απάντηση συμβαδίζει με όσα έχουν διδαχτεί οι φοιτητές μέχρι αυτό το εξάμηνο, ωστόσο δεν ακολουθείτε από την πλειοψηφία και αξίζει να ερευνηθούν οι λόγοι. Από την άλλη πλευρά υπάρχει το μικρό μεν ποσοστό 14,71%, αλλά όχι για τα δεδομένα της σχολής, που πραγματοποιεί μια απλή αναζήτηση, χωρίς να χρησιμοποιήσει κανένα εργαλείο, ούτε και να αναζητήσει κάποιο από αυτά.

Ερώτηση: 2.3

Βλέπετε τη 2^η σελίδα των αποτελεσμάτων σας;

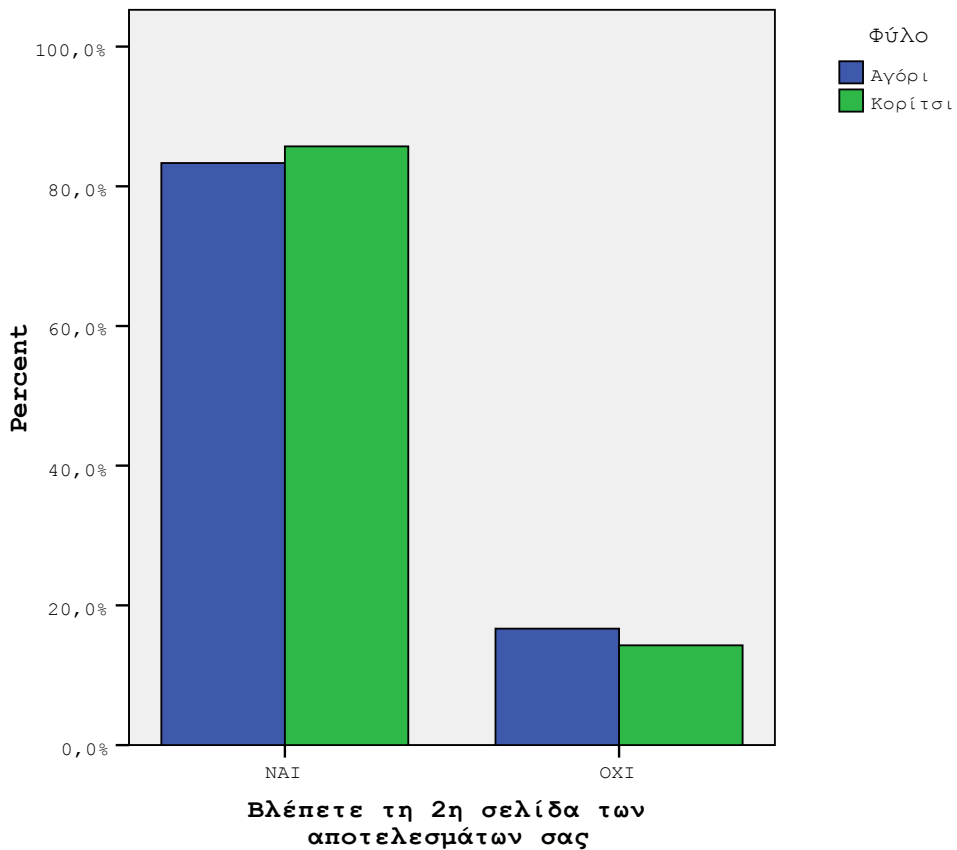
Σχεδιάγραμμα 28: 2^η Σελίδα

Σε αυτήν την ερώτηση η απάντηση διαφαίνεται καθαρά, αφού το 85,29% αναφέρει ότι βλέπει την 2^η σελίδα των αποτελεσμάτων του, ενώ το 14,71% δηλώνει ότι δεν την βλέπει. Αξίζει να συγκρίνουμε όμως το τι δηλώνουν οι φοιτητές με το τι πραγματικά κάνουν. Πολλές φορές η δεύτερη ή ακόμα και η τελευταία σελίδα των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει χρήσιμες πληροφορίες, που είτε επειδή βρήκαμε τα πιο βασικά στην πρώτη σελίδα, είτε από αμέλεια, είτε επειδή βαριόμαστε, δεν πηγαίνουμε να τα δούμε. Στην έρευνα του Rowlands για την γενιά του Google αναφέρει ότι «περίπου το 60% των χρηστών ηλεκτρονικών περιοδικών βλέπουν όχι περισσότερες από 3 σελίδες».(2008, σ. 10)

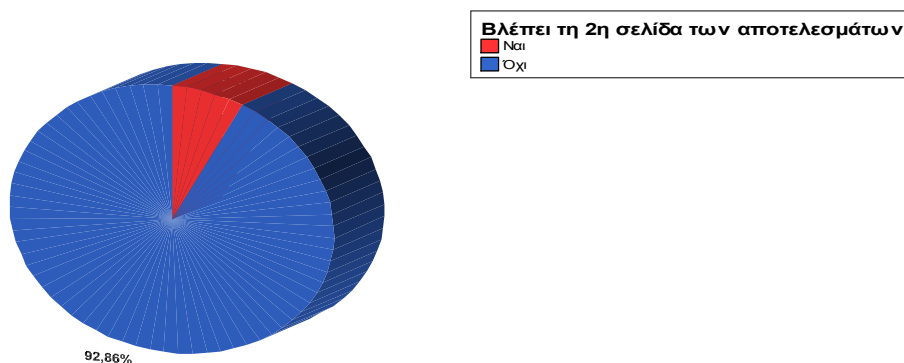
Το γράφημα που ακολουθεί δημιουργήθηκε για να παρουσιαστούν συγκριτικά τα αποτελέσματα ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια, για το αν βλέπουν την 2^η σελίδα των αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα που προκύπτουν από το γράφημα δείχνουν ότι δεν υπάρχει κάποια διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα τα ποσοστά βρίσκονται σε αναλογία και ότι αυτοί που βλέπουν την 2^η σελίδα είναι και αγόρια και κορίτσια.

Σχεδιάγραμμα 29: 2^η Σελίδα-Φύλο

Σε αυτό το σημείο οφείλουμε να παρεμβάλλουμε το σχετικό γράφημα που αντικατοπτρίζει τις ενέργειες των φοιτητών κατά το συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό.

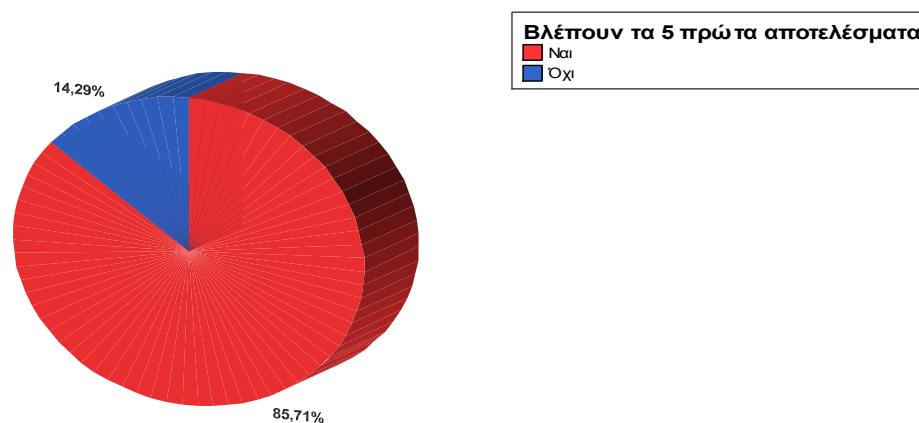
Σχεδιάγραμμα 30: 2^η Σελίδα-Πληροφοριακού περιστατικού

Όπως φαίνεται στο γράφημα το 92,66% των τελειόφοιτων δεν βλέπει την 2^η σελίδα των αποτελεσμάτων. Μόλις το 7,34% βλέπει την 2^η σελίδα. Άρα η συμπεριφορά των φοιτητών κατά την αναζήτηση τους είναι τελείως ανεστραμμένη από αυτήν που δηλώνουν. Σε αυτό το σημείο προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο μπορούμε να εμπιστευτούμε όλα όσα δηλώνουν οι φοιτητές, αφού παρατηρούμε ότι κάποιες απαντήσεις ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, ενώ κάποιες άλλες όχι. Τι σημαίνει λοιπόν αυτό ότι οι φοιτητές ψεύδονται; Ίσως σε κάποιο μικρό ποσοστό να υφίσταται, όμως σε μεγαλύτερο βαθμό οι φοιτητές φαίνεται ότι θέλουν να δώσουν την απάντηση που θεωρούν ότι είναι και η σωστή όχι όμως πως αυτό που ξέρουν ότι είναι το σωστό το εφαρμόζουν στην πραγματικότητα. Η πραγματικότητα αποδεικνύει ότι η έρευνα γίνεται με τέτοια ταχύτητα, ώστε οι φοιτητές μόλις ανακτήσουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, ξεχνάνε να ερευνήσουν τις υπόλοιπες σελίδες των αποτελεσμάτων, όπως οφείλουν.

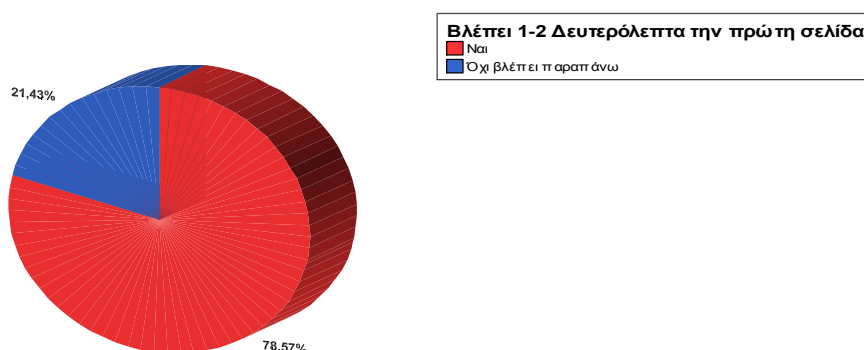
Όσον αφορά την πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων οι φοιτητές κατά την αναζήτηση του εξάντα, σε πλειοψηφία έβλεπαν μόλις τα πέντε πρώτα αποτελέσματα. Το 14,29% ήταν οι μόνοι εκ του πληθυσμού που έψαξε όλη την πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων και όχι μόνο τα πέντε πρώτα.

Σχεδιάγραμμα 31: 5 πρώτα-Πληροφοριακού περιστατικού

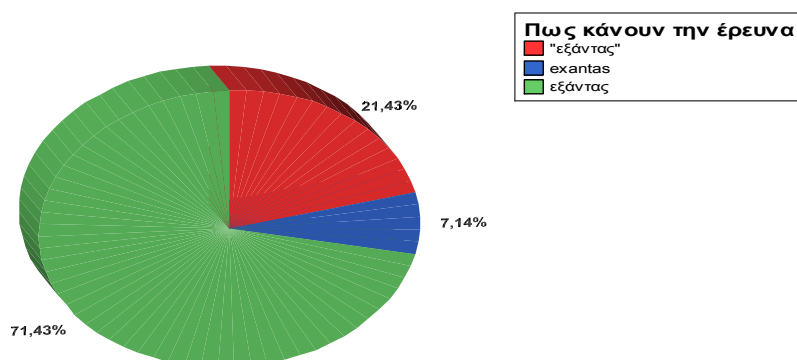
Στις υπόλοιπες ενέργειες που σχετίζονται με τα αποτελέσματα κατά την αναζήτηση των χρηστών σημειώθηκε ο χρόνος που ξοδεύουν οι φοιτητές για να δουν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την πρώτη απλή τους έρευνα. Όπως θα δούμε στο παρακάτω γράφημα τα αποτελέσματα είναι απογοητευτικά, διότι το 78,57% βλέπει την πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων για μόλις 1-2 δευτερόλεπτα. Με πιο απλά λόγια η πλειοψηφία ρίχνει ουσιαστικά μια ματιά στα αποτελέσματα της έρευνας, χωρίς να προσδίδει την σημασία που οφείλει σε καθένα από αυτά. Το 21,43% δίνει περισσότερο χρόνο ψάχνοντας μέσα στα αποτελέσματα του για να αποκλείσει τα μη ουσιώδη και να εμβαθύνει στα πιο ενδιαφέροντα.

Σχεδιάγραμμα 32: Πρώτη σελίδα-Πληροφοριακού περιστατικού

Πως όμως κάνουν μια έρευνα οι τελειόφοιτοι και τι εργαλεία και λέξεις-κλειδιά χρησιμοποιούν για τον εξάντα;

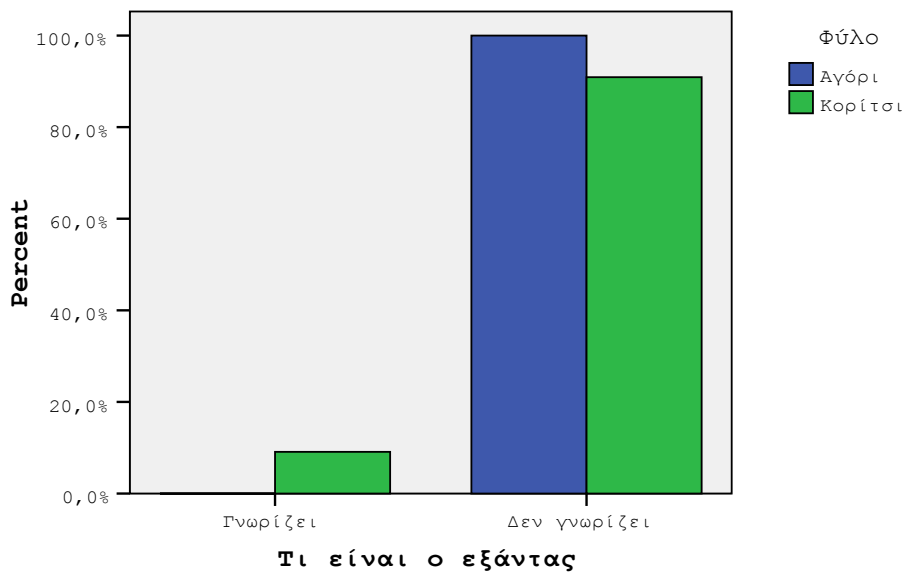
Σχεδιάγραμμα 33: Έρευνα-Πληροφοριακού περιστατικού

Όπως παρατηρούμε στο γράφημα η πλειοψηφία (71,43%) πραγματοποιεί την πιο απλή αναζήτηση που θα μπορούσε να κάνει, γράφοντας την λέξη εξάντας. Ένας μικρότερος αριθμός φοιτητών (21,43%) επιδιώκει να γράψει την λέξη μέσα σε εισαγωγικά, ενώ ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό γράφει την λέξη με λατινικούς χαρακτήρες και δυστυχώς βρίσκει λανθασμένα αποτελέσματα. Παρατηρώντας τους φοιτητές βλέπουμε ότι ο τρόπος έρευνας τους είναι όσο το δυνατόν πιο απλός και αυτό πιθανόν επειδή δεν γνωρίζουν την έννοια της λέξης που αναζητούν. Ωστόσο θα μπορούσαν να κάνουν μια αναζήτηση στο Google γράφοντας για παράδειγμα τι είναι εξάντας; Όστε να τους δοθεί απευθείας ο ορισμός, μολαταύτα αυτό δεν συνέβη από κανέναν φοιτητή. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η πληροφοριακή ανάγκη που τέθηκε στους φοιτητές ήταν απλή και δεν προέβλεπε μια πιο σύνθετη αναζήτηση.

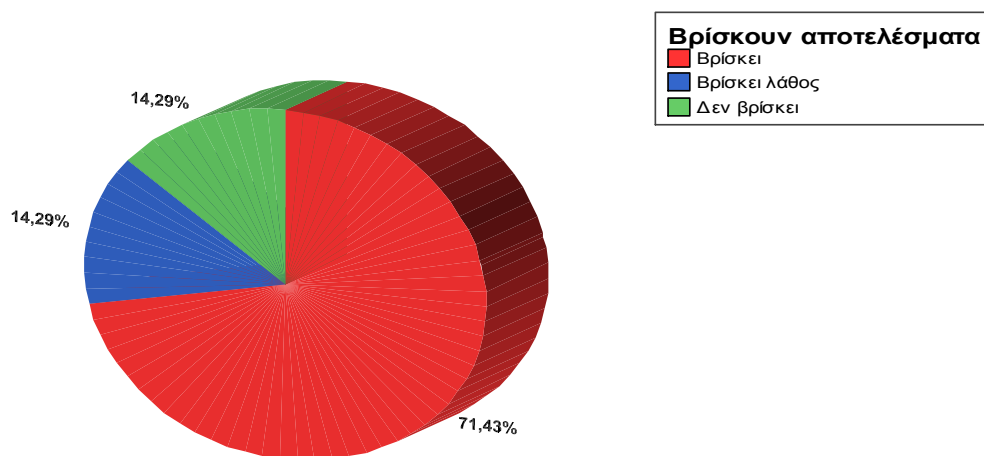
Συνεχίζοντας με το πληροφοριακό περιστατικό κατά την αναζήτηση του εξάντα που σημειώτων, μόλις το 10% του συνόλου το γνώριζε και αυτό το ποσοστό ήταν θηλυκού γένους, δεν μπόρεσαν όλοι οι τελειόφοιτοι να βρουν αποτελέσματα.

Σχεδιάγραμμα 34: Εξάντας-Πληροφοριακό περιστατικό

όπως διαφαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα οι φοιτητές σε ποσοστό 71,43% βρήκαν την σωστή απάντηση για το τι είναι εξάντας και μπόρεσαν να ανταπεξέλθουν σε αυτή την απλή πληροφοριακή αναζήτηση. Το ποσοστό αυτό είναι απόλυτα ενθαρρυντικό, αφού οι τελειόφοιτοι απέδειξαν ότι βρίσκονται σε θέση να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των αυριανών συνθηκών εργασίας τους, όταν θα οι χρήστες θα τους ζητάνε πληροφορίες για κάτι που μπορεί να μην γνωρίζουν τι ακριβώς είναι, όπως έγινε και με τον εξάντα. Ωστόσο το 14,29% βρήκε λάθος αποτελέσματα, που δεν δήλωναν την πραγματική έννοια του εξάντα. Το πιο συνηθισμένο παράδειγμα που μπορούμε να αναφέρουμε είναι η εκπομπή της κρατικής τηλεόρασης με την ονομασία Εξάντας, όπου η πλειοψηφία του ποσοστού αυτού κατέληγε σε αυτή την απάντηση. Επιπλέον το 14,29% δεν μπόρεσε να βρει κανένα αποτέλεσμα, διότι πραγματοποιούσε λανθασμένες αναζητήσεις, που δεν οδηγήθηκαν πουθενά. Το ποσοστό αυτό οφείλουμε να αναφέρουμε ότι είχε την επίγνωση ότι οι απαντήσεις που έβρισκε ήταν λανθασμένες σε αντίθεση με αυτούς που βρήκαν λάθος αποτελέσματα και τα παρουσίασαν θεωρώντας πως είναι σωστά. Άρα συνοψίζοντας το 28,58% των φοιτητών δεν μπόρεσαν να βρουν κανένα αποτέλεσμα ή βρήκαν λάθος αποτελέσματα.

Σχεδιάγραμμα 35: Αποτελέσματα-Πληροφοριακού περιστατικού

Ταυτοχρόνως παρατηρούμε συγχρόνως ότι στις έρευνες που διεξάγονται τα τελευταία χρόνια όπως αυτές της Harvest Digital, στην Αγγλία και της The iProspect Search Engine User Behavior Study, στην Αμερική φαίνεται ότι οι χρήστες πλέον γίνονται ολοένα και πιο απαιτητικοί για την ποιότητα των αποτελεσμάτων τους και ταυτόχρονα επιμένουν περισσότερο στην διεξαγωγή της έρευνας τους (Καψωμενάκης, 2003). Όπως παρατηρείται και στους τελειόφοιτους του τμήματος η πλειοψηφία βρίσκει αποτελέσματα, αλλά ενδιαφέρεται και για την ποιότητα τους πραγματοποιώντας έναν σύντομο έλεγχο.

Τέλος για να κλείσει αυτή η παρένθεση του συγκεκριμένου πληροφοριακού περιστατικού και την καταγραφή της συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης των φοιτητών, οφείλεται να παρατεθεί το τελευταίο γράφημα, που αναφέρετε στον έλεγχο της εγκυρότητας της έρευνας.

Σχεδιάγραμμα 36: Εγκυρότητα-Πληροφοριακού περιστατικού

Όπως βλέπουμε με ενδιαφέρον οι φοιτητές ελέγχουν την εγκυρότητα σε ποσοστό 71,43% , μπορεί να μην παρείχαν την απαιτούμενη προσοχή για τον έλεγχο της δεύτερης σελίδας των αποτελεσμάτων και για τον χρόνο που αφιέρωσαν στα πέντε πρώτα αποτελέσματα, ωστόσο με αυτό το ποσοστό αποδεικνύουν ότι η εγκυρότητα της πηγής τους ενδιαφέρει σε μεγάλο βαθμό. Φυσικά και υπάρχει το 29,99% που δεν ασχολείται καθόλου με την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων και παρουσίασε κατευθείαν το αποτέλεσμα, χωρίς περαιτέρω αναζήτηση, μπαίνοντας απευθείας σε μια ιστοσελίδα και παρουσιάζοντας το. Εδώ οφείλουμε να επισημάνουμε ότι το ποσοστό 71,43%, των φοιτητών, που ελέγχει την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του, συμπίπτει με το ποσοστό των 71,43% των φοιτητών που κατάφεραν να βρουν αποτελέσματα. Άρα όλοι όσοι από τους τελειόφοιτους βρίσκουν αποτελέσματα, δεν αρκούνται σε αυτό, δηλαδή στην απευθείας παρουσίαση και μόνο του αποτελέσματος, αλλά επιδιώκουν να ελέγξουν το κατά πόσο είναι έγκυρες οι πληροφορίες που ανέδειξαν, μπαίνοντας στα πρώτα δυο με τρία αποτελέσματα, που αναδείχθηκαν από το Google. Ο έλεγχος αυτός τείνει να είναι μικρός σε έκταση, ωστόσο παρουσιάζει την ορθή συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης που οφείλουν να έχουν οι εκπαιδευόμενοι βιβλιοθηκονόμοι και να μην εξάγουν ποτέ αποτελέσματα χωρίς κανέναν περαιτέρω έλεγχο. Άλλωστε η αξιοπιστία των πληροφοριών που εξάγουν οι

βιβλιοθηκονόμοι στους χρήστες μιας βιβλιοθήκης, οφείλεται στην εγκυρότητα των αποτελεσμάτων, που θα μπορέσουν να τους παρέχουν. Το παραπάνω στοιχείο αποτελεί ένα από τα πιο θετικά συμπεράσματα που αφορούν τους τελειόφοιτους.

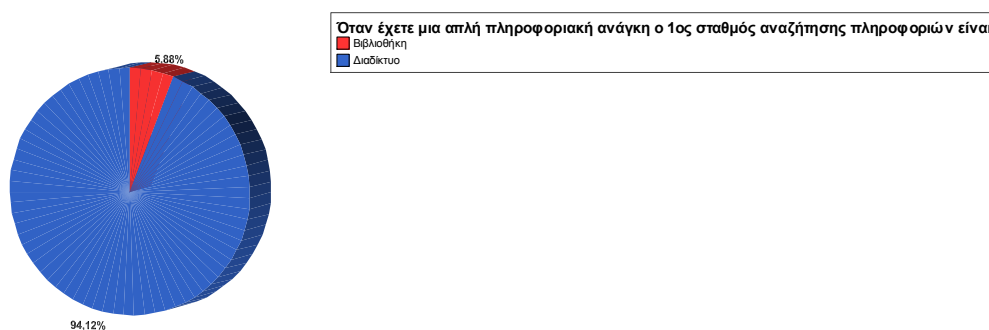
3.ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

θα επιστρέψουμε στο ερωτηματολόγιο, όπου και θα ακολουθήσει το τελευταίο του σκέλος.

Ερώτηση: 3.1

Όταν έχετε μια απλή πληροφοριακή ανάγκη ο 1^{ος} σταθμός αναζήτησης πληροφοριών είναι:

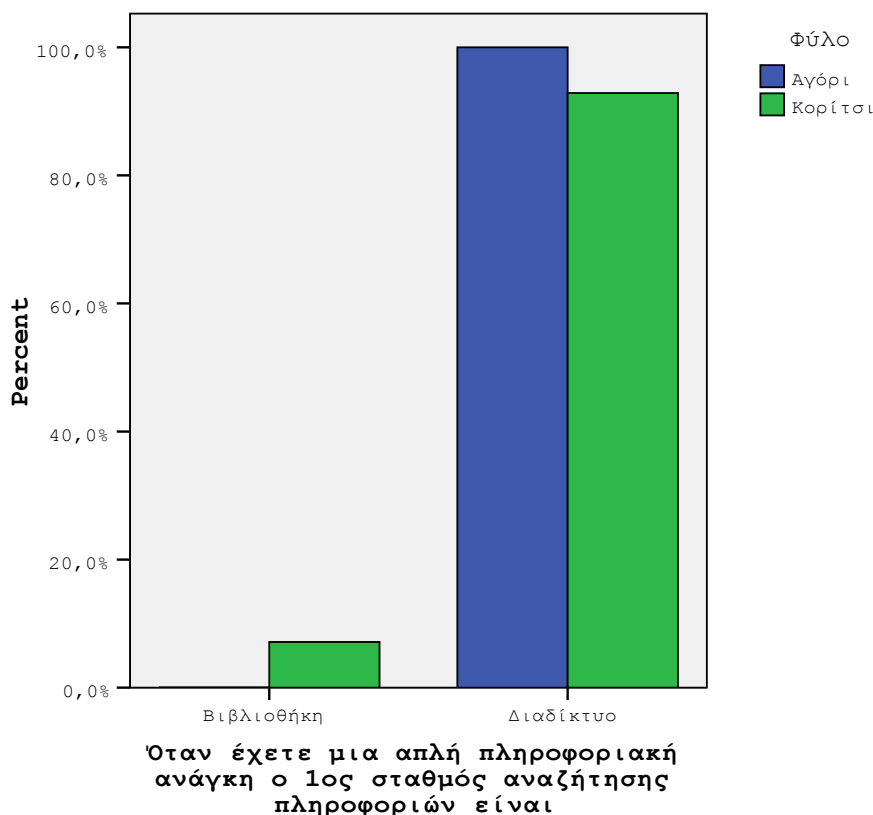
Σχεδιάγραμμα 37: 1^{ος} Σταθμός

Είναι ξεκάθαρο ότι ο 1^{ος} σταθμός για την αναζήτηση οποιοδήποτε πληροφοριών αποτελεί το διαδίκτυο. Το ποσοστό είναι 94,12%, ενώ το αντίστοιχο δείγμα που ανατρέχει στην βιβλιοθήκη για μια απλή πληροφοριακή ανάγκη είναι μόλις 5,58%. Τα νούμερα παρουσιάζουν ενδιαφέρον αν σκεφτούμε ότι το κοινό στο οποίο απευθύνθηκε το ερωτηματολόγιο είναι

σχεδόν επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμοι. Η ερώτηση 3.2 που ακολουθεί ζητάει από τους φοιτητές την διευκρίνιση των λόγων αυτής της προτίμησης.

Σχεδιάγραμμα 38: 1^{ος} Σταθμός-Φύλο

Το παραπάνω διάγραμμα περιέχει τη σύγκριση της ερώτησης 3.1 με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, δηλαδή το φύλο των φοιτητών. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι φοιτητές, όπως διαφαίνεται από την αρχή, έχουν μια έντονη τάση προς οποιασδήποτε μορφή νέας τεχνολογίας, χρησιμοποιούν στην συντριπτική τους πλειοψηφία (100%), το διαδίκτυο για μια απλή πληροφοριακή αναζήτηση. Από την άλλη μπορεί το ποσοστό που χρησιμοποιεί τις βιβλιοθήκες ως 1^ο σταθμό, για μια απλή πληροφοριακή ανάγκη να είναι μικρό, ωστόσο αποτελείται αποκλειστικά από φοιτήτριες σε ποσοστό 8% εκ του συνόλου. Προφανώς αυτό το ποσοστό των φοιτητριών συμπίπτει με αυτό των φοιτητριών όπου στην πρώτη ερώτηση απαντούν ότι δεν είναι εξοικειωμένες με την νέα τεχνολογία. Πιο συγκεκριμένα ο λόγος που η βιβλιοθήκη αποτελεί τον 1^ο σταθμό είναι η μη εξοικείωση τους με το διαδίκτυο, διότι όπως φαίνεται το διαδίκτυο τείνει να ξεχωρίσει για τους φοιτητές βάση πολλών και πειστικών λόγων σε σχέση με την βιβλιοθήκη.

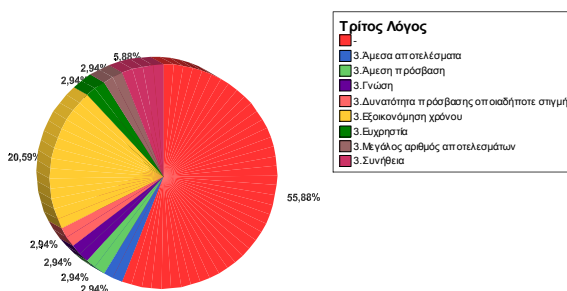
ανάγκες διακατέχονται από την ίδια ταχύτητα. Για τι λοιπόν ακόμη και οι φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας, να προσεγγίσουν μια βιβλιοθήκη ως τον πρώτο σταθμό τους, για μια αναζήτηση, όταν μπορούν να χειριστούν, πανεύκολα το Google για παράδειγμα. Η αναζήτηση σε μια οποιαδήποτε μηχανή και όχι μόνο πολλές φορές δεν απαιτεί καμία γνώση, αντίθετα οι βιβλιοθήκες, φαίνεται να δυσχεραίνουν τους φοιτητές και να θεωρούν ότι το περιβάλλον τους δεν διαθέτει την απαραίτητη ευχρηστία.

Σχεδιάγραμμα 40: Δεύτερος Λόγος

Ως δεύτερος λόγος ξεχωρίζει η δυνατότητα πρόσβασης οποιαδήποτε στιγμή(11,78%) και η προαναφερθείσα ευχρηστία. Όπως φαίνεται οι φοιτητές αναφέρουν όλοι από ένα λόγο τουλάχιστον καθώς προχωράμε παρακάτω, πολλοί φοιτητές δεν δηλώνουν κανένα επιπλέον λόγο. Στο δεύτερο λόγο το 11,76% δεν δήλωσε κανένα.

Σχεδιάγραμμα 41: Τρίτος Λόγος

Στον τρίτο λόγο το 55,88% επίσης δεν δηλώνει κανένα, ενώ όσοι απάντησαν έδειξαν καθαρή προτίμηση στην εξοικονόμηση χρόνου, κατά 20,59%. Είναι απόλυτα δεκτό ότι με μια απλή αναζήτηση, που συνήθως μπορεί να γίνει από το σπίτι, αφού πλέον η πλειοψηφία έχει πρόσβαση από τους προσωπικούς τους χώρους, είναι εφικτό να βρούμε τα πάντα, είτε πρόκειται για μερικές πληροφορίες, είτε για την εκπόνηση μιας ολόκληρης εργασίας.

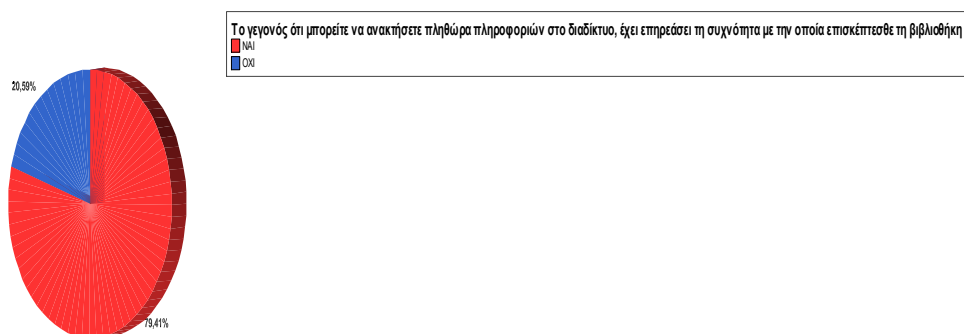
Εκτός όμως από τους λόγους που ξεχωρίζουν με μεγάλα ποσοστά, παρατηρούμε ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλομορφία στους λόγους που αναφέρονται. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε: μεγάλος αριθμός αποτελεσμάτων, ταχύτητα, συνήθεια, φιλικό περιβάλλον, άμεση πρόσβαση, κ.λ.π. Λόγοι όπως η ησυχία που αναφέρεται στο γράφημα ανήκουν στο μικρό ποσοστό που επισκέπτεται τις βιβλιοθήκες.

Ερώτηση: 3.3

Το γεγονός ότι μπορείτε να ανακτήσετε πληθώρα πληροφοριών στο διαδίκτυο, έχει επηρεάσει τη συχνότητα με την οποία επισκέπτεσθε τη βιβλιοθήκη;

Τα αποτελέσματα αυτής της ερώτησης συμβαδίζουν με τα λεγόμενα των επιστημόνων που ειπώθηκαν κατά την διάρκεια της βιβλιογραφίας. Πράγματι η εμφάνιση του διαδικτύου στην καθημερινότητα των νέων έχει επηρεάσει την συχνότητα που επισκέπτονται τις βιβλιοθήκες. Αυτό συμβαίνει και στους φοιτητές του Ζ΄ τυπικού εξαμήνου του τμήματος, διότι μπορεί να σπουδάζουν Βιβλιοθηκονομία, ωστόσο το διαδίκτυο λόγω καίριων αιτιολογιών όπως: η ευχρηστία, η ευκολία και η άμεση πρόσβαση από οποιοδήποτε μέρος και οποιαδήποτε στιγμή τείνουν να το κάνουν πολύ πιο εύκολα προσβάσιμο σε σχέση με τις βιβλιοθήκες.

Σχεδιάγραμμα 42: Συχνότητα- Βιβλιοθήκες

Το 79,41% απαντάει πως πράγματι η συχνότητα των επισκέψεων του έχει επηρεαστεί εξαιτίας του διαδικτύου, ενώ μόλις το 20,59% δηλώνει ότι η συχνότητα των επισκέψεων στις βιβλιοθήκες παραμένει η ίδια. Ίσως το ποσοστό αυτό (20,59%) να ήταν πολύ μικρότερο αν το δείγμα δεν ήταν φοιτητές σε αυτό το τμήμα. Στην προαναφερθείσα έρευνα του Rowlands (2008) σχολιάζετε ότι «οι φοιτητές εξακολουθούν να χρησιμοποιούν τις βιβλιοθήκες, αλλά τις χρησιμοποιούν όλο και λιγότερο από τότε που ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν τα εργαλεία έρευνας του διαδικτύου». (Rowlands, 2008, σ. 7)

4.2.1 Κριτική σύγκριση της συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης των τελειόφοιτων με τα υπάρχοντα θεωρητικά μοντέλα

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 3, της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, υπάρχουν αρκετά μοντέλα, πρότυπα, θεωρίες, που δημιουργήθηκαν σε σχέση με τη συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών, καθώς τα χρόνια περνούσαν οι πληροφορίες έπρεπε να ταξινομηθούν με κάποιο τρόπο και οι έρευνες συνεχώς και αυξάνονταν. Καθένα από αυτά μοντέλα χρήζει ισάξιας μελέτης και ενδιαφέροντος, όμως του Ellis (1989) είναι με διαφορά το πιο εφαρμόσιμο στην πραγματική ζωή, αναφέροντας τα ουσιαστικά βήματα της αναζήτησης.

Τα στάδια αυτά όπως ειπώθηκε έχουν αναφερθεί ήδη, ωστόσο για να μπορέσει να γίνει η αναλυτική παρουσίαση τους με αυτά των τελειόφοιτων του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, οφείλουν να αναφερθούν επιγραμματικά.

Πρόκειται για την έναρξη, την αλληλοσύνδεση, το ξεφύλλισμα, την διαφοροποίηση, την εξαγωγή, την επαλήθευση, το τέλος.

Η ανάλυση της συμπεριφοράς της αναζήτησης πληροφοριών που θα ακολουθήσει αφορά τα στοιχεία, που καταγράφηκαν κατά το συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό από τους τελειόφοιτους. Τα στοιχεία που θα ακολουθήσουν αφορούν την πλειοψηφία της δομής της αναζήτησης που πραγματοποίησαν οι φοιτητές. Όπως είναι φυσικό υπήρξαν και διαφορετικά δομημένες έρευνες, που είτε ήταν λανθασμένες (14,29%), είτε δεν βρήκαν κανένα αποτέλεσμα (14,29%).

- Η πλοήγηση ξεκινάει στον ιστό από την αγαπημένη-προτιμώμενη ιστοσελίδα των φοιτητών, που σε ποσοστό 70,57%, είναι το Google.

- Η διαδικασία της αλληλοσύνδεσης δεν υφίσταται στη συγκεκριμένη έρευνα, αφού οι φοιτητές δεν γνώριζαν την έννοια της λέξης και δεν ήταν σε θέση να συνδέσουν κάποιο γνωστό σημείο με κάποια εξειδικευμένα ευρετήρια.
- Έπειτα ακολουθούν την διαδικασία του ξεφυλλίσματος, αφού τοποθετήσουν την λέξη εξάντας, που ήταν και η ερώτηση που τέθηκε στους φοιτητές. Ξεκινούν να πηγαίνουν μπρος και πίσω σε διάφορους συνδέσμους. Σε αυτό το στάδιο σύμφωνα και με τον Ellis, πραγματοποιείται μια απλή αναζήτηση, βλέποντας την πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων, μόνο για 1-2 δευτερόλεπτα σε ποσοστό 78,37%.
- Οι τελειόφοιτοι μπαίνουν στα πέντε πρώτα αποτελέσματα σε ποσοστό 85,71%, φιλτράρισαν τις παρεχόμενες πληροφορίες, με σκοπό την επιλογή των καταλληλότερων.
- Το 71,43% ελέγχει την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων τους.
- Οι τελειόφοιτοι παρουσιάζουν τη σωστή πληροφορία που εξήγαγαν (το 71,43% βρίσκει αποτελέσματα).

Λόγω της μη πολυπλοκότητας της αναζήτησης που ζητήθηκε να διεξαχθεί από τους τελειόφοιτους, δεν θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλές ομοιότητες με άλλα θεωρητικά μοντέλα όπως είναι για παράδειγμα του Wilson (1981). Ωστόσο το μοντέλο του Marchionini (1992) για τις λειτουργίες της πληροφοριακής αναζήτησης εφαρμόζεται στο παράδειγμα των τελειόφοιτων και αυτό λόγω της θεωρητικής του απλότητας. Σε αυτή τη θεωρία ο ορισμός του προβλήματος, η επιλογή της πηγής, ο υπολογισμός του προβλήματος, η εξέταση των αποτελεσμάτων και η εξαγωγή της πληροφορίας είναι αλληλένδετα τμήματα μιας έρευνας και οδηγούν στην εξαγωγή των πληροφοριών και συγχρόνως όλα οδηγούν στον καθορισμό του προβλήματος (Marchionini, 1992, σ. 157). Τις ίδιες λειτουργίες ακολούθησαν και οι τελειόφοιτοι για να μπορέσουν να εξάγουν την πληροφορία του τι είναι ο εξάντας. Πιο συγκεκριμένα επέλεξαν μια πηγή πληροφοριών, που στην προκειμένη περίπτωση ήταν το Google, υπολόγισαν το πρόβλημα, γνωρίζοντας ότι η ερώτηση που τους τέθηκε ήταν τελείως άγνωστη, άρα όφειλαν να κάνουν μια γενική πληροφοριακή έρευνα, εξέτασαν τα αποτελέσματα βλέποντας τι θα ταίριαζε με την

απάντηση και την εγκυρότητα που παρείχε η καθεμία πηγή και καθόρισαν το πρόβλημα εξάγοντας τη πληροφορία σε ποσοστό 71,43%, από την πιο έγκυρη πηγή, που ήταν η ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια Βικιπαίδεια.

4.3 Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα

Το κεφάλαιο 4 περιελάμβανε την εισαγωγή του κεφαλαίου 4.1, την ανάλυση των αποτελεσμάτων 4.2, καθώς και το υποκεφάλαιο της κριτικής σύγκρισης της συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης των τελειόφοιτων με τα υπάρχοντα θεωρητικά μοντέλα 4.2.1.

Στο κεφάλαιο της ανάλυσης παρουσιάστηκαν μαζί τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια και από το συγκεκριμένο πληροφοριακό περιστατικό. Αφού έγινε η ανάλυση των δεδομένων με γραφήματα μεμονωμένα, αλλά και συγκριτικά μεταξύ τους, ακολούθησε το υποκεφάλαιο με τη σύγκριση του συγκεκριμένου πληροφοριακού περιστατικού και μόνο με τα πιο εφαρμόσιμα για τα δεδομένα, θεωρητικά μοντέλα. Δύο ήταν τα μοντέλα που μπόρεσαν να ταυτιστούν με τα αποτελέσματα που ανάδειξαν οι τελειόφοιτοι κατά την έρευνα τους, αυτό του Ellis (1989) και αυτό του Marchionini(1992).

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα

5.1 Εισαγωγή

Στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας θα αναφερθούν τα συμπεράσματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της έρευνας. Τα αποτελέσματα θα αναφερθούν εν συντομία με έμφαση στην ουσία της έρευνας και όχι σε ποσοτικά μεγέθη. Επιπλέον θα αναφερθούν τα σημεία που κρίθηκαν κατά την έρευνα πως θα ήταν χρήσιμο να επιφέρουν περαιτέρω έρευνα.

Επισημαίνονται τα μειονεκτήματα που προέκυψαν κατά την μελέτη, καθώς και τι προτείνετε να ακολουθηθεί και να εξεταστεί από τις έρευνες που θα ακολουθήσουν πάνω στην ίδια θεματολογία.

Με άλλα λόγια σκοπός του κεφαλαίου 5 είναι η ανακεφαλαίωση των αποτελεσμάτων και οι προτάσεις που μπορούν να γίνουν για το θέμα.

5.2 Συμπεράσματα

Καταρχήν πριν ξεκινήσει η παράθεση των συμπερασμάτων θα πρέπει να ειπωθεί ότι η έρευνα δεν είχε την πρόθεση να αναφερθεί στα θετικά σημεία και τις αδυναμίες των τελειόφοιτων, με επικριτική ματιά, ωστόσο αξίζει απλά να αναφερθούν ως χρήσιμα δεδομένα για τη συμπεριφορά της πληροφοριακής τους αναζήτησης.

Συνοψίζοντας οφείλουμε να αναφέρουμε ότι παρουσιάστηκε βάση των αποτελεσμάτων η εικόνα, ότι οι τελειόφοιτοι χρησιμοποιούν σε πλειοψηφία το Google, ενώ παρατηρείται αδυναμία σε κάποιο ποσοστό να ξεχωρίσει τις κατηγορίες στις οποίες ανήκουν οι διάφορες ιστοσελίδες. Πιο συγκεκριμένα είδαμε σχεδόν σε κάθε γράφημα που αφορούσε τα εργαλεία αναζήτησης να συγχέουν γενικούς καταλόγους και ηλεκτρονικές πηγές βιβλιοθηκών με τις μηχανές αναζήτησης. Θα ήταν απαραίτητο επομένως, να δοθεί έμφαση στην κατηγοριοποίηση των εργαλείων και στη καλύτερη εκπαίδευση των φοιτητών. Είναι άλλωστε ανώφελο και συγχρόνως αποτελεί μορφή ημιμάθειας, να γνωρίζουν να χειρίζονται σχεδόν όλα τα εργαλεία αναζήτησης, όταν δεν γνωρίζουν τι ακριβώς είναι αυτό που χρησιμοποιούν.

Ένα από τα πιο σημαντικά σημεία της έρευνας είναι η σύγκριση των αποτελεσμάτων ανάμεσα σε αυτό που δηλώνουν οι φοιτητές, για το αν βλέπουν την 2^η σελίδα των αποτελεσμάτων και τι πραγματικά κάνουν, κάτι που φαίνεται από την καταγραφή του συγκεκριμένου πληροφοριακού περιστατικού. Σε αυτό το σημείο παρατηρούμε ότι οι τελειόφοιτοι αφιερώνουν πολύ λίγο χρόνο για την έρευνα τους και η συντριπτική πλειοψηφία μπορεί να δηλώνει ότι βλέπει τη 2^η σελίδα, ωστόσο στην πραγματικότητα, δεν το κάνει.

Το εργαλείο που χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό οι τελειόφοιτοι είναι το Google scholar και όπως δηλώνουν ξεχωρίζει λόγο της ευχρηστίας, που είναι σε θέση να παρέχει. Αφού οι φοιτητές δηλώνουν ότι η ευχρηστία έχει την πρώτη θέση στις προτιμήσεις τους, συνεπάγεται ότι οι βιβλιοθήκες

οφείλουν να εκσυγχρονιστούν όσο το δυνατόν περισσότερο με την βοήθεια της νέας τεχνολογίας, ώστε να μπορέσουν να προσεγγίσουν τους φοιτητές. Το περιβάλλον αναζήτησης των βιβλιοθηκών πρέπει να διακατέχεται από ευχρηστία, αφού είναι ο πρώτος λόγος που οι τελειόφοιτοι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, ίσως να είναι και ο λόγος που θα τους φέρει, σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό, πίσω στις βιβλιοθήκες. Ακόμα αναφέρετε ότι ένα μικρό ποσοστό από αυτούς που χρησιμοποιούν το Google γνωρίζουν τις επιπλέον δυνατότητες που μπορεί να παρέχει. Επιπλέον σε σχέση με τις δυνατότητες των μηχανών αναζήτησης το μεγαλύτερο ποσοστό των τελειόφοιτων, αναφέρει ότι πρώτα πραγματοποιεί μια αναζήτηση και μετά, αν δεν ικανοποιηθεί με τα αποτελέσματα θα αναζητήσει για τα παρεχόμενα εργαλεία.

Κανείς δεν αμφιβάλλει για την εγκυρότητα των πηγών της βιβλιοθήκης, άλλωστε εκεί κάθε πληροφορία που εισάγεται, ελέγχεται από τους βιβλιοθηκονόμους, ωστόσο στο διαδίκτυο η πληθώρα των πληροφοριών κάνουν τις μη έγκυρες πηγές ακόμη περισσότερες και η ανασφάλεια των ανέγκυρων και ανεπίσημων πληροφοριών αυξάνεται, όσο κι αν το Google scholar, τείνει να μοιάζει με μια όαση στην έρημο της ανέγκυρης ενημέρωσης. Παρατηρούμε λοιπόν ότι το κοινό, ακόμα και το βιβλιοθηκονομικό κοινό προτιμά την χρήση του διαδικτύου γνωρίζοντας τους κινδύνους που παρέχει αυτού του είδους η πληροφόρηση και αποφεύγει την βιβλιοθήκη, προφανώς γιατί δεν την θεωρεί τόσο εύχρηστη, παρόλο που μέσα στις σπουδές του είναι η εκμάθηση της χρήσης και εύρεσης πληροφοριών μέσα σε μια βιβλιοθήκη. Μήπως τελικά οι τελειόφοιτοι δεν γνωρίζουν να χρησιμοποιούν τόσο καλά τις βιβλιοθήκες; Μήπως αυτό που λείπει από την εκπαίδευση τους είναι η πρακτική εξάσκηση, που ακολουθούν στο επόμενο εξάμηνο; Προφανώς δεν δικαιολογείται η τόσο αισθητή απομάκρυνση από τις βιβλιοθήκες, όταν αναφερόμαστε σε φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας, οπότε το πρόβλημα πιθανόν να βρίσκεται στην εξοικείωση των φοιτητών με το περιβάλλον της βιβλιοθήκης. Αν οι τελειόφοιτοι γνώριζαν ότι θα μπορούσαν να αντλήσουν πληροφορίες από την βιβλιοθήκη εύκολα και εύχρηστα κάθε στιγμή, τότε μπορεί οι επισκέψεις τους στις βιβλιοθήκες να αυξανόταν. Σε καμία περίπτωση αυτό δεν σημαίνει ότι οι επισκέψεις στο διαδίκτυο πρέπει να μειωθούν, άλλωστε το διαδίκτυο αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια

κάθε ερευνητή, μολαταύτα, δεν θα πρέπει να υποβαθμίζεται σε τέτοιο ποσοστό η έγκυρη πληροφόρηση, που είναι σε θέση να παρέχει η βιβλιοθήκη. Καταλήγουμε και προτείνουμε την αύξηση των διδακτικών ωρών, κατά τις οποίες ο φοιτητής θα επισκέπτεται μαζί με τους επόπτες καθηγητές τον χώρο της βιβλιοθήκης και θα προσπαθεί να κατανοήσει καλύτερα τον τρόπο λειτουργίας της και συγχρόνως να εξοικειωθεί με το περιβάλλον της.

Επιπλέον η συγκεκριμένη έρευνα θέλησε να συνυπολογίσει τον ρόλο που παίζει το φύλο των τελειόφοιτων στην πληροφοριακή τους αναζήτηση, ήταν η μοναδική δημογραφική μεταβλητή, που μπορούσε να μετρηθεί σε αυτή την έρευνα, χωρίς να πλατειάζει και να επεκτείνετε σε προσωπικές ερωτήσεις, που πιθανόν να μην επιθυμούσαν να απαντήσουν οι φοιτητές. Διαφαίνεται λοιπόν μια τάση των αντρών φοιτητών να χρησιμοποιούν καθημερινά το διαδίκτυο και δηλώνουν στην πλειοψηφία τους, ότι είναι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία σε αντίθεση με την πλειοψηφία του γυναικείου πληθυσμού. Από την άλλη παρουσιάζεται ότι οι γυναίκες φοιτήτριες γνώριζαν τι είναι ο εξάντας και χρησιμοποιούν την βιβλιοθήκη ως πρώτο σταθμό σε μια απλή πληροφοριακή ανάγκη, σε αντίθεση με τους φοιτητές, που χρησιμοποιούν αποκλειστικά το διαδίκτυο για μια απλή πληροφόρηση και κανένας από αυτούς δεν γνώριζε τον εξάντα. Τα ποσοστά αυτά αναφέρθηκαν στην έρευνα με την επιφύλαξη ότι η πλειοψηφία των φοιτητών του τμήματος είναι κορίτσια και ο αριθμός των φοιτητών είναι μικρός, ωστόσο αντιπροσωπευτικός για την έρευνα.

Ανακεφαλαιώνοντας αυτό που λείπει από τους τελειόφοιτους είναι η επιπλέον εκπαίδευση και αυτό γιατί όσο ενθαρρυντικό και αν είναι ότι το ποσοστό που βρήκε το σωστό αποτέλεσμα, στην έρευνα που τους ζητήθηκε, άλλο τόσο αποθαρρυντικό είναι οι τελειόφοιτοι να μην είναι σε θέση να ξεχωρίζουν τις μηχανές αναζήτησης από τις ηλεκτρονικές πηγές βιβλιοθηκών. Σε αυτό το σημείο προτείνεται η αύξηση της προσοχής του επόπτη καθηγητή που ασχολείται με την εκμάθηση και αναφορά των εργαλείων αναζήτησης και απαιτείται η άμεση υπογράμμιση των κατηγοριών στις οποίες ανήκουν τα παρουσιαζόμενα εργαλεία. Επιπλέον επειδή η πληθώρα των εργαλείων καθιστά την εκμάθηση των δυνατοτήτων τους δύσκολη και αδύνατη στην

απομνημόνευση, προτείνεται λοιπόν, η αύξηση των διδακτικών ωρών των συγκεκριμένων μαθημάτων με αυτού του είδους τη θεματολογία. Άλλωστε οι επιπλέον διδακτικές ώρες μπορούν να αξιοποιηθούν και στην περαιτέρω, πέρα της ήδη υπάρχουσας εκπαίδευσης, των φοιτητών, ώστε να διδαχτούν ακόμα περισσότερα, αλλά και να εξεταστούν στο πως πρέπει να πραγματοποιούν μια απλή, αλλά και πιο σύνθετη αναζήτηση στο διαδίκτυο.

Επιπλέον η απομάκρυνση που διαφαίνεται ότι έχει υποστεί η βιβλιοθήκη, από τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους της, εξαιτίας του διαδικτύου αποκτά ανησυχητική τροπή όταν η πλειοψηφία, δηλώνει ότι πράγματι έχει επηρεαστεί η συχνότητα επίσκεψης τους στην βιβλιοθήκη, εξαιτίας του διαδικτύου.

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα του πληροφοριακού περιστατικού παρουσιάζουν ότι οι τελειόφοιτοι στην πλειοψηφία τους βλέπουν μόλις τα πέντε πρώτα αποτελέσματα, ξοδεύουν 1-2 δευτερόλεπτα στην πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων, τοποθετούν την λέξη-κλειδί ακριβώς όπως την ακούν χωρίς εισαγωγικά ή γενικότερα μια πιο σύνθετη αναζήτηση, δεν βλέπουν την δεύτερη σελίδα των αποτελεσμάτων, ωστόσο όμως βρίσκουν αποτέλεσμα και στο σημείο που επιθυμούν να ξοδέψουν περισσότερο χρόνο είναι στον έλεγχο της εγκυρότητας των πληροφοριών, αφού τις ανακτήσουν.

Στο υποκεφάλαιο που ακολούθησε την ανάλυση των αποτελεσμάτων κρίθηκε χρήσιμη η ομαδοποίηση, στον βαθμό που ήταν εφικτή της πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών με την βοήθεια ορισμένων θεωρητικών μοντέλων.

Τα μοντέλα αυτά μπόρεσαν να συγκριθούν με τα αποτελέσματα, διότι εκείνο του Ellis (1989) θεωρήθηκε ότι είναι το πιο εφαρμόσιμο από όλα στην καθημερινή ζωή, γιατί όπως αναφέρει και ο ίδιος τα στάδια που παρουσιάζει δεν είναι απαραίτητο να ακολουθηθούν με αυτή την συγκεκριμένη σειρά αλλά μπορούν και να εναλλαχθούν. Ενώ του Marchionini(1992) χρησιμοποιήθηκε

διότι είναι μια γενικευμένη, καθαρά θεωρητική προσέγγιση στον τρόπο διανόησης της συμπεριφοράς πληροφοριακής αναζήτησης.

Στα μειονεκτήματα της έρευνας ανήκει η σύγχυση των τελειόφοιτων στην κατηγοριοποίηση των εργαλείων, που όπως αναμένεται επηρέασε τα αποτελέσματα, αφού ανέφεραν κάποια εργαλεία που χρησιμοποιούν, ωστόσο τα τοποθέτησαν σε άλλες κατηγορίες εργαλείων, κατά αυτό τον τρόπο χάθηκαν χρήσιμα ποσοστά για την έρευνα. Γιατί οι τελειόφοιτοι μπορεί να μην γνωρίζουν την κατηγορία των εργαλείων, ωστόσο τα χρησιμοποιούν σε κάποιο ποσοστό σίγουρα θα τα χρησιμοποιούν.

Επιπλέον παρατηρήθηκε η εμφανής τάση, οι φοιτητές να ωραιοποιούν τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν μόνοι τους, σε σχέση με αυτό που συμπληρώθηκε από την φοιτήτρια κατά την διάρκεια της καταγραφής της συμπεριφοράς της πληροφοριακής αναζήτησης. Οι διαφοροποιήσεις των απαντήσεων διαφαίνονται κατά την έρευνα και η καταγραφή της πραγματικότητας επιδιώκεται να παρουσιαστεί ακριβώς όπως έχει. Δεν θα ήταν άσκοπο να αναφέρουμε ότι χωρίς την καταγραφή της συμπεριφοράς της πληροφοριακής αναζήτησης θα είχαν χαθεί πολύτιμα στοιχεία για την έρευνα.

Δηλαδή αυτό που παρατηρήθηκε κατά τη πορεία της έρευνας και την ανάλυση των δεδομένων, μπορεί τα ερωτηματολόγια να παρείχαν σημαντικότερα στοιχεία για την ανάλυση, ωστόσο οι τεχνικές κριτικού περιστατικού σε συνδυασμό με τη παρατήρηση ήταν αυτές που παρείχαν την ουσιαστική πληροφόρηση. Αν λοιπόν η έρευνα μπορούσε να επαναληφθεί ή ακόμα και να συνεχιστεί θεωρείτε ότι πέραν της απλής ερώτησης του τι είναι εξάντας; που παρουσιάζεται δυσκολία μόνο στο ότι δεν είναι γνωστό σαν έννοια στο ευρύ κοινό, θα επιδιωκόταν μια επιπλέον ερώτηση πιο μακροσκελής και πολύπλοκη, έτσι θα είχαμε την ευκαιρία για επιπλέον παρατήρηση των κινήσεων που θα πραγματοποιούσαν οι τελειόφοιτοι, καθώς θα κινούνταν μπροστά και πίσω στους διάφορους συνδέσμους. Επιπλέον θα ήταν πολύ θετική η πρόσθεση μιας ερώτησης για τον έλεγχο της εγκυρότητας των πληροφοριών, καθώς θα ήταν ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε πως

ελέγχουν τις πληροφορίες όταν τους ζητηθεί εκείνη την στιγμή. Διότι κατά την ερώτηση σε σχέση με το τι είναι εξάντας η συντριπτική πλειοψηφία έδειξε ενδιαφέρον για τον έλεγχο της εγκυρότητας, χωρίς αυτό να τους ζητηθεί από τον ερευνητή, άρα μια επιπλέον ερώτηση θα κατέγραφε την παραπάνω αναζήτηση που θα προέκυπτε από τους τελειόφοιτους για την επίτευξη της εγκυρότητας.

Όπως είχε διαφανεί και από την αρχή της έρευνας πολλοί ερευνητές αρχικά θεώρησαν το διαδίκτυο εχθρό των βιβλιοθηκών, στην πορεία όμως το διαδίκτυο έχει και μπορεί να εξακολουθήσει να διατελεί ένα από τους μεγαλύτερους συμμάχους των βιβλιοθηκών, ώστε να κρατήσουν το κοινό κοντά τους. Η επιτυχής προσέγγιση του χρήστη βρίσκεται στην αλληλεπίδραση και αλληλένδεση του διαδικτύου με τις βιβλιοθήκες, μόνο τότε οι χρήστες θα εκτιμήσουν την χρησιμότητα και διαχρονικότητα των βιβλιοθηκών.

Οι τελειόφοιτοι τείνουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σε καθημερινή βάση και να το χρησιμοποιούν για μια πληθώρα λόγων που, όπως διαφαίνεται «κερδίζει» στα σημεία την παραδοσιακή βιβλιοθήκη. Οι τελειόφοιτοι αναφέρουν το διαδίκτυο πέραν των πληροφοριών και γνώσεων που μπορεί να παρέχει και ως χώρο για ψυχαγωγία και επικοινωνία. Τι μπορεί να λοιπόν να παρέχει επιπλέον μια σύγχρονη βιβλιοθήκη στους φοιτητές, ώστε να θεωρήσουν ότι μπορούν να ψυχαγωγηθούν και να επικοινωνήσουν όταν εισέρχονται στο χώρο της.

Σε ένα κόσμο που κατακλύζεται καθημερινά από νέες πληροφορίες και νέα μέσα ανεύρεσης της σωστής πληροφορίας, ο τρόπος έρευνας του κάθε χρήστη παίζει καθοριστικό ρόλο και καταλαμβάνει ιδιαίτερο τμήμα για περαιτέρω έρευνα. Πως και που αναζητά ο χρήστης την πληροφορία; Είναι αυτός ο ορθότερος τρόπος αναζήτησης; βρίσκει πράγματι αυτό που αυτό που αναζητά η μήπως αναλώνεται και τέλος χάνεται στους δαιδαλώδεις δρόμους της πληροφόρησης, νομίζοντας ότι δήθεν βρήκε αυτό που έψαχνε; Ποια η ωριμότητα του χρήστη; Γνωρίζει πάντα για τι ακριβώς ψάχνει; Ποιος ο ρόλος της εκπαίδευσης που έχει λάβει; Ποιος ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου; Αυτά

είναι ορισμένα από τα πιο βασικά ερωτήματα που τίθενται σε αυτού του είδους τις έρευνες και σε αυτά προσπάθησε και η συγκεκριμένη μελέτη να δώσει ορισμένες απαντήσεις. Όμως τα ερωτήματα εξακολουθούν να υπάρχουν, αφού η έρευνα αυτή δεν αποτελεί τελεσίδικη γνώση, όπως αναφέρει και ο Παρασκευόπουλος (1993).

Η πληροφορία παράγει και παρέχει στο διαδίκτυο συνεχώς τεκμηριωμένες και μη πληροφορίες, διαφημιστικές εκστρατείες και επιστημονικές μελέτες, τείνουν να θέσουν σε ακόμη μεγαλύτερη σύγχυση τον μέσο χρήστη. Οι πολυχρησιμοποιημένες μηχανές αναζήτησης παρέχουν άμεση ανάκτηση μιας πληθώρας πληροφοριών, μέσα από τις οποίες ο χρήστης οφείλει να επιλέξει τις πιο τεκμηριωμένες, καθώς και αυτές που ταιριάζουν απόλυτα στην έρευνα του. Τα «όπλα» του είναι οι γενικές γνώσεις που μπορεί να έχει πάνω στο θέμα, ο τρόπος που γνωρίζει ή έχει διδαχθεί να ανακτά πληροφορίες, καθώς και το κριτικό του μάτι.

Κλείνοντας την εργασία υπάρχει η βαθιά πεποίθηση ότι όσο υπάρχει επιστήμη, θα υπάρχει και έρευνα, όσο υπάρχει το διαδίκτυο, θα υπάρχουν οι τεκμηριωμένες και μη πληροφορίες, καθώς και τα μέσα που βοηθούν στην αναζήτηση τους και όσο υπάρχουν ερευνητές, τόσο θα εξακολουθήσουν να πραγματοποιούνται μελέτες με θέμα τη συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης.

5.3 Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα

Με το κεφάλαιο αυτό κλείνει και ολοκληρώνεται η πτυχιακή εργασία για την συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης.

Σε αυτό το σημείο παρουσιάστηκαν τα θέματα που έκρινε ο ερευνητής ότι παρουσίασαν ενδιαφέρον για περαιτέρω συζήτηση, επιπλέον έγινε μια σύνοψη της εργασίας και αναφέρθηκαν τα ασθενή σημεία, τα μειονεκτήματα της έρευνας.

Επιγραμματικά οι κυριότερες προτάσεις που έγιναν για την βελτίωση της πληροφοριακής συμπεριφοράς των τελειόφοιτων, καθώς και για την επανένταξη τους στους χώρους των βιβλιοθηκών ήταν: η εξοικείωση με τον χώρο της βιβλιοθήκης, όσο είναι εφικτό και πριν την πρακτική εξάσκηση και οι επιπλέον διδακτικές ώρες με έμφαση στην κατηγοριοποίηση και χρήση των εργαλείων του διαδικτύου.

Η εργασία αυτή μπορεί κάπου εδώ να σταματά, ωστόσο είναι βέβαιο ότι οι έρευνες για την συμπεριφορά πληροφοριακής αναζήτησης θα συνεχιστούν, καθώς το θέμα είναι σύγχρονο και οφείλει να υπάρξει περαιτέρω έρευνα στην εμβάθυνση και ανάλυση των συμπεριφορών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ασδέρη, Σ. (και άλλοι) ([χ.χ.]). *Αξιολόγηση διεθνών και ελληνικών μηχανών αναζήτησης από Έλληνες βιβλιοθηκονόμους*. Διαθέσιμο σε: <http://17conf.lib.uoi.gr/files/b4.2.Asderi.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Βικιπαίδεια, (2009). *Web 2.0*. Διαθέσιμο σε: http://el.wikipedia.org/wiki/Web_2.0 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Γαρουφάλλου, Ε., Σιάτρη, Ρ. (2008). *Η επίδραση της τεχνολογίας της πληροφόρησης στις Ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και βιβλιοθηκονόμους*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/10338/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Ζαφειρίου, Γ. (και άλλοι). ([χ.χ.]). *Googling και ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι: Ποιοτική έρευνα για την επίδραση του Google στο ρόλο των βιβλιοθηκονόμων και στην παροχή υπηρεσιών των βιβλιοθηκών*. Διαθέσιμο σε: <http://17conf.lib.uoi.gr/files/c9.1.Zafeiriou-Siatri.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Ζαφειρίου, Γ. (2003) Σημειώσεις από μάθημα Μέθοδοι Έρευνας. Σίνδος: Α.Τ.Ε.Ι.Θ.

Θεοδωράκης, Δ. ([χ.χ.]). *Επιχειρηματικότητα και Web 2.0*. Διαθέσιμο σε: <http://kallithea.hua.gr/epixeirein/hmerida7/Theodorakis.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Καψωμενάκης, Ν. (13 Απριλίου 2006). *Νέες έρευνες για την συμπεριφορά όσων χρησιμοποιούν τις μηχανές αναζήτησης*. Διαθέσιμο σε Google Adwords: <http://www.searchenginemarketing.gr/blog/archives/53>

[Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Κορομπίλη-Ξαντινίδου, Σ. (2000) Σημειώσεις από μάθημα Βιβλιοθηκονομικές Εφαρμογές στους Η/Υ ΙΙ. Σίνδος: Α.Τ.Ε.Ι.Θ.

Μαγκλάση, Μ. (2005). *Προσβασιμότητα των τυφλών και των ατόμων με περιορισμένη όραση στις ιστοσελίδες των ειδικών βιβλιοθηκών*. Διδακτορική διατριβή. Θεσσαλονίκη: Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Μάλλιαρη, Α. (2008). *Η εικόνα των χρηστών των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών όπως προκύπτει από τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες τους*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/10214/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Θεωρητική γλωσσολογία*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση

Παντούλη, Ό., Νιξαρλίδου, Ελένη. (2008). *Οι φοιτητές και η εξοικείωση τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των Βιβλιοθηκών*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/10237/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: [Χ.ό.] .

Σιάτρη, Ρ. (2008). *Αναζήτηση πληροφοριών απο ηλεκτρονικό περιβάλλον*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/10403/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Τοράκη, Κ. (2006). *Αξιολόγηση πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών πληροφόρησης 2006–2007*. Διαθέσιμο σε: [http://www.ionio.gr/~toraki/evalinfo met/evalinfo met0607_5.pdf](http://www.ionio.gr/~toraki/evalinfo_met/evalinfo_met0607_5.pdf) [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Ψαρρού, Μ., Ζαφειρόπουλος, Κ. (2001). *Επιστημονική έρευνα: θεωρία και εφαρμογές στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Agosto, D. (2007) Why do teens use libraries? Results of a public library use survey. *Public library*. 46 (3). Διαθέσιμο σε: <http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/getresultsjhtml? DARGS> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Al-Fadhli, M. (2008). *Web 2.0 + Library = Library 2.0 / What is Library 2.0?*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/12679/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Arabito, S. (2008). *Academic-watching : library web usability and information seeking : a case study at the University of Trieste*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/7131/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Barrett, A. (2005) The information-seeking habits of graduate student researchers in the humanities. *The journal of academic librarianship*. 31 (4) 324-331. Διαθέσιμο σε: <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portlets/recordDetails/detailmini.jsp? nfpb=true& &ERICExtSearch SearchValue 0=EJ723893&ERICExtSearch SearchType 0=no&accno=EJ723893> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Banwell, L (και άλλοι). (2004) The JISC user behaviour monitoring and evaluation framework. *Journal of documentation* . 60 (3) 302-320. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=864249> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Bawden, D. (2006) Users, user studies and human information behaviour. *Journal of documentation*. 62 (6) 671-679. Διαθέσιμο σε:

<http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1580622> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Belkin, N. (1978) Progress in documentation: information concepts for information science. *Journal of documentation*. 34 (1) 55-85. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1649895> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Belkin, N., Oddy R., Brooks H. (1982) Ask for information retrieval: Part I. Background and theory. *Journal of Documentation*. 38 (2) 61-71. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do;jsessionid=20A1D2EBEE708517E4B55AE6C47B2435?contentType=Article&contentId=1649964> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Bell, S. (2005) Submit or resist: Librarianship in the age of google. *American libraries*. Διαθέσιμο σε: <http://www.singlearticles.com/submit-or-resist-librarianship-a4598.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Bilal, D. (2005) Childrens information seeking and the design of digital interfaces in the affective paradigm. *Library trends*. 54 (2) 197-208. Διαθέσιμο σε: http://muse.jhu.edu/journals/library_trends/v054/54.2bilal.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Bilal, D. (2008). Toward a model of childrens information seeking behavior in using digital libraries. *ACM International Conference Proceeding Series* 348. 145-151. Διαθέσιμο σε: <http://portal.acm.org/citation.cfm?doid=1414694.1414727> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Brophy, P., Griffiths J. (2005) Student searching behavior and the web: use of academic resources and Google. *Library Trends* . 53 (4) 539-554. Διαθέσιμο σε: <http://www.ideas.uiuc.edu/bitstream/handle/2142/1749/Griffiths539554.pdf/se>

quence=2 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Bryan-Kinns, N. και Blandford, A. (2000). *A survey of user studies for digital libraries*. Διαθέσιμο σε: <http://www.cs.mdx.ac.uk/ridl/DLuser.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Buente, W., Robbin A. (2008) Trends in Internet Information Behavior 2000-2004. *Journal of American Society for Information Science*. 59 (11) 1743 - 1760. Διαθέσιμο σε: <http://dlist.sir.arizona.edu/2347/01/RobbinTrends-2008Jun2-EntirePaper.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Carpenter, C. (2008). *Making Web 2.0 Accessibility Mainstream*. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/14528/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Carr, R. (2006) What users want: an academic hybrid library perspective. *Ariadne* 46. Διαθέσιμο σε: <http://www.ariadne.ac.uk/issue46/carr/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Case, D. (2002) *Looking for information : a survey of research on information seeking, needs, and behavior*. New York: Academic Press.

Choo, C., Detlor B., Turnbull D. (2000) Information seeking on the web: An integrated model of browsing and searching. *First Monday*. 5 (2). Διαθέσιμο σε: http://firstmonday.org/issues/issue5_2/choo/index.html [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Chowdhury, G. (1999) *Introduction to modern information retrieval*. London: Library Association Publishing.

Chowdhury, G., Chowdhury S. (2001) *Information sources and searching on the World Wide Web*. London: Library Association Pub.

Chowdhury, G., Poulter A., McMenemy D. (2006) At the sharp end Public library 2.0 Towards a new mission for public libraries as a "network of

community knowledge". *Online information review*. 30 (4) 454-460. Διαθέσιμο σε: <http://cat.inist.fr/?aModele=afficheN&cpsidt=18136938> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Courant, P. (2006) Scholarship and Academic Libraries (and their kin) in the World of Google. *First Monday*. 11 (8). Διαθέσιμο σε: <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/1382/1300> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Cool, C. ([Χ.Χ.]). *Information Seeking Behavior in New Searching Environments*. Διαθέσιμο σε: <http://comminfo.rutgers.edu/~sympark/colis.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Curran, K., Murray M., Norrby D., Christian M. (2006) Involving the user through library 2.0. *New review of information networking*. 12 (1-2) 47-59. Διαθέσιμο σε: <http://portal.acm.org/citation.cfm?id=1324109> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Curran, K., Murray M., Christian M. (2007) Taking the information to the public through library 2.0. *Library hi tech* . 25 (2) 288-297. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1610976> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Curtis, K., Weller A., Hurd J. (1997) Information-seeking behavior of health sciences faculty: the impact of new information technologies. *Bulletin of the Medical Library Association*. 85, (4). 402-410. Διαθέσιμο σε: <http://www.pubmedcentral.nih.gov/picrender.fcgi?artid=226298&blobtype=pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Delgadillo, R., Lynch, B. (1999) Future Historians: Their Quest for Information. *College & Research Libraries* 60, (3). Διαθέσιμο σε: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/publications/crljournal/1999/may/delgadillo.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Detlor, B. (2004) *Towards knowledge portals: from human issues to intelligent agents*. Netherlands: Kluwer Academic Publishers. <http://www.google.com/books?hl=el&lr=&id=D7jOo6TIGbAC&oi=fnd&pg=PR11&dq=towards+knowledge+portals+book&ots=WsmgvBwb4g&sig=TmTdKpOCbcOfEXklbVyAlCHjY2Y#v=onepage&q=towards%20knowledge%20portals%20book&f=false> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009]

Devine, J., Egger-Sider F. (2004) Beyond google: the invisible web in the academic library. *The journal of academic librarianship*. 30, (4) 265-269. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6W50-4CGN289-1&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_searchStrId=1021091291&_rerunOrigin=google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=be5010bb3ce92b07320a2f0f540191db [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Dresang, E. (2005) The information-seeking behavior of youth in the digital environment. *Library trends*. 54, (2) 178-196. Διαθέσιμο σε: http://muse/jhu.edu/journals/library_trends/v054/54.2dresang.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Dutta, R. (2009) Information needs and information-seeking behavior in developing countries: A review of the research. *The international information & library review*. 41 44-51. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6WGP-4VF12V2-1&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_searchStrId=1020970394&_rerunOrigin=google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=be5f1bb12579f4c9e6d02eb856070793 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Eskola, E. (1998). University students information seeking behaviour in a changing learning environment - How are students information needs, seeking

and use affected by new teaching methods? *Information Research*, 4, (2). Διαθέσιμο σε: <http://informationr.net/ir/4-2/isis/eeskola.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Fast, K., Campbell D. (2004) "I still like google": University student perceptions of searching OPACs and the web. *Proceedings of the 67th ASIS&T annual meeting*. 41 138-146. Διαθέσιμο σε: <http://www3.interscience.wiley.com/journal/112092374/abstract?CRETRY=1&SRETRY=0> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Fidzanni, B. (1998) Information needs and information-seeking behaviour of graduate students at the university of Botswana. *Library review*. 47 (7) 329-340. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do;jsessionid=59C1E8671E622923EC50FE970F566954?contentType=Article&hdAction=lnkhtml&contentId=859533> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Fitfarek, A. (2007) Web 2.0? I am not finished with 1.0 yet! Back to basics at the 2007 American Library Association Conference. *Library hi tech news*. 24 (8) 43. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do;jsessionid=3E8B026C17B44622E20ECACB49597A56?contentType=Article&contentId=1630886> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Foster, A. (2005) A non-linear model of information seeking behaviour *Information research*. 10 (2) 1-19. Διαθέσιμο σε: <http://informationr.net/ir/10-2/paper222.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Fourie, I., Bothma T. (2007) Information seeking: an overview of the web tracking and the criteria for tracking software. *Aslib Proceedings*. 59(3). 264-284. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1610527> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Frias-Martinez, E., Chen S., Liu X. (2008) Investigation of behavior and perception of digital library users: A cognitive style perspective. *International journal of information management*. 28 355-365. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6VB4-4T5JPGT-1&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_searchStrId=1026897815&_rerunOrigin=google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=aafa9ed97b8e7016a6e90e2110137600 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

George, C., Bright A., Hurlbert T., Stein J., Linke E. (2006) Scholarly use of information: graduate students information seeking behavior. *Information research*. 11 (4) 23. Διαθέσιμο σε: <http://informationr.net/ir/11-4/paper272.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Glossary. Διαθέσιμο σε: <http://libraries.idaho.gov/page/glossary> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Gonod Boissin, F., Docsi U. (2005) Information-seeking behaviour and use of the internet by french general practitioners: A qualitative study. *Health information and libraries journal*. 22 173-181. Διαθέσιμο σε: <http://www.ingentaconnect.com/content/bsc/hir/2005/00000022/00000003/art00003> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Griffiths, J., Brophy P. (2002) Student searching behaviour in the JISC information environment. *Ariadne issue* 33. Διαθέσιμο σε: <http://www.ariadne.ac.uk/issue33/editorial/intro.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Gross, M. (2001) Imposed information seeking in public libraries and school library media centres: A common behaviour? *Information research*. 6 (2). Διαθέσιμο σε: <http://informationr.net/ir/6-2/paper100.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Gross, J., Leslie L. (2008) Twenty-three steps to learning Web 2.0 technologies in an academic library. *The electronic library*. 26 (6) 790-802.

Διαθέσιμο

σε:

<http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1753952> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Gwizdka, J. και Spence, I. (2007). *What Can Searching Behavior Tell Us About the Difficulty of Information Tasks? A Study of Web Navigation*.

Διαθέσιμο σε: <http://dlist.sir.arizona.edu/1818/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Hjoland, B. (1997) *Information seeking and subject representation : an activity-theoretical approach to information science*. Westport, Conn: Greenwood Press.

Holloway, S. L., Valentine, G. (2001). *Cyberkids: Youth identities and communities in an online world*. London: Routledge.

Howard, K., Sharp, J. (2001). *Η επιστημονική μελέτη : οδηγός σχεδιασμού και διαχείρισης πανεπιστημιακών ερευνητικών εργασιών*. Μετάφραση από τα Αγγλικά από Νταλάκου, Β. Αθήνα: Gutenberg. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1983).

Isman, P., Celikli G. (2009) How does student ability and self-efficasy affect the usage of computer technology? *The turkish online journal of educational technology*. 8 (1). Διαθέσιμο σε:

http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/43/03/38.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Javeau, C. (2000). *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο : το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή*. Μετάφραση από τα Αγγλικά από Τζαννόνε-Τζώρτζη, Κ. Αθήνα: Τυπωθήτω. (το πρωτότυπο έργο εκδόθηκε 1996).

Kennedy, L., Cole C., Carter S. (1999) The false focus in online searching: The particular case of undergraduates seeking information for course assignments in the humanities and social sciences. *Reference & user services quarterly*. 38 (3) 267-273. Διαθέσιμο σε: <http://cat.inist.fr/?aModele=afficheN&cpsidt=1880923> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Kesselman, M., Watstein S. (2005) Google Scholar and libraries: point/counterpoint. *Reference Services Review*. 33 (4) 380 - 387. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentId=1528935&contentType=Article> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Kiel, G., Layton R. (1981) Dimensions of Consumer Information Seeking Behavior. *Journal of Marketing Research*. 18 (2) 233-239. Διαθέσιμο σε: <http://www.jstor.org/pss/3150957> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Lewandowski, D. (2008) A three-year study on the freshness of Web search engine databases. *Journal of Information Science*. 34 (6) 1–17. Διαθέσιμο σε: http://www.durchdenken.de/lewandowski/doc/JIS2008_preprint.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Li, Y., Belkin N. (2008) A faceted approach to conceptualizing tasks in information seeking. *Information processing and management*. 44 1822-1837. Διαθέσιμο σε: <http://portal.acm.org/citation.cfm?id=1453384> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Library 2.0. (2009) Διαθέσιμο σε: <http://greeklis.org/?p=146> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Library 2.0. (2009) Διαθέσιμο σε: <http://library.2.0.wikidot.com> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

MacColl , J. (2006) Google challenges for academic libraries. *Ariadne*. 46.

Διαθέσιμο σε: <http://www.ariadne.ac.uk/issue46/maccoll/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Makri, S., Blandford A., Cox A. (2008) Investigating the information-seeking behaviour of academic lawyers: From Ellis model to design. *Information processing and management*. 44 613-634. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6VC8-4P18BH0-1&_user=10&_coverDate=03%2F31%2F2008&_alid=1021023914&_rdoc=1&_fmt=high&_orig=search&_cdi=5948&_sort=r&_docanchor=&view=c&_ct=5&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=e9596a518754c0bfbd05c6462794d0d5 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Malliari, A., Manessi D. (2007) Users behaviour patterns in academic libraries OPACs: a multivariate statistical analysis. *New Library World*. 108 (3/4) 107 - 122. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1598067> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Manuel, S., Oppenheim C. (2007) Googlepository and the university library. *Ariadne*. 53. Διαθέσιμο σε: <http://www.ariadne.ac.uk/issue53/manuel-oppenheim/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Marchionini, G. (1992) Interfaces for end-user information seeking. *Journal of the american society for information science*. 43 (2) 156-163. Διαθέσιμο σε: <http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/fulltext/10049647/PDFSTART> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Marchionini, G. (1995) *Information seeking in electronic environments*. Cambridge ; New York: Cambridge University Press.

Marcum, D., Gerald, G. (2003). Who Uses What? Report on a National Survey of Information Users in Colleges and Universities. *D-Lib Magazine* 9,

(10). Διαθέσιμο σε: <http://www.dlib.org/dlib/october03/george/10george.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Mazurkiewicz, O., Potts C. (2007) Researching latin america: A survey of how the new generation is doing its research. *Latin American research review*. 42 (3). Διαθέσιμο σε: http://muse.jhu.edu/journals/latin_american_research_review/v042/42.3mazurkiewicz.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

McNinch, J. H. *The royal society scientific conference, London, June21-July2, 1948*. Διαθέσιμο σε: <http://www.pubmedcentral.nih.gov/picrender.fegi?artid=194801&blobtype=pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Meho, L., Tibbo H. (2003) Modeling the information-seeking behaviour of social scientists: Ellis study revisited. *Journal of the American society for information science and technology*. 54 (6) 570-587. Διαθέσιμο σε: <http://dlist.sir.arizona.edu/1641/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Midland, S. (2008) From stereopticon to Google: technology and school library standards. *Teacher Librarian*. 35 (4) 30-33. Διαθέσιμο σε: <http://www.highbeam.com/doc/1G1-178895234.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Miller, P. (2005). Web 2.0: Building the New Library. *Ariadne* 45. Διαθέσιμο σε: <http://www.ariadne.ac.uk/issue45/miller/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Miller, W., Pellen R. (2007) Libraries and google. *Australian academic & research libraries*. 38 (2). Διαθέσιμο σε: http://distlib.blogs.com/distlib/2006/09/libraries_and_g.html [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Mohd Saad, S., Zainab A. (2004) Undergraduates in computer science and information technology using the internet as a resource. *Malaysian journal of library & information science*. 9 (1) 1-16. Διαθέσιμο σε: <http://myais.fsktm.um.edu.my/553/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Mullins, J., Linehan M. (2006) Senior public librarians looking to the future. *New library world*. 107 (1222/1223) 105-115. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1550296> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Nicholas, D., Huntington P., Jamali H. (2007) Diversity in the Information Seeking Behaviour of the Virtual Scholar: Institutional Comparisons. *Journal of Academic Librarianship*. 33 (6) 629-638. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6W50-4R1F5SCH-1&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_searchStrId=1017629926&_rerunOrigin=google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=d6b554c367146e537e0a45899a6f7fc1 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Nicholas, D., Huntington P., Jamali H., Watkinson A. (2006) The information seeking behaviour of the users of digital scholarly journals. *Information processing and management*. 42 1345-1365. Διαθέσιμο σε: http://www.publishing.ucl.ac.uk/papers/2006Nicholas_etal.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Nicholas, D., Huntington P., Jamali H., Dobrowolski T. (2007) Characterising and evaluating information seeking behaviour in a digital environment: Spotlight on the bouncer. *Information processing and management*. 43 1085-1102. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.ucl.ac.uk/12292/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Nicholas, D., Huntington P., Williams P., Dobrowolski T. (2004) Re-appraising information seeking behaviour in a digital environment: Bouncers, checkers,

returnees and the like. *Journal of Documentation*. 60 (1) 24 - 43. Διαθέσιμο σε:

<http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&hdAction=lnkhtml&contentId=864235> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Nicholas, D., Williams P., Martin H., Cole P. (1997) The internet: its early days, but there are some surprises. *Aslib proceedings*. 49 (8) 214-216. Διαθέσιμο σε:

<http://emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do;jsessionid=E80925AB12C457A7E454824ADB0BFF49?contentType=Article&hdAction=lnkpdf&contentId=1705967> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Olsson, M. (2005). Beyond needy individuals: conceptualizing information behavior. Διαθέσιμο σε: http://eprints.rclis.org/5261/1/Olsson_Beyond.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

O'Reilly, T. (2005). *What Is Web 2.0 Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software*. Διαθέσιμο σε: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Paisley, W. (1965) *The flow of (Behavioral) Science Information: a review of the year Research Literature*. California: Institute for Communication Research Stanford University.

Peterson Bishop, A., Mehra B., Bazzell I., Smith C. (2000) Socially grounded user studies in digital library development. *First Monday*. 5 (6). Διαθέσιμο σε: http://firstmonday.org/issues/issue5_6/bishop/index.html [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Reitz, J. (2004) *Dictionary for library and information science*. Westport, Conn: Libraries Unlimited.

Reznowski, G. (2008) Libraries and google. *The journal of academic librarianship*. 34 (1) 84-85. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6W50-4RPD7F3-

[C&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&view=c&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=9dbfddadf7c48fc2773a7157a4779ab7](http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6W50-4RPD7F3-C&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&view=c&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=9dbfddadf7c48fc2773a7157a4779ab7) [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Rowlands, I. (2008) The google generation: the information behaviour of the researcher of the future. *Aslib proceedings: New information perspectives*. 60 (4) 1-14. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1733495> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Rowley, J. (2001) JISC user behaviour monitoring and evaluation framework. *Ariadne* 30. Διαθέσιμο σε: <http://www.ariadne.ac.uk/issue30/jisc/> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Ruvane, M. (2006) Annotation as process: A vital information seeking activity in historical geographic research. *Annotation as process: A vital information seeking activity in historical geographic research* 42, (1). Διαθέσιμο σε: <http://www3.interscience.wiley.com/journal/112785669/abstract?CRETRY=1&SRETRY=0> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Shenton, A. (2008) The information-seeking problems of english high schoolers responding to academic information need. *Library review*. 57 (4) 276-288. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1723245> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Siatri, O. (2005). *Information seeking in an electronic enviroment: a comparative study among academic computer scientists in british and greek universities*. Διδακτορική διατριβή. Manchester: Department of Information

and Communications in the Faculty of Humanities Law and Social Science, Manchester Metropolitan University.

Siatra, O. (1999) The Evolution of User Studies. *Libri*. 49 (3) 132–141. Διαθέσιμο σε: <http://www.librijournal.org/pdf/1999-3pp132-141.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Sonnenwald, D.H., Wildemuth, B.M., & Harmon, G.L (2001). A research method to investigate information seeking using the concept of information horizons: an example from a study of lower socio-economic students information seeking behaviour. *The New Review of Information Behaviour Research*, 2, 65-86. Διαθέσιμο σε: <http://eprints.rclis.org/6958/1/2001-info-beh-sonnenwald.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Sridhar, M. (1987). *A study of information seeking behaviour of space technologists with emphasis on correlating user-characteristics with such behaviour*. Διδακτορική διατριβή. Mysore: University of Mysore.

Sridhar, M. (1988) *User research : a review of information-behaviour studies in science and technology*. Bangalore. <http://ia311039.us.archive.org/0/items/UserResearchAReviewOfInformationBehaviourStudiesInScienceAnd/USERRESREV.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009]

Steinerova, J., Susol J. (2005) Library users in human information behaviour. *Online information review*. 29 (2) 139-156. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=1464932> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Sturges, Paul (2002) *Public internet access in libraries information services*. London: Facet publishing.

Tapscott, D. (1997). *Growing up digital: the rise of the net generation*. New York: Mc Graw- Hill.

Tenopir, C. (2003). *Use and Users of Electronic Library Resources: An Overview and Analysis of Recent Research Studies*. Διαθέσιμο σε: <http://www.clir.org/pubs/reports/pub120/pub120.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Tenopir, C. (2003) What user studies tell us. *Library Journal*. 1. Διαθέσιμο σε: <http://www.libraryjournal.com/article/CA317670.html?industryid=47130> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Tenopir, C. (2005) Google in the academic library. *Library journal*. Διαθέσιμο σε: <http://www.libraryjournal.com/article/CA498868.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Tenopir, C. (2005). Online Databases: Google in the Academic Library. *Library Journal*. Διαθέσιμο σε: <http://www.libraryjournal.com/article/CA498868.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Thatcher, A. (2006) Information-seeking behaviours and cognitive search strategies in different search tasks on the WWW. *International journal of industrial economies*. 36 1055-1068. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6V31-4M69J8J-2&_user=10&_coverDate=12%2F31%2F2006&_alid=1021186411&_rdoc=1&_fmt=high&_orig=search&_cdi=5717&_sort=r&_docanchor=&_view=c&_ct=1840&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=65dd07ff97564b9b086168333e5d413e [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Thorsteinsdottir, G. (2001) Information-seeking behaviour of distance learning students. *Information Research*. 6 (2). Διαθέσιμο σε: <http://InformationR.net/ir/6-2/ws7.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wallis, R. (2007) Web 2.0 to library 2.0 - from debate to reality. *New review of information networking*. 13 (1) 53-64. Διαθέσιμο σε: <http://www.informaworld.com/smpp/content~content=a783945470~db=all~jumpType=rss> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Washington-Hoagland, C. (και άλλοι). (2002). Identifying the Resource and Service Needs of Graduate and Professional Students. *Libraries and the Academy* 2, (1). Διαθέσιμο σε: http://muse.jhu.edu/login?uri=/journals/portal/libraries_and_the_academy/v002/2.1hoagland.html [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Westbrook, L. (2001) *Identifying and analyzing user needs : a complete handbook and ready-to-use assessment workbook with disk*. New York: Neal-Schuman Publishers.

Whitmire E. (2002). Disciplinary differences and undergraduates information-seeking behaviour. *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 53, (8). Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Review&contentId=1365561> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wikipedia, (2009). *Critical incident technique*. Διαθέσιμο σε: http://en.wikipedia.org/wiki/Critical_incident_technique [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wikipedia, (2009). *Library 2.0*. Διαθέσιμο σε: http://en.wikipedia.org/wiki/Library_2.0 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (1999) Exploring models of information behaviour: the uncertainty project. *Information processing and management*. 35 839-849. Διαθέσιμο σε: <http://www.ingentaconnect.com/content/els/03064573/1999/00000035/00000006/art00029> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (2000) Human information behavior. *Information science research*. 3 (2) 49-56. Διαθέσιμο σε: <http://inform.nu/Articles/Vol3/v3n2p49-56.pdf> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (1998) Information behaviour: an interdisciplinary perspective. *Information Processing & Management* 33, (4). 551-572. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6VC8-3SX1FSW-B&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&_view=c&_rerunOrigin=scholar.google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=1b35d6bb895ba3c72c8dca44853cb539 [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (1994) Information needs and uses: Fifty years of progress? *Journal of documentation*. 15-51. Διαθέσιμο σε: <http://informationr.net/tdw/publ/papers/1994FiftyYears.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (2006) Information-seeking behaviour and the digital information world. *The indexer*. 25 (1) 28-31. Διαθέσιμο σε: <http://www.ingentaconnect.com/content/index/tiji/2006/00000025/00000001/art00009>[Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009]. .

Wilson, T. (1999) Models in information behaviour research. *Journal of documentation*. 55 (3) 249-270. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentType=Article&contentId=864102> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (2006) On user studies and information needs. *Journal of documentation*. 62 (6) 658-670. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do;jsessionid=3E8B026C17B44622E20ECACB49597A56?contentType=Article&contentId=1580621> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (2000) Recent trends in user studies: action research and qualitative methods. *Information Research* 5(3). Διαθέσιμο σε: <http://informationr.net/ir/5-3/paper76a.html> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Wilson, T. (2006) Revisiting user studies and information needs. *Journal of Documentation*. 62 (6) 680 - 684. Διαθέσιμο σε: <http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewContentItem.do?contentId=1613690&contentType=Abstract> [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

Zach, L. (2006) using a multiple-case studies to investigate the information-seeking behavior of arts administrators. *Library trends*. 55 (1) 4-21. Διαθέσιμο σε: http://muse.jhu.edu/journals/library_trends/v055/55.1zach.pdf [Ανακτήθηκε 29 Σεπτεμβρίου 2009].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΓΡΑΜΜΑ

Ονομάζομαι Ειρήνη – Ελευθερία Χασιώτη και πραγματοποιώ αυτήν την έρευνα στο πλαίσιο της πτυχιακής μου εργασίας με τίτλο “Συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών από πηγές του Διαδικτύου: μια έρευνα σε τελειόφοιτους του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης”. Για τις ανάγκες της προαναφερθείσας πτυχιακής εργασίας έχω σχεδιάσει το παρόν ερωτηματολόγιο, το οποίο θα με βοηθήσει στη συλλογή στοιχείων για την έρευνα μου.

Οφείλω να επισημάνω σε κάθε συμμετέχοντα, που δέχεται να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο μου, ότι θα διατηρηθεί πλήρης εχεμύθεια και η απόλυτη ανωνυμία του. Επιπλέον θα ήθελα να τονίσω ότι τα ονόματα ή τα οποιαδήποτε προσωπικά στοιχεία των συμμετεχόντων δεν πρόκειται να αποκαλυφθούν σε κανένα στάδιο της έρευνας και της ανάλυσης των δεδομένων. Πρόκειται για μια στατιστική μελέτη όπου ενδιαφερόμαστε για τους αριθμούς και σε καμία περίπτωση για τα προσωπικά δεδομένα, άλλωστε όπως θα διαπιστώσετε και μόνοι σας όταν συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο ζητούνται ελάχιστα προσωπικά στοιχεία.

Ευχαριστώ
ιδιαίτερω για την
συμμετοχή σας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Είστε εξοικειωμένοι με τη χρήση της νέας τεχνολογίας;

- ΝΑΙ ΟΧΙ (Αν ΟΧΙ συνεχίστε στην ερώτηση 3)

2. Διαθέτετε κάποια μορφή τυπικής ή άτυπης εκπαίδευση πάνω στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές;

- ΝΑΙ (Αν ΝΑΙ συνεχίστε στην ερώτηση 2α)
 ΟΧΙ (Αν ΟΧΙ συνεχίστε στην ερώτηση 3)

2α. ΤΥΠΙΚΗ

- Σεμινάρια
 Παρακολούθηση μαθημάτων για κρατικό πτυχίο (ECDL)
 Μέσω του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας
Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε).....

ΑΤΥΠΗ

- Προσωπική ενασχόληση
 Βοήθεια φίλων
 Διαδικτυακή εκπαίδευση
Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε).....

3. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε το Internet;

- A . Καθημερινά
B. Εβδομαδιαία
Γ. Μηνιαία
Δ. 1 φορά το εξάμηνο

4. Για ποιους λόγους χρησιμοποιείτε συνήθως το διαδίκτυο; (παρακαλώ σημειώστε όλα όσα ισχύουν για σας)

- A. Ερευνητικοί λόγοι
- B. Συγγραφή εργασιών
- Γ. Προετοιμασία για εξετάσεις
- Δ. Κοινωνικές επαφές-Ψυχαγωγία
- E. Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε).....

5. Τι είδους εργαλεία χρησιμοποιείτε για τον εντοπισμό των απαιτούμενων πληροφοριών;

A. Μηχανές αναζήτησης (παρακαλώ προσδιορίστε μέχρι 2)

.....

B. Γενικούς καταλόγους (παρακαλώ προσδιορίστε μέχρι 2)

.....

Γ. Ειδικούς καταλόγους (παρακαλώ προσδιορίστε μέχρι 2)

.....

Δ. Μεταμηχανές αναζήτησης (παρακαλώ προσδιορίστε μέχρι 2)

.....

E. Ηλεκτρονικές πηγές βιβλιοθηκών (παρακαλώ προσδιορίστε μέχρι 2)

.....

6. Για τη σύνταξη μιας εργασίας, μπορείτε να αναφέρετε συγκεκριμένα ποιο εργαλείο θα χρησιμοποιούσατε;

.....

.....

.....

.....

7. Ποιοι λόγοι σας ωθούν στη χρήση των συγκεκριμένων εργαλείων; (Αριθμήστε με σειρά προτεραιότητας)

- Ευχρηστία
- Επιτυχής ανάκληση
- Υψηλή ανάκληση αποτελεσμάτων

- Υψηλή συνάφεια αποτελεσμάτων
- Δύναμη της συνήθειας
- Φιλικότητα

2. ΜΗΧΑΝΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ

2.1 Γνωρίζετε τη χρήση επιπρόσθετων εργαλείων και δυνατοτήτων αναζήτησης που σας παρέχει η αγαπημένη σας μηχανή αναζήτησης;

Μηχανή αναζήτησης (παρακαλώ προσδιορίστε).....

- ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν ΝΑΙ παρακαλώ αναφέρετε ένα εργαλείο που χρησιμοποιείτε

.....

2.2 Σε περίπτωση που δεν γνωρίζετε τι δυνατότητες αναζήτησης σας προσφέρει η εν λόγω μηχανή:

- A. Πραγματοποιώ μια απλή αναζήτηση χωρίς εργαλεία
- B. Πραγματοποιώ μια απλή αναζήτηση και αν δεν ικανοποιηθώ από τα αποτελέσματα, ψάχνω να εντοπίσω επιπλέον δυνατότητες αναζήτησης που μου προσφέρει η μηχανή
- Γ. Κατανοώ πρώτα τις δυνατότητες αναζήτησης που μου προσφέρει η μηχανή και εν συνεχεία πραγματοποιώ την αναζήτηση

2.3 Βλέπετε τη 2^η σελίδα των αποτελεσμάτων σας;

- ΝΑΙ ΟΧΙ

3. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

3.1 Όταν έχετε μια απλή πληροφοριακή ανάγκη ο 1^{ος} σταθμός αναζήτησης πληροφοριών είναι:

- η βιβλιοθήκη το διαδίκτυο

3.2 Παρακαλώ προσδιορίστε τους λόγους για τους οποίους θα επισκεπτόσασταν το συγκεκριμένο χώρο

- 1.....
2.....
3.....

3.3 Το γεγονός ότι μπορείτε να ανακτήσετε πληθώρα πληροφοριών στο διαδίκτυο, έχει επηρεάσει τη συχνότητα με την οποία επισκέπτεσθε τη βιβλιοθήκη;

- ΝΑΙ ΟΧΙ

Φύλο

- Άρρεν Θήλυ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ

☀ 1. Τι είναι ο εξάντας;

- Γνωρίζει Δεν Γνωρίζει

ΕΡΓΑΛΕΙΑ.....

.....
.....
.....

ΕΡΕΥΝΑ.....

.....
.....
.....
.....

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....

.....

1- 2 ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΑ.....

5 ΠΡΩΤΑ.....

ΒΛΕΠΕΙ 2^Η ΣΕΛΙΔΑ.....

ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ.....

.....
.....
.....

ΑΛΛΑ ΣΧΟΛΙΑ.....

.....
.....
.....

☀ **Φύλο**

- Άρρεν Θήλυ